Constantin P. Popescu

Anul tăcerii și alte povestiri

George Coandă

Colecția PROZĂ CONTEMPORANĂ

Constantin P. Popescu

Anul tăcerii şi alte povestiri

EDITURA Bibliotheca Târgovişte

N. Radian, KB 2/3, Târgovişte, 130062
tel/fax: 0245 212 241; mobil 0761 136 921
e-mail: biblioth@gmail.com • www.bibliotheca.ro

Editor – Mihai Stan

Coperta – Constantin P. Popescu
Tehnoredactare – Ioan Alexandru Muscalu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Popescu, Constantin P.
Anul tăcerii şi alte povestiri / Constantin P. Popescu. – Târgovişte: Bibliotheca, 2016

ISBN 978-606-772-093-8

821.135.1-31

Constantin P. Popescu

Anul tăcerii
şi alte povestiri

Editura Bibliotheca
Târgovişte, 2016

Colecția
PROZĂ CONTEMPORANĂ
coordonată de Mihai Stan

UN PROZATOR SURPRINZĂTOR: CONSTANTIN P. POPESCU

Rareori mi-a fost dat să citesc – şi mă refer la scriitori români de astăzi mai puțin cunoscuți de marele public, ceea ce nu înseamnă că nu vor avea şansa de a fi bine receptați într-o bună zi – prozatori atât de înzestrați cu personalitate, în substanța narativității lor, aşa cum este cazul lui Constantin P. Popescu.

Ascuns într-o modestie funciară, nefiind mânat de porniri orgolios epatante, refugiat din tumultul, ucigător uneori, dacă nu ai abilitatea de a te adapta, al Bucureştiului literar, în Târgoviştea unei vieți culturale deloc provinciale, ba, dimpotrivă, cu vectorialități europene, aşezată, însă, într-o bunăcuviință stimulatoare, un fel de „insulă a lui Robinson", Constantin P. Popescu a aplicat sinelui său, introvertit şi creator, dictonul latin *festina lente*. Şi, aplicându-l, a avut timp să-şi dospească bine, să şi-l maturizeze, talentul scriitoricesc şi, astfel, să performeze. Iar una din performanțele sale este şi volumul – ce bine i se potriveşte titlul, autodefinindu-l – *„Anul tăcerii şi alte povestiri"*, pe care l-am citit într-o stare de emoție şi de reală satisfacție.

Eu nu mă îndoiesc că autorul trebuie să fi avut modele, dar ceva mă îndreptăţeşte să cred că le-a decantat cu beneficiu pentru experiența sa literară, construindu-şi propria voce. Şi este o voce originală şi cu țesături narative surprinzătoare.

În *„Anul tăcerii şi alte povestiri"*, Constantin P. Popescu mi se descoperă cu două fețe: una romanescă şi o alta de nuvelist. În prima, *„Anul tăcerii"*, un roman scurt sui-generis, desfăşurat în format de cronică în clepsidra anotimpurilor (primăvara, vara, toamna, iarna), fundal pe care sunt proiectate întâmplările

din cele douăsprezece luni, Constantin P. Popescu face din personajul principal, inginerul M., un alter-ego dublând subliminal un alter-ego sinucigaş, adică cel din naraţiune, developat. Este o desfăşurare ingenioasă, captivantă, aş zice, de planuri şi situaţii, unele te iau prin surprindere, toate constituindu-se într-o freudiană investigare în labirintul psihicului uman, întâlnită oarecum la Kafka. Această investigare, autorul o exprimă cu subtilitate într-un motiv: *„Călătoria este fără capăt. Începe acolo unde ar părea că se încheie şi se termină acolo unde ar putea să înceapă.”*

Inginerul M. se caută pe sine în sinea lumii, încearcă evadări dintr-o lume stând sub semnul scarabeului – laitmotivul simbolic existenţialist al romanului –, o lume care, la rându-i, nu-l înţelege, şi, atunci, se autoclaustrează în muţenie, refuză să comunice, se acoperă cu o anvelopă a tăcerii până când se hotărăşte, este un fel de automartiraj sfidând o lume care se autodistruge şi în care nu-şi mai găseşte nici locul, nici rostul: îşi asumă, lăsându-se ucis, este un suicid atipic, trecerea în Eterna Tăcere. De altfel, muţenia lui este şi o provocare care îi scoate din fire pe nişte „oameni ai ordinii publice” şi pe unii „oameni în alb”, care, uimiţi şi scandalizaţi, nu-l pricep şi, nepricepându-l, se prăbuşesc în ridicul: îl iau drept un ins cu mintea rătăcită.

Şi lunile trec, şi anotimpurile, şi anul, iar pentru inginerul M. totul este un joc de „umbre chinezeşti” şi doar Omul Duminică, un coleg de „casă de nebuni”, îi devine un ciudat confident, aşa după cum palmele Mariei – un personaj umanizant al romanului, medic în acel stabiliment de sănătate – îi sunt o alinătoare mângâiere. *„Şi atunci* – iată o revelaţie mistică – *ochii lui o privesc aşa cum poate numai Isus a privit-o pe Maria”*, căci aceste mâini blânde *„l-au făcut parcă să înţeleagă mai bine tot ceea ce omul face omului”*. Iar *„în răcoarea lacrimii ce se prelinge din ochii lui descoperiţi pe*

pernă simte că poate învinge un mecanism invizibil dar foarte puternic. Mecanismul răutății umane, inteligente peste măsură şi în acelaşi timp supusă”.

Este mecanismul, ca un malaxor, în care nu mai vrea să fie atras şi, astfel, să fie zdrobit şi umilit. Şi asta pentru că *„mecanismul născuse deja mecanisme aproape vii. /.../ Viața lui M. e un strigăt de împotrivire tăcută”* şi, pe cale de consecință, a ales, din punctul lui de vedere / de voință, singura soluție de revoltă: *„Tăcerea: îi dăruise puterea asupra timpului şi întruchipărilor reale.”*

Şi dispariția în neant, descrisă ca într-o povestire SF, aminteşte de biblica viziune, şi anume că din pământ am venit şi în pământ ne ducem, tradusă de Carl Sagan printr-o metaforă reală: suntem un praf de stele. Deci, în acest praf ne vom întoarce într-o zi. Căci, *„doctor Z., singur, trage sertarul morgii. Priveşte suprafața de metal rece, inoxidabil, curat. Cadavrul nu mai este acolo. /.../ De pe frunte sudoarea îi picură printre degetele palmei, ca un sunet straniu, pe placa metalică. /.../ Sertarul morgii rămâne deschis şi gol, îndreptat către un loc neaflat al cosmosului.”*

Iar din jurnalul Mariei extrag, paradigmatic, aceste admirabile reflecții: *„Mă întreb: tăcerea este moartea cuvintelor sau tăcerea cuvintelor este moartea? M. nu mi-a dăruit cuvinte rostite, ci trăite, ca şi cum mi-ar fi spus de fapt, în felul său deosebit, că moartea e doar un cuvânt înspăimântător şi atât. Că nu există decât unirea sufletelor într-un tot, într-un întreg nesfârşit, uitat de lume. /.../ Mi-a lăsat sunetul lăuntric al cuvintelor sale. E forța primară şi sublimă a vibrației nemuritoare. Un cosmos tăcut nu este decât un cosmos al armoniilor, al ascultării.”*

Constantin P. Popescu este în acest roman un magician care te poartă într-un spațiu destinal de un onirism impresionist.

Dar şi în a doua secţiune a volumului, *„Alte povestiri”*, acest prozator surprinzător te nelinişteşte prin textul şi situaţiile nuvelistice. Sunt în această secţiune douăsprezece posibile capitole de tot atâtea romane. Şi chiar dacă au subiecte diferite ca situaţii şi redactare, se înscriu în atmosfera psihologizantă a *„Anului tăcerii”*. Sunt alte ipostaze, povestirile *„Linia albă”, Ochiul nopţii”, „Straniul caz al doctorului T.”, „Obiectul şi umbra”* sau *„Profeţia”* – le-am numit prin afectivitate electivă, deci care m-au impresionat – propunând secvenţe bizare de existenţă în aparenţă, dar cu mesaje-impact în receptacolul inconştient al lectorului, de unde expresia unei filosofii în care surprinde o semiotică inedită. De pildă, Jacob, în *„Obiectul şi umbra”*, are o viziune platoniciană: *„Când soarele îşi va stinge razele, obiectele vor fi înghiţit pământul demult. Umbrele vor păstra doar amintiri cenuşii. Ecoul îndepărtatei lumini e totuşi mai mult decât orice întuneric. /.../ Lumea, fără o viaţă a umbrelor, ar fi o lume orbitor de albă. Atât de albă încât nici n-ar mai putea fi văzută.”*

Constantin P. Popescu, da, ni se înfăţişează drept un prozator surprinzător. Este atent la şlefuirea textelor sale, se rabdă pe sine în truda creaţiei, se acoperă cu lungi tăceri în care îşi gândeşte lucrul / lucrarea, apoi iese în lume, oferindu-ne, cu zâmbetul său discret, surprize asemenea unor frize pe templul culturii. Este – şi o spun cu toată convingerea – un autentic artefice.

Prof. dr. George Coandă,
Membru al Academiei Americano-Române
de Arte şi Ştiinţe din SUA

Anul tăcerii

Celor ce ştiu
Celor ce nu ştiu
Celor ce încă se tem

Călătoria este fără capăt. Începe acolo unde ar părea că se încheie şi se termină acolo unde ar putea să înceapă.

Partea întâi

Primăvara

Martie

Ideea i se strecurase în minte încet, asemenea unui vis a cărui amintire e încă neclară. Apoi se cristaliză pas cu pas, pe măsură ce zăpada iernii se topea, reîncepând parcă o lume nouă. Inginerul M. o dorea a fi una a liniştii, împotriva oricărui zgomot strident care ar fi putut împiedica freamătul noii naşteri. Singurătatea îl învăţase demult să tacă şi M. simţea claritatea ideii sale în renunţarea la orice cuvânt. Cristalizarea continuă în mintea lui limpede şi prinse contur de la o zi la alta.

Inginerul M. alese primăvara, asta pentru că atunci topirea zăpezilor se încheia. De sub mantaua albă zărea din nou frunzele toamnelor trecute, mustind de seve. Câteodată se vedeau chiar fire de iarbă, încă verzi, ca şi cum zăpada le apărase de ger şi îngheţ. Sevele proaspete ale pământului îl făcură să aleagă primăvara pentru noua lui existenţă. Avea nevoie de eliberarea de frunzele putrezinde sub iernile grele. Le simţea parcă lipite pe trupul lui, aşezate de mâini nevăzute,

asemenea unor coji străine. Nu le mai putea îndura atingerea rece şi aproape ucigătoare, deşi ştia că în putreziciune pot sta ascunse, dormind, seminţe noi, aşteptându-şi clipa trezirii.

Ştia că n-are să-i fie uşor, dar mintea de inginer avea să plănuiască totul cu minuţiozitatea de care ştia că este în stare. Nu o iubea, minuţiozitatea asta, de aceea primăverile îl ameţeau. Oamenii din jurul lui, la fel de minuţioşi în ingineriile lor impecabile, păreau să nu simtă focul nou al primăverii. Continuau să pară că trăiesc, supuşi reflexelor condiţionate ale vieţii, bine înscrise în timpul care le alcătuia vieţile. Inginerul M. simţea chemări deosebite şi se hotărâse să le urmeze, călăuzit de focul apelor năvalnice de primăvară, izbucnind primenitoare din adâncul pământului ca pentru a-l spăla. De spălare, ca o limpezire, avea nevoie mai mult ca orice altceva. De minuţiozitate şi precizie, de detalii scrise clipă de clipă pe coala cândva curată a propriei lui vieţi. Fără să-l fi întrebat nimeni niciodată nimic. Poate ar fi putut răspunde nu.

Vedea operaţiunea aceasta asupra existenţei lui ca pe cea mai mare evadare din închisoarea nedorită de el. A trăi şi atât. Fără sistem. Fără acte. Fără bani şi carte de credit, fără permis de conducere şi carnet de asigurări. Fără chip digital ori fotografic, nici diplome sau acte de stare civilă. Nici măcar un certificat de naştere sau de deces. Totuna, de altfel.

Fără frică. Acum, aceasta nu ar mai fi avut niciun sens.

Inginerul M. îşi recupera energiile, demult risipite prin tot felul de temeri străine. Luna trecută, a patruzecea lună februarie a vieţii lui – alcătuită întotdeauna de alţii – privise frici de tot felul cum se apropie şi încearcă să-i sugă viaţa, ca nişte vampiri demonici, alcătuiţi însă doar din mecanisme demontabile. Ascultase atent, singur şi tăcut, o lună întreagă. Apoi, fricile, văzându-l drept, neclintit, chiar dacă numai un om, plecaseră singure în căutarea altor supuşi. Avusese ajutoare de mare preţ: visele lui. Şi dacă până atunci trăise numai cu impresia că i se

pare, acum ştia. Visele erau darurile îngerilor, mesaje venite din regiunile ființei lui despre care nu-i vorbise nimeni, niciodată.

Priveşte iarba şi se simte un copil al soarelui şi al pământului. Firele verzi şi curate după ploaie au în ele ceva de basm fermecător. La rădăcina firelor de iarbă zăreşte scarabeul auriu, grăsun şi rotund ca un strop de soare. Se suie cu picioare grăbite pe firul verde şi, pentru o clipă, combinația aceasta de culori, verde crud şi auriu curat, îi ameţeşte privirile. Ca şi cum ar privi totul pentru prima dată. Stă nemişcat, cu respirația oprită. Scarabeul urcă tot mai sus pe firul lui. Încet, firul se apleacă spre pământ sub greutatea trupului auriu. O clipă totul se opreşte. Apoi firul scapă scarabeul pe pământ şi se îndreptă la loc în creşterea lui către cer. Ca şi cum nu i-ar fi păsat, făptura mică începe să urce din nou pe firul de iarbă.

Respiră, cu capul întors, de teamă că l-ar doborî cu răsuflarea lui. Scarabeul urcă liniştit, firul se înclină la fel de liniştit, după legi ale fizicii pe care inginerul le cunoaşte bine. Cade iar pe pământ, firul de iarbă îl cheamă din nou către soare. Poate de aceea e auriu. Reîncepe să urce la fel de calm, la fel de împăcat cu sine. O lege încă necunoscută inginerului, urcuşul nesfârşit al micii ființe aurii.

Peste un alt anotimp toate acestea vor fi trecute şi uitate. Scarabeul auriu va avea trupul chircit sub frigul iernii mortale. I-l vor fi devorat furnicile, recuperatoare a tot ceea ce trebuie să treacă iar în elementele simple. Va rămâne doar culoarea puțin întunecată a elitrelor lui, ca un chihlimbar vechi, prețios. Amintirea urcuşului. Poate asta îi e singura menire: a urca şi a-şi aminti. *Această frumusețe tăcută nu poate pieri*. Dăinuie, prin visul care a făurit-o, dincolo de timp.

Poate scarabeul îşi doreşte mai mult ca orice amintirea.

Iarba va deveni palidă, galbenă, apoi va muri sub zăpada rece. Nu ştie decât că odată, într-o zi senină, după o ploaie

curată de primăvară, o ființă cu totul diferită de ea a urcat puțin mai aproape de soare. Că a ajutat-o atât cât a fost în stare, dar greutatea acelei ființe aurii o încovoia mereu. Atât simte că știe firul de iarbă.

Privise, ca și cum ar fi văzut totul cu adevărat pentru întâia oară: înțelesese, privind, lumea atât de apropiată și totuși niciodată pe deplin deslușită a unei alte ființe.

Autobuzul vechi, hodorogit și cu vopseaua scorojită, venea mai totdeauna în visele lui. Și într-un mod foarte ciudat, mergea mereu înapoi. Inginerul M. era singurul lui pasager. Vedea numai spatele șoferului, îmbrăcat cu o haină întunecată. Ferestrele mari ale autobuzului îi arătau fără putință de tăgadă cum merge înapoi. Se mira și înțelegea în vis că timpul lui se poate întoarce înapoi. *Voi ajunge până la început, la originea axelor vieții*, se gândea la trezire, cu un zâmbet uimit.

Visul cu autobuzul mergând mereu înapoi se repeta atunci când se aștepta mai puțin. Iar locurile care se perindau în fața lui prin ferestrele curate ale autobuzului i se păreau cumva cunoscute, dar nu putea ști de unde. Privea uimit și se simțea doar un călător care mergea cu un autobuz, mereu înapoi, dar alcătuindu-se pe sine din substanța visului său.

Așa cum alesese primăvara alesese și locul. Cu harta întinsă pe biroul lui, privi îndelung teritoriul redus la scară pe planșa de hârtie colorată. Părea mai mic decât suprafața biroului. Atâtea locuri putea descoperi pe acel petec de pământ, dar alese un orășel din preajma munților. Știa că acolo izvoarele izbucnesc vijelios primăvara. De apele acelor izvoare va avea mare nevoie. Apoi de gara orașului. Acolo va începe totul.

Hainele. Numai un tricou fără etichete, de preferință nu prea nou. Pantaloni și ciorapi. Pantofi vechi și uzați. A, da, buzunarele, vor trebui să fie goale, dacă se poate rupte. Și o

valiză mică, fără nici un semn particular. Din carton, cu vinilin la exterior.

Şi primăvara va fi caldă. Un sfârşit de martie cu aer proaspăt, după acest februarie ploios, umed şi rece. Flori, copaci şi muguri, toate proaspete, noi. Lumea renăscând şi oamenii plini de speranţele lor, mereu aceleaşi. Aceleaşi, diferite de ale lui, ca întotdeauna.

Trenul. Un personal de seară. Un bilet cumpărat fără prea multe cuvinte, cât mai discret cu putinţă. Poartă o pălărie cu boruri largi trasă peste frunte şi ochelari negri. Nu, sigur asta ar atrage atenţia. Mai bine un guler ridicat al trenciului şi o banală bască neagră. Comun. Necunoscut. Iar după atâta timp, amintirea celor care îi vor fi vândut biletul se va şterge. Sunt sute de călători pe zi, acolo. Casierele sunt şi vor trebui să fie somnoroase în seara aceea. Se vor gândi la weekend şi copii şi soţi. Ei, soţii, se vor gândi la fotbal, la maşini şi la câştigurile la loterie.

Înainte de plecare se tunde foarte scurt şi se bărbiereşte. Fără a folosi nimic cosmetic, din pricina mirosurilor persistente câteva zile. Doar apă.

Pleacă. Noaptea pe drum, poate dormind pe bancheta trenului lui. Aşteptat de o viaţă, venind abia acum, primăvara. Aşa se face planul: minuţios ca un inginer specialist în mecanismele cele mai fine.

Încuie uşa casei pentru ultima oară. Seara de sfârşit de martie e cea mai potrivită pentru întâiul pas al planului. E cald şi adie un vânt care altădată s-ar fi numit zefir, mirosind a liliac proaspăt înflorit. I se pare că e frumos, păşeşte pe stradă fără a mai privi de loc înapoi. Îşi ascultă pentru ultima oară paşii pe trotuar, cum nu se poate mai liniştit. Sunt primii paşi pe drumul către tăcere.

Casiera de la ghişeul gării e cu adevărat somnoroasă. Cască şi îi dă indiferentă biletul cerut. Aşa şi trebuie, fără alte detalii. Îi

numără atent chiar şi restul de bani. Inginerul îşi dă seama că acestea sunt ultimele cuvinte pe care le rosteşte şi în privirea lui s-ar putea desluşi un zâmbet. Casiera nu-l poate vedea, inginerului M. nu-i pasă, ia banii cu grijă, ca orice client. Peronul, banca pe care nu stă nimeni, aşteptându-şi trenul împreună cu el.

Mai are o jumătate de oră. Fumează două ţigări şi priveşte cum vântul împrăştie norii albăstrui ai fumului pe cerul care începe să se întunece. Trenul soseşte fără întârziere. Urcă şi se aşază într-un compartiment gol. Aşa trebuie, conform planului. Va aţipi pe banchetă. Poate că va visa acelaşi autobuz mergând mereu înapoi. Vechea valiză, obişnuită, aşezată cu grijă pe grilajul de deasupra lui.

Demontase mecanisme de mii de ori. Fie ele de ceasornice, fie ele de tot felul de aparate fine. Pline de rotiţe şi arcuri, de osii şi motoraşe, de pârghii sofisticate şi alte organe. De mii de ori privise pe masa lui inimi de metal desfăcute din întregul lor şi se simţise un altfel de doctor. Îşi obosise ochii, mâinile şi mintea cu felurite operaţii şi întreţineri ale unor mici fiinţe de metal.

Descoperi că niciuna nu semăna cu scarabeul auriu. Trăiau doar în – şi prin – mâinile oamenilor şi pe planşetele proiectanţilor, destinate doar unui singur scop. Nu puteau urca la nesfârşit pe un fir de iarbă. Alt inginer probabil că le visase, pe altă planşetă, nevăzută, dar dorită de orice inginer, de orice creator.

Se gândea că mecanismele trecutei lui existenţe sunt la fel de uşor de demontat, dar se înşela. Înţelegea însă că pentru a demonta, ştiind cât de inutilă e orice reparaţie, mecanismul unui trecut, e nevoie de dureri şi de sacrificii. O operaţiune din care te poţi alege – în cel mai fericit caz – cu o moarte, iar în cel mai nefericit cu o permanentă invaliditate. Aceasta din urmă e cel mai adesea cu neputinţă de demontat, de împrăştiat în lume, fără putinţa de a realcătui totul la loc aşa cum fusese. De fapt, alesese să-şi înceteze funcţionarea ca mecanism. Alesese

primăvara. Să împrăştie toate piesele componente în cele patru zări, aşa cum se face câteodată cu cenuşa celor arşi la crematoriu.

Era sigur pe el ca un inginer. Va înfrunta lumea acestei mecanici, oricât ar fi fost de fină şi neadevărată; va începe să trăiască ajutat numai de forța tăcerii.

Ştie bine de-acum că autobuzul nu poate merge decât înapoi. Astăzi are ferestrele acoperite de abur, deşi nu e frig. Sunt albe şi translucide, dar nu transparente. Vede lumini cenuşii defilând viu pe suprafețe mate. Şoferul are aceeaşi haină întunecată şi ascultă ceva care seamănă cu o chitară electrică în mâini vrăjite. *Hendrix?* Inginerului M. îi place. Şoferul bate ritmic în volanul mare al autobuzului, iar genunchiul îi tresaltă pe pedale în ritmul muzicii. Inginerul ar vrea să şteargă aburul de pe geamuri, dar când îşi priveşte mâinile are în palma stângă un scarabeu auriu, iar în palma dreaptă un fir de iarbă lung, verde. Autobuzul merge, el ştie doar că îl zdruncină, înapoi sau înainte, n-are importanță. Chitara pare magică şi asta le place, lui şi şoferului cu haină întunecată.

Are nevoie de acest vis, întins pe bancheta din compartimentul gol. Se întunecă. Ştie că are de mers câteva ore bune şi ajunge înainte de zori. Adoarme la loc, cu gândul că va trebui să se trezească doar când mai are zece minute de mers.

Trenul frânează scârțâind brusc şi aproape se prăbuşeşte de pe banchetă. Ceasul inginerului M. se apropie de coborâre. Aici, un semnal feroviar tras grăbit de un acar somnoros. După câteva clipe, trenul porneşte greu din osiile de fier. Alt mecanism, mare de tot. Inginerul îşi aminteşte cum îi dăruiau în copilărie tot felul de tractoare şi maşinuțe de jucărie. La fiecare aniversare, ori de Crăciun, de parcă vedeau în el doar un viitor inginer mecanic. Nu ajunsese la măreția macaralelor, a

podurilor rulante sau a viaductelor din fier, ci la finețea mecanicii. La mecanică fină. El şi-ar fi dorit un microscop. Aşa cum văzuse la lecția de botanică din clasa a cincea, când privise prima dată viața vie a unei frunze. Văzuse pacea ei neliniştită, în toată splendoarea agitată a celulelor. Jucăriile lui de fier, maşinuțele şi tractoarele, se stricaseră de mult de atunci.

Coborând pe peronul gării din oraşul de munte, respiră aerul tare al zorilor şi se simte bine. Trebuie să se grăbească, are de străbătut un drum destul de lung până la pod.

Aşa cum plănuise, toate hainele le poartă pe el. Pe podul acesta îngust, aşezat între cele două maluri ale râului din prăpastie, nu pot trece două ființe deodată. Înaintea zorilor, inginerul se întrebă ce ar face dacă de pe muntele celălalt ar veni altcineva. S-ar da deoparte până la capătul podului pentru a-l lăsa pe celălalt să treacă. Însă pe celălalt munte încă e noapte. De acolo nu poate veni nimeni. Se dezbracă de trenci, de pulover şi de pantaloni, apoi se descalță. Din valiza comună îşi scoate doar pantofii vechi, fără etichete. Controlează buzunarele, cu grijă să fie goale. Aşază toate hainele în valiză, o închide şi o aruncă peste parapetul podului. Ascultă cum cade, cum se frânge şi cum apele năvalnice ale râului topesc totul. Aruncă în cele din urmă ceasul de la mână, cu mecanica lui impecabilă, fină şi elvețiană. Fără nici un regret. Apa izvorului de jos, din adâncul de sub pod, spală definitiv mecanismul timpului său.

Venise primăvara.

Inima îi bate foarte tare şi se priveşte pe el în lumina curată a zorilor. A rămas numai în chiloți, redescoperindu-şi prin vise un trup căruia trebuie să-i afle celelalte hotare, ale unei noi existențe.

Are în mâini doar un pachet mic cu acte. Le dă foc cu bricheta la capătul podului, privind de jur împrejur. Nu e nimeni şi micul

foc se stinge repede. Mistuie actele lui şi toate cele care îl leagă în mecanism. Demontează totul, lucid, fără putinţă de realcătuire. Ştie că numai aşa este cu putinţă. Respiră adânc şi simte că e cu adevărat liber, dar greul abia urmează să înceapă. Pentru o clipă, se linişteşte. Se îmbracă cu gesturi calme, sigur pe el.

Pământul umed absoarbe cenuşa stinsă aproape imediat. Inginerul are înfăţişarea unui vagabond. Timp de patruzeci de ani a fost inginerul pe care îl numiseră M.

Pleacă înapoi spre gară în secunda când dimineaţa se naşte, calmă şi senină.

Aprilie

Acolo, pe banca de lemn din sala de aşteptare a gării, el va începe aşteptarea. Aşa cum plănuise, mecanismele se vor declanşa de la sine. După un timp mai lung ori mai scurt, cineva îl va lua de acolo. Iar inginerului îi rămăsese, din bogata lui trusă de unelte vechi, o singură unealtă, dar cea mai puternică: tăcerea. O va îmbrăca asemenea halatului alb în care îşi trăise meseria, mecanica fină.

Se aşază pe scândura băncii, tocită de atâţia călători. Nu este nimeni acolo şi ştie că vor veni oamenii de serviciu să facă rondul de curăţenie. Parcă îi vede, cu mături şi făraşe, cu cărucioare de gunoi şi haine ponosite. Sărmani angajaţi ai gării sau ai primăriei oraşului. El o să stea aici, cu privirea lui nouă, ireală. Cu gura pe jumătate deschisă, cu trupul inert şi lăsând impresia de gol, de vid mental, ca şi cum nu ar auzi nimic din ceea ce îi vor spune. O legumă umană, un vagabond, un beţiv sau un nebun. Aşa vor crede, vor trebui să creadă. Fără ca nimeni să ştie că el este perfect lucid şi planul este al lui, al răposatului inginer M., fie-i ţărâna uşoară.

Aude gălăgia şi vorbele celor care mătură sala de aşteptare. Se apropie încet de locul unde el stă, măturile vântură praful pe

care uşa deschisă îl trage afară. O femeie grasă, cu găleata, teul şi cu cârpa udă, se apropie de el. Este primul om care vine şi inginerul ştie că dacă trece cu bine de întâlnirea aceasta atunci totul urmează să se desfăşoare conform planului său.

– Mişcă-te un pic, omule, să pot spăla, îi spune femeia când ajunge aproape de picioarele lui. Inginerul tace, cu privirea căzută. Femeia stă, sprijinită în coada lungă a teului şi îl priveşte atent.

– Hai, omule, că am multă treabă de făcut.

Vocea poartă accentul provinciei. Tăcerea, starea de inconştienţă o intrigă. Îi apucă deodată amândouă picioarele cu mâinile ei aspre şi i le ridică pe banca de lemn, răsucindu-l. E uşor trupul lui, o ştie, şi femeia se gândeşte că e doar un beţiv aproape adormit. Dar e curat şi nu miroase de loc a băutură. I se face milă de el şi oftează. Continuă să spele pe sub banca de lemn ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Văzuse multe în anii ei de serviciu. Băieţii ceilalţi termină de măturat şi fluieră pe peron, sprijiniţi în cozile lungi ale măturilor. Au în mâini pahare de plastic cu cafea de la automatul gării.

Trece prima întâlnire. Sosesc pe urmă călători cu bagaje, cu copii mai mici şi mai mari. Toţi grăbiţi sau osteniţi. Stau lângă el pe bancă, îl privesc indiferenţi şi pe urmă pleacă. Vin alţii, mereu la fel, prinşi între fluierăturile locomotivelor care vin şi pleacă mereu mai departe. Fiecare cu orarul lui, cu trenul lui, cu destinaţia lui. Ceasul cel mare de deasupra uşii îi duce pe toţi înainte. Doar inginerul aşteaptă.

Autobuzul merge pe un drum de noapte. Mereu înapoi, asta o simte odată cu geamătul frânei bruşte. Şocul frânei îl trimite spre spătarul locului său, nu înainte. Priveşte parbrizul prin care se văd luminile farurilor. E întuneric, nu poate vedea nimic pe ferestrele autobuzului. Se face deodată foarte linişte. Numai ecoul frânelor îi mai stăruie o clipă în auz, apoi iar linişte. Are

ceva mare şi greu în mâini şi vede că ține în palme un microscop de laborator, colorat în roşu. Simte cum îi arde mâinile, geme şi lasă microscopul să-i cadă. În liniştea aceea, sunetul căderii îl face pe şoferul cu haină întunecată să se întoarcă spre el. Şoferul nu are chip, fața lui e o pată albă de lumină. Haina i se întunecă violet.

Geamătul frânei de autobuz îi aduce aminte de femeia cu care îşi împărțise mai bine de zece ani viața. Eva: îl iubise vreme de zece ani, până când inginerul îi auzise pentru întâia oară geamătul. Spunea că este în afara casei lor, la uşa de la intrare, înspăimântată că îl aude mereu la aceeaşi oră din apropierea miezului nopții. El nu auzea nimic. Îi spunea că visează şi că spaima unui simplu coşmar îi va trece. O liniştea pentru moment, dar în noaptea următoare totul se repeta. Se străduise şi el să audă geamătul, dar nu izbutise. O privea pe Eva după aceea, dormind agitată şi gemând aşa cum nu mai auzise pe nimeni gemând în somn. Îl înfiora până în adâncul inimii geamătul ei. O iubea. Se gândea atunci că Eva îşi aude propriul ei geamăt, chiar dacă dormea. Îi era milă şi începu să îi dea câte un somnifer uşor cumpărat de la farmacie. Nu a avut efect decât câteva nopți, apoi totul reîncepu.

Dimineața privea uşa casei lor pe dinafară şi pe dinăuntru, gândindu-se uneori că fusese vreun animal rătăcit, vreun câine sau poate un lup. Nu era nicio urmă, nici pe uşă, nici pe aleea de pământ pietruit care ducea către intrare. Nu i se părea: Eva începea cu timpul să îşi piardă mințile. Inginerul M., pe atunci necunoscător al altor mecanisme ale vieții în afară de cele anatomice, se întreba ce dureri o puteau face să geamă atât de greu în clipele din preajma miezului nopții. Dimineața, la cafea, Eva îl săruta cu multă duioşie şi apoi pleca spre serviciu. Părea liniştită, dar el ştia că va veni iar o noapte, cu acelaşi geamăt neomenesc, la aceeaşi oră de lângă miezul nopții.

I-l amintise frâna autobuzului mergând întotdeauna înapoi. Îl auzise încă o dată, chiar şi în somn.

Eva îl părăsise la aproape doi după aceea, cu minţile răvăşite. Mersese la un psiholog şi i se spusese că trebuie să rupă felul acela de viaţă. Să se desprindă. Eva alesese să se desprindă de el. Psihologul îi recomandase multă meditaţie, yoga şi alte bazaconii, dar inginerul simţea că Eva nu se poate vindeca în felul acesta. Mecanismul fin al vieţii ei părea a fi defectat iremediabil şi asta îl durea pe el mai mult. Ultimul lor an a fost cel mai greu. Şi atunci el o iubise cel mai mult. Din vremea aceea mai păstra doar paşii lui mari purtând lungi şi mute rugăciuni. Mai apoi rugăciunile aveau să păşească singure purtându-l pe el.

Se mutase din locuinţa aceea şi credea că nu va mai auzi niciodată geamătul din somnul femeii cu care îşi împărţise viaţa. Însă schimbarea locuinţei nu îi aduse decât o mare singurătate şi un cumplit dor de Eva. Încă primeşte din timp în timp facturile de plată ale locuinţei lor şi le achită complet.

Se dedicase cu totul mecanicii lui fine. Izbutise câteva invenţii bine apreciate. Mecanisme şi atât.

Un copil obraznic îl trage de nas. Pentru o clipă, doar pentru o clipă, privirea lui devine umană, aşa cum sunt ochii copilului. Pentru a nu fi desluşit îşi revine repede. O mască pe un chip nou. Copilul râde, arătându-i golul unui dinte de lapte căzut de curând. E simpatic în obrăznicia lui şi inginerul îl iubeşte. Mama îl dojeneşte şi apoi îl priveşte atentă pe inginer. Se teme. Vede numai un trup de om stând inert şi indiferent pe banca din sala de aşteptare. Cu gura întredeschisă şi cu o privire tulbure de om beat. Nici n-are rost să-i ceară scuze. Îşi îndepărtează cu teamă copilul de el.

Nu simte foame sau sete. Se educase astfel. Oamenii, călătorii sălii de aşteptare se împuţinează. Se apropie seara şi trenurile se răresc şi ele. Inginerul ştie că va trebui să petreacă prima noapte acolo, cu vizita paznicilor şi a poliţistului.

Vin, către miezul nopţii. Legănându-se cu indiferenţă pe picioare, în rondul orelor târzii. Discută despre ale lor, neveste, copii, meciuri, loterie. Un poliţist şi trei paznici. Se apropie, îl privesc şi apoi se îndepărtează. Doar poliţistul mai întoarce odată capul spre el. Inginerul îi zăreşte agăţate la spate, de centura de piele, cătuşele, un mecanism pe care inginerul l-ar putea demonta foarte uşor. Dar nu acum. E dubios, desigur. Nu are bagaj, nu e însoţit şi nu mai e aproape nimeni în sala de aşteptare. Poliţistul are un bun simţ de observaţie. Inginerul speră să-l lase să doarmă.

În palma stângă scarabeul auriu îl gâdilă cu picioarele lui mici. Pare că a mai crescut. Îl priveşte atent, cu ochii inginerului de mecanică fină. Lumina soarelui îi îngăduie să observe foarte bine detaliile. Vede picioarele scarabeului prinse în lanţuri mici, din aur fin. Din pricina asta se mişcă greu şi îi gâdilă palma nu cu piciorușele lui, ci cu lanţurile. Pare o bijuterie însufleţită de ceva încă necunoscut.

O mână fermă, grea, îl zgâlţâie de umăr. Privirile inginerului cad pe cismele lustruite ale poliţistului. Ştie ce are să urmeze. Ridică spre celălalt ochi nătângi şi o gură pe jumătate deschisă. Poliţistul are faţa rotundă şi proaspăt bărbierită. În spatele lui, cei trei paznici îmbrăcaţi în uniforme negre şi femeia de serviciu. Îl privesc curioşi cu toţii. Se mai apropie şi câţiva călători. Pentru o clipă, e linişte.

– Actele, vă rog, spune calm poliţistul.

Inginerul îl priveşte tăcut. Tăcerea, singura lui tovarăşă credincioasă.

– Acte ai, şefu'? Cum te cheamă? Polițistul îl priveşte mai atent şi inginerul ştie atunci că polițistul nu poate trece de irealitatea alcătuită a ochilor lui. Ceilalți se uită, curioşi. Unul din paznici are ochi buni. Femeia de serviciu se apropie de polițist şi-i spune:

– Stă aşa de ieri dimineață. Nu are bagaje, nimic. N-a făcut nimic rău, doar aşteaptă.

Polițistul o priveşte, înțelege că e ceva în neregulă cu omul ăsta. Îi pune încă o dată mâna pe umăr şi-l zgâlțâie uşor. Mâna îi e mai uşoară.

– Cine eşti, omule, spune odată? Altfel o să te luăm cu noi acolo, la secție. Crede că îl sperie, dar inginerul ştie că marele mecanism s-a urnit pentru el. Uleiul cu care e uns îl face să meargă perfect.

– Lasă-l, şefu'. Unul din paznici se gândeşte că poate omul aşteaptă un tren. Da, dar de o zi întreagă, nemişcat, aici? Polițistul îl priveşte pe paznic cu superioritatea gradului şi spune:

– Nu, îl luăm la secție. Dacă e vreun infractor periculos? Aflăm noi totul.

Se apleacă să îl ridice şi trupul inginerului se lasă moale. Polițistul vrea să-i pună cătuşele, dar paznicul cu ochii buni îi spune că nu are rost, că omul e blajin şi calm. Polițistul priveşte încă o dată trupul slab al inginerului şi renunță. Paznicul pare să aibă dreptate. Polițistul are vreo treizeci de kilograme mai mult în greutate şi l-ar doborî doar cu o suflare. Îl prinde totuşi cu forță de braț, nu poți fi sigur niciodată. Îl scot afară din sala de aşteptare şi-l urcă în maşina de lângă trotuar. Curioşii îi urmăresc pe peron şi apoi până la maşină. Cu sirenele pornite, maşina pleacă.

Bietul om, spun unii.

E lumină şi soare. Inginerul M. se bucură, dar privirea trebuie să-i rămână ireală.

Îl coboară la secția de poliție a oraşului, renovată de curând. Sunt mândri de sediul lor, dar inginerul nu le arată asta. Îl aşază la o masă foarte rece, colorată gri închis. Pe un scaun la fel de rece. Un polițist gras îl ia în primire, mestecând plictisit gumă. Îl scanează cu privirile de sus în jos şi invers. Se strâmbă un pic şi-i spune să-şi golească buzunarele. Inginerul nu schițează nici un gest.

– Tăcem, hai? Buzunarele, hai, hai, acum, acum!

Văzând liniştea omului, îl apucă de braț, îl ridică brusc şi îşi vâră mâna în buzunarul pantalonilor lui. Găseşte nimicul şi găurile țesăturii. Face la fel cu celălalt buzunar, apoi îl întoarce cu spatele, privindu-l ca pe o curiozitate a naturii. Îl aşază la loc pe scaun.

– Nu vorbim, hai? Vei vorbi, vei vorbi...

Îi apucă mâna stângă pe care inginerul i-o lăsă moale. Îi priveşte degetele lungi şi curate şi zice:

– Mâini fine, de om subțire...

Îi aşază palma cu fața în jos pe planşeta mesei gri. Cu rapiditatea unei feline, loveşte cu bastonul de cauciuc falangele mâinii stângi, strivindu-le de tăblia mesei.

Polițistul rânjeşte, cu buzele ude de salivă, mestecând gumă. Inginerul strânge ochii, lacrimile, dinții. Nu scoate nici cel mai mic geamăt. Îl doare, e viu.

– N-avem coarde vocale, hai? Oi fi mut, mai ştii...

Îşi aşază la centură bastonul de cauciuc. Simte că aşa nu merge. Celălalt polițist, cel care îl adusese pe inginer acolo, vrea să vadă mâna lovită. Inginerul îl țintuie locului cu privirea lui ireală.

– Acum lasă-l, şefu', spuse. O să-l chemăm pe comisar.

Auzind de comisar, polițistul gras se înviorează brusc. Comisarul ştie alte metode; se hotărăşte să-l sperie puțin:

– Aşa, bine... O să vină dom' comisar şi ai să vezi tu pe dracu'. Noi suntem mici şi răi, dar el e culmea noastră. Ai să vezi tu cum vei vorbi, ca un mieluşel.

Inginerul îşi simte degetele arzând. Le ține în palma dreaptă. Mecanica fină a mâinii stângi nu e afectată grav, dar durerea e cumplită. Mecanism.

Polițistul gării vorbeşte la telefon cu comisarul. Spune tot, cu conştiinciozitatea subordonatului raportând superiorului. Când termină spune doar că va veni comisarul cât de curând. Toți tac.

Paznicii din gară discută fumând în jurul maşinii din curtea secției. Fereastra nouă e fumurie, întunecată, şi inginerului nu-i place lumina ei. Din pereții de oglindă metalică inginerul se simte privit ca de alt ochi, poate mecanic. Ştie că ochii aceştia văd totul fără să înțeleagă totul. Ştie că sunt ochi pedepsiți să vadă astfel de scene.

Îl doare mâna. Ar vrea să respire aerul curat al munților, ca pe o hrană. Prima hrană. Ochii îi urmăresc suprafețele drepte ale pereților. Se întrebă unde îşi păstrează biblioteca de cazuri. Biblioteca de dosare cuprinzând destine frânte ori fragmente de destin. Îşi aminteşte deodată biblioteca facultății, cu miile de volume ale altor generații de ingineri descoperitori. Biblioteca ştiințelor, din care o bună parte se regăsise în camera lor de lectură, acolo unde Eva, aşezată pe genunchii lui în fotoliul atât de larg încât îi cuprindea pe amândoi ca un pântec, îi citea şoptit romane ieftine care o emoționau teribil. Secvențele acestea se sparg acum şi aici asemenea unui pahar scăpat din mână pe o pardoseală rece de piatră. Se gândeşte că nu i-ar fi stricat o pereche de ochelari de soare.

Comisarul apare repede, grăbit să vadă cazul. E un om slab şi înalt, tuns foarte scurt, cu ochi albaştri ca oțelul. Priveşte iute spre inginer, care ştie din nou că nimeni nu poate trece de irealitatea ochilor lui. Un tip ciudat, un oarecare din circul

lumii, cu gura pe jumătate deschisă şi ochii spălaţi ca şi creierul, o legumă umană. Vorbeşte în şoaptă cu poliţistul care lovise. Nu-l scapă din ochi şi ascultă ce i se spune cu atenţie. Îşi aprinde calm o ţigară şi se aşază pe scaunul din faţa inginerului, de cealaltă parte a mesei gri. Îi suflă fumul cu dispreţ în ochi, ca şi cum ar dori să treacă de pavăza aşezată de inginer între ei. Nu reuşeşte. Inginerul simte cum celălalt se enervează.

– Aşa, deci, tăcem. Bine... Pune mâinile pe masă, amândouă.

Inginerul nu pare să audă. Poliţistul îi ridică amândouă mâinile, le pune pe masă cu palmele în jos. Inginerul se teme. Palmele lui, pulsând de durerea mâinii stângi, roşie şi umflată. Scarabeul auriu şi firul verde de iarbă, un sentiment vag de panică, de alarmă. Comisarul îşi stinge ţigara pe podul palmei drepte a inginerului M., care nu tresare, privindu-l cu ochii lui de oţel. Carnea sfârâie încet, comisarul aruncă chiştocul mirosind a ars. E sigur că va învinge, că şocul acestei dureri îi va dezlega tăcerea. Inginerul tace. Tăcerea, cea mai bună prietenă a lui, cea mai demnă de încredere şi secretul lui cel mai adânc. La fel de sigură ca moartea. În piept simte geamătul Evei, strigăt mut în adâncul fiinţei lui.

Trecuseră de început. Comisarul le spune să îl închidă şi să-i dea ceva de mâncare. Până mâine. Pleacă, spunând că va reveni. Le ordonă celor doi poliţişti să întocmească raportul preliminar şi să-l ţină sub observaţie pe rând. Cei doi poliţişti ascultă ordinul în poziţie de drepţi. Cazul ivit le strică bucuria meciului de deseară.

Inginerul ştie că îl provocase pe comisar. Comisarul, exact aşa cum se aşteptase să fie. Temerile lui, înfrânte de mult. Planul decurge firesc. Îşi va îngădui durerile doar la noapte şi atunci mecanismul privirii lui va dormi.

Îi aduc de mâncare în celula cu pereţi albi, mâzgăliţi de alţi trecători ai locului cu semne stranii şi neînţelese. O fereastră mică şi cu patru gratii aşezată foarte sus, în aşa fel încât un om

cu o înălțime normală nu ar putea ajunge până la ea. Un pat de scânduri, o latrină murdară. Uşă grea de metal, cu vizieră şi zăvoare uzate, închisă după el.

Orez fiert şi afumat în tigaie cu un colț de pâine. Mănâncă, deşi ştie că va trebui să vomite. E doar provizoriu aici.

Autobuzul merge lin, de parcă ar pluti. Inginerul M. nu simte nicio zdruncinătură şi pe ferestrele curate şi strălucitoare ale maşinii vede fire de iarbă mari cât copacii. Feeria de verde unduind în vânt îi face pieptul să tresalte. Şoferul nu mai poartă haina întunecată, e îmbrăcat în alb. Lumina zilei îl face strălucitor asemenea unui doctor. Ascultă în difuzoarele autobuzului muzica lui Vivaldi. Inginerul M. îşi aminteşte de Jimi, de visul trecut, dar autobuzul pare să fi intrat de atunci în altă țară. Odată cu amintirea asta se simte din nou ținând în palme ceva greu. Îşi priveşte mâinile, care țin acelaşi microscop de laborator. E negru, doar lentila de sticlă a obiectivului străluceşte. Priveşte prin ochiul de lumină şi vede rana mâinii lui drepte, arsura colorată în dureri vii. Toate celulele cărnii arse, mărite de ochiul microscopului, se luptă din răsputeri. Scarabeul auriu lucrează de zor la refacerea pielii. Coase migălos toată rana cu un fir strălucitor de mătase. Mecanica operației i se pare cunoscută inginerului M. Vivaldi şi durerea se contopesc, autobuzul merge plutind înainte. Iarba înaltă se leagănă dincolo de lumina ferestrelor clare. Inginerul se gândeşte la vântul primăverilor din vremea lui Vivaldi. Pe scaun, alături de el, microscopul negru clipeşte dintr-un ochi de lumină.

Dimineața izbucneşte pe fereastra de sus a celulei. Mâinile îi sunt amorțite. A dormit adânc şi visul i-a alinat durerile. Poate privi cu ochii lui, e singur cu lumina dimineții. Ştie ce va urma: comisarul, supărat de pierderea meciului de aseară al echipei lui. Va fi rău cu el şi cu cei doi polițişti. Îl supravegheaseră pe

rând toată noaptea, unul după altul. Şi ei pierduseră meciul de fotbal, nu aveau televizor la secţie.

Se ascunde la timp în spatele privirii. Prin uşa groasă aude vocile comisarului şi ale poliţiştilor. Uşa se deschide cu zgomot de fier şi figura tăioasă a comisarului de iveşte în cadrul ei, cu ceilalţi doi în spatele lui.

Inginerul îi arată doar gura pe jumătate deschisă şi ochi de legumă. Comisarul nu poate pătrunde în mintea lui şi înţelege asta. Inginerul M. e sigur că îl vor trimite de acolo cât mai iute. Nu le trebuie complicaţii.

– Tot nu vorbim, nu-i aşa? Bine… Să-i faceţi acte de trimitere la spital. Vor face ei tot ce trebuie. Noi deocamdată îl lăsăm. A, bandajaţi-i mâinile alea cu ceva.

Îşi aprinde cu dezinvoltură o altă ţigară. Inginerul ştie că de fapt este foarte preocupat. Va fi văzut el multe în cariera lui de comisar, dar un asemenea caz trebuie să rămână nerezolvat. Nu un caz, ci un om. Îl mai priveşte încă o dată, întors din cadrul uşii celulei, apoi pleacă. Uşa celulei rămâne deschisă. Poliţistul din gară intră şi se apropie cu nişte bandaje. Inginerul îi observă firele albe de pe tâmple. Şapca omului, lăsată pe masa gri, şi-a lăsat conturul ei rotund pe părul omului. Poliţistul gâfâie. Lângă faţa inginerului, îi bandajează mâinile aproape cu milă. Comisarul rămâne în camera cu pereţi de sticlă fumurie şi oglinzi. Îi ordonă celuilalt poliţist să-i facă fotografii, să trimită toate datele către ziare şi televiziuni. Toată procedura cunoscută.

– Care date, dom' comisar? întreabă poliţistul. E firesc: nu ştiu nimic despre el.

– Nu fi tâmpit, spune-le cum l-aţi găsit, ce semnalmente are, ce naiba, nu vezi şi singur? Iese nervos, urmat de vârtejul norului de fum al ţigării neterminate. Pe uşa deschisă a celulei, în timp ce poliţistul de la gară îi bandajează mâinile, inginerului M. i se pare că statura comisarului se micşorează. E mai înclinat.

Îl fotografiază, la panoul cu carton alb şi rigla gradată în centimetri. Din faţă şi din profil, fixează aceeaşi privire ireală, stăpânită cu un plan. Cu un număr pe care nu-l poate vedea, dar pe care trebuie să-l ţină cu mâna bandajată în faţa obiectivului fotografic. Iubise mult aparatele de prins clipele în imagini, dar acum asta nu mai are importanţă. E mult mai bine aşa. Poliţiştii ştiu ce să facă. Vor vorbi la telefon cu redacţiile ziarelor, cu spitalul, apoi cu televiziunile locale şi naţionale. Pe fax-ul secţiei pleacă fotografiile lui. Devin un caz public, asta e cert. Încă un dosar în camera ascunsă a bibliotecii lor.

I-au adus o cană de cafea amară şi i-au spus să măture celula. Inginerul nu se clinteşte, iar cei doi îl lasă în pace. Aşteaptă maşina spitalului. Nu se tem că va fugi şi lasă uşa celulei deschisă. Pe el îl dor mai puţin mâinile, bandajele omului îl ajută. Ştie că se tem de ceea ce-i făcuseră. Ochiul mecanic din pereţii de oglindă vede întotdeauna tot, dincolo de orice tăcere.

Maşina spitalului soseşte cu toate sirenele pornite. Cei doi poliţişti îi ies în întâmpinare. Coboară din maşină un bărbat tânăr, îmbrăcat în alb, pe care inginerul M. îl vede prin uşile deschise. Îi place omul ăsta, are ceva liniştitor în mişcări. Lumina zilei intră pe uşă, albul devine mai alb. Omul, atent la ceea ce îi spune poliţistul care îi bandajase mâinile. Se apropie, îl priveşte cu curiozitate, dar inginerul, oricât de mult i-ar plăcea figura deschisă a doctorului, nu lasă să-i cadă privirea. Celălalt îi vorbeşte:

– Să mergem acum, vom avea grijă de dumneata.

Pe inginer îl surprinde politeţea. Îl ridică de subsuori ca pe un invalid, se lasă moale în mâinile lor şi urcă în maşina spitalului. Se uită către lumina zilei senine de dincolo de parbriz şi se bucură că nu mai are în calea ochilor fumuriul ferestrelor

din secţia de poliţie. Maşina porneşte şi inginerul e întins pe targa din maşină. Omul în alb îi vede mâinile bandajate.

– Aşa fac ăştia, altceva nu ştiu, spune, mai mult pentru el.

Vede privirea inginerului şi crede că nu e auzit şi înţeles pe deplin.

Spitalul, deja pregătit pentru venirea lui acolo. Îl iau în primire cei de gardă, iuţi şi îndemânatici. Fax-urile au ajuns deja. Sunt şi reporterii televiziunii, pe care omul în alb şi brancardierii îi ţin la distanţă.

În camera de gardă a spitalului e lume multă, asistente curioase şi doctori, mai tineri şi mai în vârstă. Inginerul îi priveşte iute pe fiecare în parte. Se simte privit cu atenţie de ei.

El are doar tăcerea. Celor de acolo – şi nu numai lor – asta li se va părea o boală greu, aproape imposibil de vindecat. Are o vagă senzaţie că printre oamenii în halate albe sau albastre, după instituţia pe care o reprezintă, o singură fiinţă e în stare să-i audă strigătul ascuns în tăcere.

În noaptea aceea, prima în patul de spital, visează din nou autobuzul. E verde crud şi parcă luminos, înconjurat de un abur subţire. Se opreşte la marginea unei păduri cu copaci bătrâni. Şoferul, îmbrăcat în poliţist, un chip ascuns de cozorocul negru şi lucitor al şepcii, îl coboară din autobuz şi îi rosteşte cu un glas grav: *Urcă!* Vede deodată în locul pădurii bătrâne un munte înalt şi stâncos. Autobuzul pleacă în marşarier, verdele lui dispare în urmă într-un nor luminos de abur. Priveşte stânca cenuşie şi lucioasă. Începe să urce, ştiind că trebuie să urce cu orice preţ, fără să ştie unde, agăţându-se cu mâinile de colţurile ascuţite. Piatra rece e acoperită de un strat subţire de apă. Mâinile lui, privindu-le, par a fi din ipsos alb şi se sfărâmă în stratul de apă care curge lucios printre riduri de piatră. Ascultă rostogolirea micilor fragmente de mâini fărâmiţate, care cad

într-un adânc nepătruns, ca de prăpastie. Se teme. I se pare că urcă pe lungul drum al unui munte de tăcere.

L-au trezit de dimineață. O grupă de doctori, asistente, studenți mediciniști. Ştie că vor urma analize şi examene de toate felurile, dar poate stăpâni acest simplu mecanism. Ca un inginer. Privirea lui, camuflată în expresia de tâmp. Niciun sunet, nicio vorbă. Doar atât.

Eva. De ce i se pare acolo, în mijlocul grupului de oameni în halate albe, că îi este aproape? Nu e decât în imaginația lui, ştie, dar asta îi e de folos aici, acum. Se gândeşte poate că şi ea fusese internată în vreun sanatoriu, că şi pe ea o întrebaseră, ca pe el, toate cele pe care doctorii credeau că au dreptul să le afle. Ea, Eva, le răspunsese, sigur. El, acum, aici, tace şi asta îi irită pe toți cei de față.

Îl răsucesc pe toate fețele, îi iau pulsul, tensiunea. Îi privesc ochiul stâng, apoi pe cel drept cu lămpi ciudate. Din mâna bandajată la poliție îi iau sânge într-o eprubetă printr-un ac lung. Mâinile asistentelor au mănuşi aproape invizibile, transparente. Îl cântăresc, îi măsoară înălțimea. Mâini calde îi pipăie *cavitatea abdominală*. Ochii lui privesc tâmp, gura îi atârnă, întredeschisă. Îl caută la subsuori, îi examinează tălpile şi pielea corpului. Îi ascultă respirația calmă şi bătăile inimii cu un stetoscop, e complet dezbrăcat şi oamenii, curioşi, îl privesc. Inginerul e stăpân pe el, simt asta cu toții, intuitiv, nevăzut şi nerostit. Vorbesc între ei în şoaptă. Femeile sunt mai curioase, doctorii mai reținuți. Printre ei studenți care se înghesuie să vadă mai bine.

– Clinic normal, spune un doctor în vârstă. Are ochelari cu rame groase, aşezați peste favoriți încărunțiți. Craniul lui e mare, cu chelie impunătoare, ca şi statura, masivă, în halat alb. Îl priveşte contrariat, zâmbeşte aproape complice, dar inginerul

rămâne mut. Hai, domnule, nu te mai juca aşa cu noi, mai avem şi alte cazuri!

Ceilalți tac, aşteptând. Un spațiu îngust se formează între el şi ei. Desculț şi dezbrăcat. Ochii lor se uită spre privirea lui, încercând să treacă dincolo de ceața pe care numai inginerul o poate răspândi, ca o pavăză.

Ştie că i se acordă importanța unui caz venit pe filiera oficială, cu poliție şi reporteri. Se gândeşte la cei din spital, aşteptând vizita profesorului doctor. Aşa citeşte pe ecusonul prins la buzunarul halatului alb. Nu i se clinteşte niciun muşchi şi ştie că vor trebui să-l lase deoparte pentru moment. Profesorul, aşezat la un birou, scrie un timp într-un registru, cu gesturi nervoase. O asistentă îi desface inginerului bandajele şi îi pune pe rana mâinii un pansament. Bandajele albe ale mâinilor, singurele sale veşminte, sunt schimbate. O altă asistentă îi întinde o pijama şi un prosop, dar inginerul nu le ia. Femeia se apucă să îl îmbrace oftând. Inginerul se gândeşte din nou la Eva. Pe ea o dezbrăcaseră oare alte mâini? Nu, ea suferea de o depresie nervoasă, nu avea nimic fizic. Înăuntru, nu afară, era boala ei.

Îl conduc de braț într-o rezervă cu un singur pat şi o mulțime de aparate medicale care clipesc. Îl culcă, după ce îi injectează ceva în vena mâinii drepte.

Simte că poate închide ochii şi dormi. Mecanismul vederii i-a obosit.

Mai

Azi e Duminică, ziua Domnului, se aude pe culoar o voce de bărbat. Inginerul se gândeşte că e cu adevărat duminică şi îşi aminteşte cum dorea altădată să fie mereu duminică. Singura zi fără serviciu şi fără energiile risipite ale unui timp vândut. O voce de femeie strigă râzând:

E vineri, aşa spuneai şi ieri şi alaltăieri, e vineri, auzi?

Azi e Dumincă, ziua Domnului, spune celălalt. Vocea îi e morocănoasă, puternică şi capătă reverberații stranii pe culoarul spitalului.

Duminică pe dracu', nu auzi că e vineri, cum n-auzeai nici ieri că era joi şi o să spui şi mâine la fel...

Aşa este, mâine e Duminică, ziua Domnului...

Ascultă şi încearcă să înțeleagă.

Glasul i se pare cu adevărat un glas de om. *Această frumusețe nu poate pieri*, îşi aminteşte inginerul.

Seara, după ce doarme fără să viseze nimic, după coborârea întunericului, se aprinde o lampă cu neon deasupra capului. Intră o femeie îmbrăcată în alb, cu câteva hârtii în mână. Se apropie cu atenție de pat şi priveşte. Inginerul respiră foarte încet, femeia nu vede decât ochii lui acoperiți de privirea tâmpă. Citeşte de pe hârtiile ei:

– Analizele sunt normale, sunteți sănătos. De ce tăceți, în curând o să credem că aveți o pierdere de voce. Puteți să scrieți? întreabă.

Inginerul o lasă mult timp să aştepte. Privirea femeii se întețeşte şi el ştie că mai devreme ori mai târziu vor veni psihiatrii. Femeia lasă analizele pe noptieră şi îi atinge fruntea cu palmele, ca şi cum ar dori să-i simtă forma craniului. Sau temperatura, dar pentru asta au termometre mai precise. Un val cald invadează fruntea inginerului, dar ochii lui nu reacționează, deşi femeia îl țintuieşte cu privirea şi palmele ei răspândesc o ciudată căldură peste urechi şi tâmple. O clipă lungă, aproape de a ceda. Inginerul îşi controlează cu greu privirea. Reuşeşte.

Femeia îl lasă. Se ridică şi ia analizele, apoi mai priveşte odată trupul inert de pe pat. Lasă în urma ei un parfum discret pe care inginerul şi-l va aminti cât va mai sta acolo. Mâinile femeii i-au făcut bine. Inginerul ştie că o chemă Maria. La fel ca pe mama lui, lăsată în sfera ei de timp odată cu trecerea

schimbărilor. Tot Maria o cheamă şi pe mama acestei femei, ca şi cum numele acesta ar fi un fir călăuzitor aşternut de ceva nevăzut între ei.

Examenul, trecut destul de greu. O injecție aşteptată. Puternică.

Cu ochii închişi, întins pe pat, îşi simte rănile mâinilor vindecându-se. Pulsează. Sângele inginerului trece prin mecanismul inimii şi al arterelor până la epidermă, iar de acolo alte gâze ştiu să repare totul. Scarabeul cu fir de aur. Îşi doreşte să zâmbească, surâsul lui însă nu trebuie să fie zărit decât de prietenul din specia viețuitoarelor aurii. Zâmbetul, se gândeşte inginerul, ar putea fi o nouă limbă pentru o nouă lume. Tăcerea, o punte către lumea în care se plămădesc visele, mesaje ale sufletului pentru oameni, sub aripi ocrotitoare despre care ei ştiu atât de puțin. Sunt închişi în cuvinte numai pentru o vreme, ca într-o cuşcă.

Inginerul ştie că îl vor lăsa în aşteptare. Au nevoie de date, de rapoartele poliției, aşa cum şi poliția are nevoie de rapoartele doctorilor. Raportul unui mecanism către alt mecanism, parte a unui mecanism mai larg. Celulele epidermei care se țese asupra unei populații de oameni. Inginerul ştie cine însuflețeşte acest mecanism şi cine are grijă de epiderma lui. Şi de a lor.

Îşi poate lăsa visul în voie până a doua zi.

Autobuzul se opreşte la marginea unui oraş. Şoferul, obosit, îmbrăcat într-o pelerină mov, îşi lasă capul să cadă peste volan şi atunci, ca şi cum ar fi atins un buton, uşa din față se deschide. În mâna lui ține mâna ei, rece şi tremurând uşor. O priveşte şi coboară împreună, grăbiți. Înapoi, autobuzul pare că respiră, ca după o cursă lungă. Oraşul se apropie de ei în lumina asfințitului violet. Când ajung pe străzi nu e nimeni, nici luminile nu sunt aprinse. Undeva, departe, se aude o sirenă. Înaintează la fel de grăbiți, se pregătesc să intre în parcul cu lac

şi cu pod. Eva încă tremură, ochii ei sunt strălucitori ca aripile scarabeului galben. La capătul podului, îşi smulge mâna din mâna lui. El se întoarce, păşeşte pe pod, ea rămâne pe loc, nemişcată, s-ar întoarce, dar îi e cu neputinţă. Eva strigă ceva şi el îi aude numai geamătul, prelung, încă nevindecat. E miezul nopţii, dar apusul încă nu s-a sfârşit. Obişnuinţa nopţii şi un geamăt adânc, în somn. Împins înainte pe pod de mersul paşilor săi, inginerul înţelege că geamătul dintre ei creşte, la fel cu timpul şi distanţa. Geamătul, apăsându-i timpanele, îl copleşeşte. Încearcă s-o strige, *vino, vino*, dar gura lui nu scoate nici un sunet. Închide ochii. Celălalt capăt al podului se apropie de el. Se prăbuşeşte, înainte de a ajunge, cu mâinile pe urechi, ascunzându-se de apăsarea geamătului. I se pare că e prins într-o sferă uriaşă de sticlă groasă, că autobuzul e pierdut pentru totdeauna şi se simte privit de ochii îndepărtaţi şi galbeni ai unei trădări. Ochii Evei îi ascund scarabeul auriu şi lucrul acesta îl doare cumplit. De foarte departe aude cum cineva rosteşte: *Azi e Duminică, ziua Domnului.*

Simte că primăvara şi-a împlinit menirea şi se trezeşte. Viaţa lui: un pod zidit peste noaptea apelor întunecate ale lumii.

Tăcerea, un gând.

Vara

Iunie

Câteva zile mai târziu, în camera în care stă intră Maria, cu paşi mici, purtând acelaşi parfum. Timpul inginerului pare că se dilată, măsurat între cele trei mese pe zi, subțiri ca şi mâinile asistentelor care îl hrănesc sau îi schimbă pijamaua. În spatele pleoapelor mute îi trec gânduri, ascunse de presupunerile tuturor. Îl vizitează bătrânul profesor, foarte atent, împreună cu celelalte priviri ale studenților care-l însoțesc. Nici unul nu perforează scutul aşezat cu grijă pe chipul inginerului.

Femeia numită Maria nu are nicio fişă în mâini, dar repetă acelaşi gest. Îi prinde capul cu amândouă palmele, fără a rosti un cuvânt. Inginerul simte puterea căldurii pe care o poartă mâinile femeii. Dacă ar fi conectat la aparate, ceva s-ar face poate simțit. În apropierea acestei femei inginerul îşi simte protecția înlăturată în mare măsură, iar Maria pare că înțelege, fără a pune nicio întrebare. Ochii ei catifelați îl privesc aproape uman. Parfumul ei, acela al unei Eve îndepărtate sub un geamăt. Îl ține câteva clipe lungi astfel, apoi îi lasă capul înapoi pe pernă. Răsuflarea ei este cât se poate de liniştită. Inginerul îşi spune că doctora are har, că şi-a găsit chemarea în alt fel decât celelalte piese din mecanism. Ar ruga-o din ochi să-i păstreze taina, dar nu îndrăzneşte să-şi schimbe privirea. Ştiuse că va întâlni o ființă ca ea. Îi era acum mai mult decât necesară, altfel tot planul lui s-ar fi năruit într-un eşec.

Femeia scrie ceva în foaia lui de observație. Termină repede şi iese fără nici un cuvânt. Inginerul M. îşi dă voie să respire.

Zilele sunt senine şi iunie se bucură de ploi răzleţe, care împrospătează aerul. Frunzele cresc. Inginerul se hrăneşte mai cu seamă cu parfumul care intră pe fereastră dimineaţa, în timp ce zarva spitalului se înteţeşte după orele nopţii.

Din ce în ce mai calde, zilele.

Asistentele îl scot afară, pe pajiştea verde şi îl lasă în pace. Inginerul iubeşte clipele acestea. Simte că trăieşte, uitat. Evadat din mecanism, lăsând impresia unei piese stricate, care nici nu trebuie reparată. Nu are nicio vină şi niciun defect.

Nu l-au putut convinge să colaboreze pentru feluritele lor teste. Sute de priviri i-au înţepat corpul, la fel ca injecţiile din fiecare seară. Fără niciun efect. Le interzice, dar lasă impresia că ar fi putut avea urmări. În razele calde ale soarelui, descoperă lumea firelor de iarbă şi scarabeul auriu. Iarba e tunsă foarte scurt, un gazon perfect, dar viaţa prietenului său nu e astfel mai uşoară. Îl ocroteşte în taina tăcerii lui de paşii grăbiţi ai trecătorilor îmbrăcaţi în alb. Vara, timpul solar al micii vietăţi, anul ei scurt, îi pare inginerului o lume alcătuită în parte şi de el. Îşi aminteşte firele înalte de iarbă dintr-un alt vis şi uneori, singur, zâmbeşte. Ecoul unui geamăt prelung, inuman, îl aduce înapoi, stingându-i zâmbetul. Nimeni nu ştie că inginerul îşi păstrează trupul în stare de funcţionare hrănindu-se cu lumina curată din iunie. Uneori, asistentele care îl scot afară îi vorbesc preţ de câteva zeci de metri până pe pajişte. Ascultă tot, mut, înţelegând că făpturile lor sunt prinse în mecanism tot atât de bine cât fusese şi el. Poate simt şi ele că se pot elibera. Poate asta e menirea prezenţei lui aici, dar nimeni încă nu vede acest lucru.

Ştie că mai devreme ori mai târziu vor trece la etapele următoare. Cele dureroase. Palma lui dreaptă poartă acum o cicatrice. Inginerul îşi duce semnul înăuntru, sub sigiliul celei mai adânci tăceri, dincolo de orice geamăt.

Stă afară, la soare. Femeia care poartă parfumul Evei îl fotografiază. Fără să spună nimic, se apropie şi îl fulgeră cu un blitz de care nu e nevoie în lumina solară. Îi vorbeşte ceva despre o vizită, despre ceva ce ar putea urma. Ochii inginerului, răciți pentru toți ceilalți, se însuflețesc o clipă pentru acestă femeie pe nume Maria, care pleacă fără a fi observat clipa de lumină din ochii inginerului. Apoi, vin profesorul, o femeie şi încă o persoană, un bărbat în costum cenuşiu. Inginerul o recunoaşte pe Eva, iar celălalt îi aduce aminte de comisar, dar e altcineva. Se înarmează din răsputeri cu lumină.

Grupul celor trei se apropie vorbind în şoaptă. Nu aude încă nimic.

– Iată-l, doamnă, spune doctorul cu ochelari groşi.

Eva se apleacă asupra lui, aşezat în scaunul cu rotile. Îi recunoaşte pantofii, gleznele, aerul care o înconjoară. Capul lui e căzut în piept şi mâna Evei îl ridică de bărbie. Pe chipul ei citeşte o strâmbătură; nu, nu se lasă desluşit.

– Da, e exact aşa cum v-am spus, rosteşte, cu un glas străin, care nu pare al ei.

Îşi acoperă mâna care l-a atins cu cealaltă. Unghiile ei sunt vopsite cu o altă culoare de ojă. E nervoasă.

– A ajuns ceea ce merita, spune, clătinând din cap, rece. Leguma asta încerca de mult să mă facă pe mine nebună, domnilor. Ani de zile. Am scăpat de el la momentul potrivit. Ştiți cum gemea în somn? Înfiorător, aşa cum nu am mai auzit încă pe nimeni. Aud încă şi acum sunetul ăsta lăsat amintire. Îl vedeți? Acum pare plecat de acasă, aşa cum era şi când se închidea cu piesele lui în atelier, absent pentru tot universul. Niciodată nu l-am înțeles, cu atât mai puțin acum, în starea asta. Se vede că era zdruncinat bine de multă vreme, dar abia acum a cedat. Da, el este, vă pot confirma. Îmi pare rău, doctore, dar nu văd cum v-aş mai putea fi de folos.

Eva, îmbrăcată în alt parfum, potrivit pentru vizita la spital. Părul, începându-şi încărunţirea şi riduri ce-şi fac simţită prezenţa pe chipul ei. O străină cu o mască. Iubita de demult, din timpul mecanismelor cosmice. Se îngrăşase în anii care îi despărţiseră. Iritarea o face să fie rece, teribilă, înfricoşător de tăioasă. Inginerul devine în clipa aceea vinovatul asupra căruia trebuie aruncată prima piatră. Ştiuse acest fapt de foarte mult timp.

– Măcar pentru documente, doamnă, ne-aţi fost de un real folos. Acum, dacă doriţi putem pleca.

Cuvinte fără sens, fără vibraţii de clopot. Inginerul încă suferă pentru ei păcatele cuvintelor cu inimi pierdute. Plutesc de jur împrejurul oamenilor, multe precum un stol de păsări oarbe, văduvite de aripi. Cuvinte care tind către zero, aşa cum tăcerea tinde către infinit. O funcţie matematică, între nimic şi totul, guvernând implacabil fiinţele din jur. O lege cosmică, un decor al unui circ în care trăiesc la alegere. O dimensiune, numai una, din infinitele lumi. Mecanism intuit în tăcerea inginerului, la fel de adevărat ca visele lui. Celălalt bărbat îl priveşte cu atenţie pe tot timpul discuţiei. Inginerul ştie că va intra cu totul în rol, în mecanism, abia peste câtva timp, poate câteva luni. Încercările lui vor fi altele. Îl recunoaşte în viitorul lui, aparţinând unei posibilităţi dureroase. Ştie că va trebui să o înţeleagă şi s-o învingă în el însuşi. Doar pentru o fiinţă numită Maria, pentru numele mamei lui şi al ei. O salvare, mesaj de trimis pe calea unei luminoase tăceri, mai departe, pentru oameni.

Eva se întoarce pe călcâiele pantofilor cu toc şi cei doi nu se aşteaptă la gestul acesta atât de brusc. O tăiere definitivă, adâncă precum arsura palmei lui, în carne vie. O urmează tăcuţi, ca şi cum nu s-ar putea opune. Îi domină, iarba le adoarme deja paşii. Inginerul simte geamătul Evei îndepărtându-se până în străfundul său, ca un ecou. Eva îl cheamă, fără a şti şi fără a fi dorit acest lucru. Rămâne în scaunul cu rotile, în lumină, în clipa caldă de vară. Vântul îi flutură părul. Foşneşte doar iarba, aproape tăcută,

retezată din înălțarea spre lumină de maşini cu lame ascuțite din oțel. Costumul tăcerii inginerului nu e al unui rol, ci un nou fel de a trăi, o întrupare a liniştii dinaintea facerii lumii.

Are nevoie de somn şi îl duc în salon. Simte o uşoară rumoare în cei din jur din cauza vizitei. Eva şi cei doi bărbați se închid în biroul profesorului. Maşina care o va duce înapoi se face auzită mult mai târziu.

În noaptea de iunie, inginerul visează că omul în costum cenuşiu îi vorbeşte. Glasul îi e aproape şoptit, dar clar:

– Să nu crezi că pe mine mă poți păcăli, auzi? Uite, era odată, demult, într-o țară îndepărtată, un sultan bogat ca nimeni altul. Avea supuşi pe care îi cumpărase ca pe nişte jucării scumpe, cu mulți bani de aur. Nestematele din coroana lui şi de pe degetele soțiilor lui ar fi putut umple burțile unui milion de flămânzi pentru mulți ani. Dar sultanul, deştept şi prevăzător, îşi adusese aproape, tot cu bani, pe cei mai pricepuți doctori, pe cei mai de seamă astrologi, artişti şi oameni de ştiință. Ori de câte ori nu ştia ceva, chema pe cel potrivit a-l sfătui şi acela îi dăruia, pentru prețul plătit cu bani, cunoaşterea lui. Treceau zilele în huzur şi în vremea asta supuşii lui deveneau din ce în ce mai sărmani, pentru că lăcomia sultanului era peste măsură. Rugăciunile lor, cu multe lacrimi de durere, ajunseră la Cel de Sus. Atunci, pentru dreptate, s-a năpustit asupra palatului bogat al sultanului o cumplită furtună de nisip, care, din tot palatul, îl ridică în văzduh doar pe sultan, tocmai când acesta se afla dezbrăcat pentru baie. Vântul şi praful îl duseră pe sultanul lacom sus de tot şi îl coborâră nu într-un loc necunoscut, gol cum era, ci într-o vreme necunoscută. În acel timp sultanul ajunse atât de singur, fără nimeni din cei care l-ar fi putut sfătui şi mai ales fără niciunul din banii de aur cu care altădată îşi cumpărase bogățiile. Fără niciun veşmânt, fără încălțări, ci doar el, gol,

întocmai cum îl născuse mama lui. Era atât de speriat încât nu mai scoase niciun cuvânt pentru tot restul zilelor sale. L-au dus pe sultan la balamucul de acolo, din timpul acela necunoscut, iar sultanul se închise într-o tăcere ca de mormânt.

Vocea din vis se schimbă deodată, devenindu-i la fel de cunoscută ca şi ochii. Sunt ochii şi vocea comisarului.

– L-am întâlnit pe sultanul acela pe când mă rătăcisem de câteva secole într-un vis, aşa cum şi el fusese trimis să rătăcească în alt timp. A simțit poate că Cel de Sus are un plan mai adânc pentru mine şi pentru el, vezi bine că timpul acela încă necunoscut îi folosise la ceva. Şi atunci mi-a spus mie povestea asta, glăsuind iar, după mulți ani de tăcere. După aceea, m-a pus să jur pe viața mea că nu o voi spune nimănui altcuiva decât celui care va alege să tacă şi va îndura toate torturile prin care voi încerca să-i smulg secretul tăcerii, fără să reuşesc. După ce mi-a spus că eu sunt cel ce va săvârşi acestea, a plecat, liber să se întoarcă în visul din care fusese alungat, pentru că, povestind, învățase cum să împartă dreptatea, ca un sultan adevărat, luminat, iubindu-şi supuşii mai mult decât pe el însuşi. Eu am rătăcit înainte, dar nu l-am găsit pe cel tăcut, de parcă înadins ar fi fugit de mine. Veacuri de-a rândul, l-am căutat aşa cum am căutat numele ascuns al lui Dumnezeu, înțelegând că doar cei care au ceva de ascuns, cum sunt mai toți oamenii, cred că Dumnezeu se poate ascunde. Însă El stă sub ochii tuturor, ascuns atât de bine încât este văzut de toți şi nimeni nu scapă de vederea ochilor Lui. Aşa credeam în vremea aceea, ştiind că omul care tace a înțeles la fel de bine ca mine lucrul acesta. Mă durea că eu voi fi cel care trebuie să-l tortureze pentru a-i smulge un secret pe care îl cunoşteam, dar nu mă puteam opune destinului care îmi vorbise prin gura sultanului, eliberat astfel de chinul său. Eu sunt omul acela şi de bună seamă că într-o altă rătăcire prin alt vis îl voi întâlni pe cel veşnic tăcut. Ştiu de pe acum că va tăcea, oricât

de crude vor fi torturile mele. Iar eu încă mai trebuie să stau sub ploile lacrimilor de copii, să privesc la norii pe care Dumnezeu îi aşterne ca umbre asupra unor ţări îndepărtate, la stelele care se rotesc după voia Lui şi să rătăcesc. Sunt trist, pentru că sultanul a aflat cum e să plângi ca să te poţi bucura, iar eu încă nu. Mă simt ca un copil pedepsit. Eşti tu omul acela, odată ce mă poţi primi în visul tău? Eu nu te pot cunoaşte decât prin tăcere, pe când tu mă recunoşti prin dureri.

Omul cenuşiu râde arătându-i un şir de dinţi mari. Inginerul ştie că este doar o întruchipare şi atât. Vocea încă răsună pe culoar, când dispare, ducând-o pe Eva de braţ. Degetul lui poartă un inel mare de aur.

Inginerul aude, ştie şi iartă.

Eva, devenind ceea ce el n-a dorit niciodată. O femeie iubită, straniu schimbată de geamătul pus în seama lui. O rotiţă, un pinion mic, defect, al unui mecanism cosmic. Oricât ar fi inginerul de priceput, lucrul asupra mecanismelor dumnezeieşti nu-i aparţine încă. Numai liniştea, evadarea în tăcere, chemând ceva care s-ar putea numi Dumnezeu, îl poate învăţa tehnica necesară. O calificare la îndemâna oricui, prea des îndepărtată. Inginerul ar putea-o numi cu un singur cuvânt, asemănător unui clopot cât bolta cerului: dragoste. Un medicament.

Iulie

Căldură de iulie. Îl hrănesc cu supe de legume şi injecţii de seară, la fel de zadarnice pentru el. Inginerul visează foarte puţin. Nopţile sunt fierbinţi şi scurte, părând a se dizolva în zori încă înainte de a se întuneca. Aşteptare.

În a doua jumătate a lunii, pe timpul unor furtuni violente, cu ploi şi fulgere din alte lumi, îl vizitează femeia care îi ţine capul în mâini. Vin la el atunci toate mamele lumii, aşa cum vin

către singurii lor fii. Poartă un singur nume, Maria. Îl linişteşte, pentru că furtunile acelor zile şi nopţi par a fi fost stârnite de el. Tăcerea îi apropie şi inginerul simte că femeia îi este dăruită pentru a păstra împreună cu el secretul tăcerii. Ştie că nu femeia cea mai iubită îi poate alina durerile ţinându-i capul în palmele ei, ci o alta, aceea meritată prin suferinţă, venind către el din alt tărâm al amintirilor lui. Maria scrie despre el într-un loc tainic, în caietele nopţilor de gardă şi inginerul ştie.

Azi e Duminică, ziua Domnului, aude din timp în timp.

Furtunile se opresc brusc. Inginerul M. aşteaptă toamna. Se apropie. Odată cu ea etapa următoare: omul în costum cenuşiu.

Simte palmele femeii aşezate pe capul lui şi devine puternic.

Omul Duminică stă lângă el pe iarbă. Priveşte cerul cu ochi larg deschişi şi lumina îi face barba albă mai luminoasă. Vorbeşte încet:

– Odată, de mult, am omorât un om. Plecasem cu desaga goală în spate, să-mi iau lumea în cap. După un timp am ajuns la o casă şi am bătut la uşă. Îmi era foame. Omul care mi-a deschis uşa m-a primit, m-a ospătat cu bucate alese, iar eu l-am omorât. Am umplut iute desaga cu mâncare şi când să ies degrabă pe uşă, mortul mi-a spus:

– Îţi puteam da ţie toată mâncarea, dar dacă mi-ai luat viaţa, trăieşte-o tu pentru mine.

Şi am plecat, luând cu mine în desagă nu mortul, ci omorul. Am mers mai departe, cu desaga în spate şi am ajuns la o pajişte de pădure în care trei femei frumoase dansau sub lumina lunii.

– Vino şi desfătează-te cu noi, mi-au spus ele.

O săptămână întreagă m-am desfătat cu cele trei femei, până când luna a trecut în celălalt pătrar al ei. Dar la plecare le luasem cu mine în desagă. Nu pe ele, ci desfătările cu ele. Desaga era din ce în ce mai grea în spatele meu, mâncarea se

sfârşise şi atunci a trebuit să fur bani de la cei întâlniți pe drum, mințindu-i în fel şi chip. Mă minunam şi eu de cele ce spuneam. Dar ei nu ştiau. Luam în desagă cu mine şi banii lor, mulți de tot, de teamă să nu rămân vreodată sărac. Mergând mai departe şi ostenit de câte duceam după mine, am ajuns la nişte soldați care păzeau drumul, pentru că acolo începea o altă țară.

– Arată ce ai în desagă, mi-a spus soldatul cu puşcă.

M-am temut ca de moarte când l-am auzit, iar el a luat desaga şi a deschis-o.

– E goală, a spus el mai departe căpitanului.

– Atunci, lasă-l să treacă, a spus acela.

Şi eu am trecut dincolo, în cealaltă țară. Dar şi acolo desaga mea era la fel de grea. Am înțeles că țara aceea nu era altfel decât cea prin care trecusem. Oamenii pe care îi întâlneam îmi păreau la fel, dar niciunul nu vedea greutatea pe care eu o purtam în desagă. Am trecut după asta prin multe țări, ocolind pământul în lung şi în lat, făcând aceleaşi lucruri pe care mă învățasem a le face. Omoruri, desfătări, minciuni şi furtişaguri, pentru că nu ştiam altceva şi doar aşa puteam trăi bine în anii aceia. Peste tot treceam cu desaga mea, care lor li se părea că e goală. Dar eu ştiam cât de grea se făcuse pe măsură ce timpul trecea. Trăiam viețile celor omorâți şi ostenisem greu de atâtea desfătări şi mâncăruri scumpe din banii furați. Odată, pe înserat, stăteam pe marginea unui drum. Voiam doar să aflu şi altceva decât ştiusem până în clipa aceea, pentru că mă cuprinsese o tristețe de moarte după toate cele pe care le trăisem, ca şi cum nu eu le făptuisem, ci altul care trăia în trupul meu. Mă temeam de osândă, fără să ştiu decât că trebuia să vină. Ştiam, vezi bine, că o dusesem cu mine în desagă atâta amar de vreme. Atunci a venit la mine cel dintâi omorât şi mi-a spus:

– Dă-mi drumul acum, mi-ai dus destul timp viaţa în locul meu. Eu te-am iertat.

Apoi a plecat. După el au venit cele trei femei, dar erau bătrâne şi îmbrăcate în negru. Din cele ce mi-au zis am înţeles că îşi cereau înapoi desfătările şi că m-au iertat. Eu le-am dat şi ele au plecat pe drumul lor. După ce a mai trecut un timp, am zărit pe toţi cei cărora le furasem banii, mulţi, mulţi de tot, cerându-şi plăţile lor de la mine. Spuneau şi ei că m-au iertat. După toate astea, eu am rămas gol ca desaga pe care o dusesem atât de mult timp în spate. Abia atunci am simţit, ca şi cum ar fi fost glasul unui gând care zăcea demult adormit în mine, cum îmi vorbeşte Dumnezeu. Ostenit de povara desăgii mele, care fusese goală, tăcuse vreme îndelungată. În cuvinte pe care acum le înţelegeam, pentru că fusese surd şi mut, mi-am spus:

– Pentru că nu ai ştiut de mine, te-am iertat prin oamenii aceştia. Dar acum ştii.

– Cum să fi ştiut, Doamne? am întrebat. Eşti atât de necuprins în cuvintele oamenilor încât nu puteam şti.

– Da, mi-a răspuns Dumnezeu, aşa este, dar te pot cuprinde pe tine şi pe oamenii iertărilor tale, aşa cum cuprind tot ce se vede şi nu se vede. Vorbeşte oamenilor despre zilele mele şi atât.

Omul Duminică tace. Priveşte în sus, spre Dumnezeul cerurilor lui, apoi în jos, către acelaşi loc. Inginerul îi găseşte o oarecare asemănare cu poliţistul cumsecade, mult mai bătrân, dar ştie că doar i se pare.

– Înţelegi? De atunci nu mi-a mai vorbit niciodată cel de necuprins în cuvinte, Dumnezeu. Dar ştiu că poate vorbi prin oameni. Şi că vorbeşte mai limpede şi mai clar prin omul care tace. Ochii tăi nu sunt orbi şi poţi să vezi tot. Acum nu ţi se mai poate ascunde nimic.

Bătrânul tace. În ochii lui sclipesc vechile clipe ale amintirii. Rosteşte:

– Am aflat odată, de mult, pe când ieşeam clătinându-mă dintr-o cârciumă din care nu putusem păstra decât fum, gălăgie, scandaluri între golani, miros de băutură şi sudoare, femei grase, râzând din toată inima sub mângâierile flăcăilor veseli, că numele lui Dumnezeu este un cuvânt simplu: cer. Caută, acolo, în cuvântul acesta, care se arată ca un soare pe zăpadă. Azi e Duminică, ziua Domnului.

Bătrânul dispare din vis, şoptindu-şi lui însuşi cine ştie ce alte poveşti. Inginerul află că omul Duminică e chemat de tăcerea lui. Înțelege.

Aude, îndepărtându-se, vocea unui om.

Despre Eva. Cer detalii, îl întreabă, apoi aşteaptă răspuns. Îi pun înainte câteva hârtii pentru semnat. Văzându-l neclintit, îi citesc cu glas oficial o declarație de decădere din drepturi, pe care apoi o semnează fiecare cu multă importanță. Au adus un notar, sunt de față profesorul şi alți doctori. În spatele tuturor, unul lângă altul, femeia cu palmele calde şi omul în costum gri, foarte palid, cenuşiu la față ca şi costumul pe care îl poartă. Maria şi el ştiu că se luptă unul cu celălalt. El, inginerul M., înțelege mecanismul acesta. Aşteaptă, tăcut.

Când toți pleacă, aripile unei noi libertăți stârnesc vârtejuri în apropierea lui. Le primeşte.

Cui ar fi putut vorbi? Nimănui şi tuturor. Nu ar fi putut rosti nimic din ceea ce ştiau cu toții, chiar fără să ştie că ştiu. Cum ştiu florile şi animalele, părând că se bucură de felul cum ştiu. Erau împreună, tot şi toate, în nesfârşitul fluviu de timp care nu are nevoie de niciun cuvânt. Rostit, cuvântul ar fi putut cristaliza timpul, îngreunându-i curgerea firească, făcându-l să devină rătăcire, deşi fluviul său îşi urmează neclintit albia cosmică.

Omul, singură şi stranie specie vorbitoare. Alesese evadarea din specia aceasta.

Viaţa şi timpul, totuna.

Inginerul îşi aminteşte începutul căutării rudelor lui, îndepărtate în timp şi locuri. Tatăl: cel pe care îl născuse din amintiri şi căruia nu îi putuse desluşi misterul decât după moarte. Ca un vis programat de însuşi tatăl, amintiri de tot felul îi năvăliseră deodată în minte, ca şi cum tatăl îi lăsase moştenire fiului puterile şi cunoştinţele dobândite în timpul întregii lui vieţi. Misterul pe care îl simţise se dezlegase odată cu ceea ce inginerul s-a temut a fi fost dorul simţit întotdeauna după plecarea cuiva drag. De bună seamă că nu era aşa, pentru că tatăl său trăia, aşa cum simţea că în adâncul fiinţei lui urmau să se alcătuiască şi alte legături de rudenie, adormite încă, dar sortite a fi trezite cândva. Nu simţea decât o pace blândă la înţelegerea acestui fel deosebit de întâlnire. Liniştea lui interioară era izvorâtă poate din siguranţa acelor întâmplări care îl împinseseră la acţiunea de căutare. Atunci, în tinereţile entuziasmelor fără zăgaz, pornise, după vagi semne cunoscute numai de el, în căutarea obârşiilor, a bunicilor din partea tatălui, plecaţi de pe lume în urmă cu mai bine de un secol. Nu găsi decât câteva menţiuni în registrele de stare civilă în micul orăşelul din vârful munţilor. Nu se putea bucura cu slaba lui recoltă, entuziasmul i se stinse. Pe drumul de întoarcere, în trenul prăfuit, singur, privi cele câteva cifre, alăturate unor nume pe care nu le cunoştea, dorind parcă să descifreze codul unui mister primit de la funcţionarii care îl priviseră cu o curiozitate cam răutăcioasă, dar care până la urmă l-au acceptat. Era doar un tânăr căutându-şi rădăcinile şi nu se simţise privit de cei doi funcţionari decât cu indiferenţă rece, care se topi în cele din urmă numai pentru unul din ei. Nici nu ştia dacă era şeful sau subalternul, dar omul îl ajutase, iar acum, privind numele sortit bunicilor lui, cifre şi alte mici însemnări despre părinţi, naşi,

preoți de botez şi primele înscrieri la şcoli, inginerul se simțea dintr-o dată posesorul unor legături noi, cu cei pe care îi simțea în spatele acestor sumare notițe. De dincolo de cuvinte, în tăcere, simțea că e primit de ei toți, bunicii, părintele lui, tatăl, mătuşile şi unchii, verii. I s-ar fi putut întâmpla, desigur, la fel şi cu rudele din partea mamei, despre care avea mai multe date, pentru că le cunoscuse mai bine. Şi, la urma urmei, cu toți oamenii, înapoia cuvintelor atât de oarbe, socotindu-l şi pe bătrânul de pe locul de alături, care îi privise curios tăcerea şi micile foi cu notițe pe toată durata drumului de întoarcere. Inginerul ar fi vrut să-i afle numele, dar încă de pe atunci ispita tăcerii se făcea simțită. Prefera, în clipele când bătrânul respira alături de el pe bancheta de clasa a doua a trenului, să şi-l imagineze a fi una dintre rudele neştiute pe care o regăsea.

Tăcerea, asupra a toate cele auzite, fără bătăi de clopot şi de inimă. Vindecare.

August

August, cu vânt blând. Începe să fie răcoare. Aşteaptă, la fel ca în ceilalți ani, ploile de meteori, de stele căzătoare, dar aici numai el pare să cunoască mecanismele cerului. E încă senin.

Terasa casei este înaltă şi cerul i se oferă cu totul, deschis. Fără niciun mister, fără nicio taină. Omul în alb îi aminteşte de şoferul autobuzului, dar acum are în mână o cretă. Desenează constelații pe cer, legând stele în zodii cunoscute numai de el. Cerul e doar un ocean nesfârşit al nopții, în care punctele strălucitoare sunt vii sub semnul alb al cretei vrăjite. Pare că ştie foarte bine ce face, întors cu fața către boltă, în timp ce inginerul îi urmăreşte mişcările mâinii, stând liniştit pe terasă. Ştie că vede alt viitor, un joc nou, un cer nou. Ştie că trăieşte pe o treaptă a visului său, ajuns până aici, unde omul în alb care

scrie cerul şopteşte, vorbind singur: *Tu nu mai eşti inginer demult, eu doar ţi-am scris locul. Trăieşti pentru constelaţiile astea noi, să ştii. Aceasta e matematica umbrelor. Butonul de pornire îţi va fi curând accesibil numai ţie, dar deocamdată mai aşteaptă puţin. E un buton galben, strălucitor, aşa îl vei recunoaşte. Când îl vei apăsa, toate acestea vor începe să se rotească pe o axă nouă. Ascultă-ţi visele şi aşteapt-o mereu pe Maria... Ah, creta asta, fir-ar să fie, s-a terminat. N-am cu ce să mă şterg pe mâini. Te las.*

Vorbele îi sunt însoţite de ecouri cosmice. Pare trimisul unui alt Dumnezeu, necunoscut de nimeni. Dacă l-ai întâlni pe stradă ai putea crede că e un om obişnuit.

Omul alb întoarce capul spre cerul realcătuit şi îşi admiră desenul. Pare mulţumit. Halatul lui, alb şi lung, păleşte în albastrul nopţii senine, îndepărtându-se în pulberea strălucitoare a stelelor ca în aburul unui nou cosmos. Ca şi cum ar fi fost el, inginerul îşi simte mâinile albe de praf de cretă şi stele. Pe podul palmei drepte, un loc rotund pulsează viu, luminos. Ar putea fi butonul galben, se gândeşte inginerul.

E trist. Lumea aceasta, alcătuită din suma tuturor gândurilor: cum să echilibrezi haosul de cuvinte oarbe, călătorind printre oameni, realcătuindu-i, dar stricând minunata ordine a firii? Tăcând, tăcând, tăcând... Departe, în oraş, cântecul unei trompete: jazz, singuratic, melancolic, nocturn ca un strigăt. Desenele cerului seamănă cu o ţesătură de lumină, în ochiurile căreia stele mici sclipesc lângă stele mari. Par schema unui mecanism nou. Inginerul le priveşte mult timp, ascultând cântecul trompetei. Zorii îl coboară din vis.

Femeia cu palmele bune vine din ce în ce mai des. Inginerul îi simte venirea înainte de a deschide uşa şi a lăsa parfumul să pătrundă în cameră. Ştie că femeia îl supraveghează altfel decât ochiul mecanic din secţia de poliţie. Când va veni toamna îşi va

schimba parfumul şi odată cu noiembrie menirea ei se va fi încheiat. Îl va prelua omul în costum cenuşiu. Va rămâne numai numele ei, pentru posibilitatea unui mai departe.

Inginerul simte elasticitatea timpului, asemenea unei corzi vibrând în jurul lui, pe care cândva o va putea face să cânte. O mărime fizică pe care a înțeles-o. Păzitorii unei porți interzise s-au dat la o parte din cale şi a trecut dincolo de pragul căutat al tăcerii. Este cel ce şi-a înfrânt frica prin visele lui. Femeia îi prinde capul în mâini, în acelaşi singur al său gest. Inginerul îi dăruie toate înțelegerile, toate ştiințele lui. Maria pare să simtă şi, călăuzită de o uimire de dincolo de puterile ei, le primeşte.

– Pentru că te văd atât de hotărât în tăcerea dumitale, am să-ți spun o poveste despre un om veşnic nehotărât.

Doctora cu palmele calde îl priveşte cu ochi buni şi din timp în timp se uită pe fereastra cu geamuri mate. Tace câteva clipe apoi rosteşte:

– *Omul acesta se învățase atât de bine cu nehotărârea lui încât îşi alcătuise un ritual de ajutor. Avea de la tatăl său o monedă din argint, veche, de pe vremea ultimului rege, pe care o arunca în sus şi o aştepta apoi să cadă. În timpul acesta îşi spunea ce anume să aleagă, după cum banul acela, al lui şi al tatălui lui, îi arăta capul regelui sau pajura regatului lor. Şi aşa azi, aşa mâine, se linişti. Ori de câte ori era pus să aleagă, moneda îl ajuta în felul ei şi nu mai avea de făcut altceva decât să urmeze drumul arătat. Se întâmplă însă că omul acesta rămase singur, pesemne tot din pricina nehotărârii lui, care nu putea fi înfrântă, ori de câte mii de ori ar fi lăsat moneda cu două fețe să-i aleagă soarta. Era sigur că nu îi aflase nimeni şiretlicul, pentru că alegerile sale erau făcute întotdeauna în singurătate, aşa cum se fac adevăratele alegeri. Însă vremea se scurse şi omul acesta îşi dădu seama într-o bună zi că banul de argint era pentru el un fel de înlocuitor al lui Dumnezeu şi se*

temu atunci. Plecă pe calea lui şi după ce merse mult timp, nehotărât ca întotdeauna, ajunse la o răspântie din care se vedeau în fața lui două drumuri. Nu dorea să se întoarcă înapoi, înțelegând că aşa îi fusese lui scris, să ajungă la răspântia aceea. Afară ploua cu găleata şi era aproape seară. Nu era nimeni, nimeni pe drumul plouat din belşug şi omul se gândi iar la moneda lui. Dar de data aceasta nu ce drum să aleagă îl neliniştea. În fața lui erau două cărări. Să mai aibă încredere oarbă în felul cum banul acela îi hotărăşte viața sau nu? Omul oftă, privind moneda din palmă. O cântări, ca întotdeauna, cu mintea încordată. Văzu cum apa ploii o spală cu picături cristaline şi strălucitoare. Argintul ei se curăță şi atunci omul o azvârli cu putere în sus, lovind-o cu unghia degetului mare de la mâna dreaptă, care în toți aceşti ani se bătătorise de-a binelea de atâtea aruncări. Banul se înălță, rotindu-se de mii de ori printre picăturile dese de apă. Clipele păreau fără sfârşit, dar omul ştia demult cum timpul creştea şi apoi se scurta, deîndată ce moneda se aşeza pe pământ. Poate numai nehotărârea lui se făcea răspunzătoare de felul neobişnuit în care timpul se purta cu el. Odată ce i se arăta o cale, omul se liniştea. În ziua aceea, când atinse pământul, banul căzu aşa cum nu se mai întâmplase niciodată. În noroiul plouat al drumului, moneda stătea dreaptă, arătându-i deopotrivă cele două fețe. Gravitația asta trebuie să fie un Dumnezeu mai puternic decât banul acesta al meu, îşi spuse omul. Lăsând moneda în răscruce, aceluia care va trece după el, omul alese pentru întâia oară drumul din dreapta.

Femeia tace. Îl priveşte. Privirea ei este alta decât aceea cu care se uită spre fereastră în timp ce vorbeşte, ca şi cum ar aştepta un răspuns pe care nu-l primeşte decât într-o palidă clipire a pleoapelor. Înțelege hotărârea fără cuvinte a inginerului.

Cărțile, cele atât de rare încât după ele nu mai poți trăi la fel ca înainte de citirea lor. Viața inginerului are capitole care pot

schimba destine, precum cărţile culese din spaţiile însămânţate pentru veşnicie de spiritele marilor scriitori. Călători prin universul tăcerii, făuritori ai acestor minunăţii, cu semnele magice ale literelor. Din cuvinte tăcute, încărcate cu puterile de germinare ale gândului. Cuvinte pe care, oricât le-ai fi rostit cu voce tare, nu au puterea celor care pătrund în suflet pe calea privirii, citindu-le, din simplul motiv că rostirea oricui le împleteşte nu numai cu gândul scriitorului, ci şi cu trăirea celui care rosteşte. Astfel, citirea tăcută este un alt mod de a rescrie, de a realcătui un gând visat, ca o altă lume posibilă, în care scriitorul poate fi un vis al lui Dumnezeu. Inginerul M. descifrase acest mecanism, liniştit, în anii marilor lui biblioteci, fie ele tehnice sau literare. Doar trepte, pe ciudata scară a devenirilor lui.

Constelaţiile de timp, cuante parcă se numeau, sunt construcţii de lumină pe care M., care nu mai e inginer, le priveşte pulsând de viaţă. Acolo e un spaţiu în care poate făuri libertăţi noi, asemenea visului. Câteodată îşi imaginează că mâinile care îi încălzesc fiinţa sunt ale Evei, dar vibraţiile îi sunt altele, datorate poate culorii ojei de pe unghii. Nu e adevărat, ştie, a aflat. Se gândeşte că Eva nu fusese dăruită cu bucuria de a fi mamă. Ştie însă demult că Eva are în schimb puteri tainice, încă latente, aşteptând doar primăvara potrivită pentru a încolţi. Acum, ca şi atunci, doar teama, frica nerostită şi, din timp în timp, constelaţiile cerului răsturnate de geamătul ei. După aceea, M. se străduieşte mult timp să aşeze la loc toate căile nopţii, printre fulgere argintii sclipind la fiecare gând al său.

Treaba asta îi dăruie ceva nou, uitat de mult: oboseala.

Tăcerea, ca o descoperire.

Toamna

Septembrie

Îl scot afară din ce în ce mai rar.

Septembrie a împlinit şapte zile.

Vântul mai miroase încă a vară.

Serile sunt albastre şi clare.

Păsările îi şoptesc despre călătorii prin umbrele din ce în ce mai lungi ale pajiştii. Ascultă şi ştie că vor pleca, aşa cum totul poate să se încheie sau să urmeze doar cu o simplă plecare. Inginerul are senzația ieşirii din cuvinte, o evadare din menirea unei voci şi din cuşca abilă a vorbelor oarbe. Şi-ar dori să inventeze un alt limbaj, pentru o altfel de lume viitoare, plină de gesturi şi semne line, ca un alfabet al alegerilor omeneşti. Ar dori mult să fie înțeles, să poată vorbi în limba nouă şi bună, aşa cum vorbeşte cu gâzele şi frunzele şi cum numai făpturile lor îi răspund. Un frate care a trecut de partea lor pentru totdeauna. Se gândeşte că într-o mică măsură a reuşit.

Inginerul M. stă pe bancă. Tăcut, ascultă pe cel dinaintea lui vorbind:

– Dă-mi un ban, domnule, că viața e grea şi nu am cu ce lua o pâine, spune cerşetorul cu mâna întinsă spre el.

Inginerul îl priveşte drept în ochi, iar ochii celuilalt îi spun:

– Am adunat averi imense din cerşetorie. Sunt atât de bogat încât dau câteodată mari sume de bani unor bancheri pe care îi aleg la întâmplare. Ei nu ştiu de la cine vin banii, dar se bucură când capitalul lor mai sporeşte cu un zero sau chiar cu mai multe. Se bucură, da, dar se tem în sinea lor de pedeapsă. Iar eu mă bucur cât pot de tare de spaima lor şi mă joc astfel cu

toți bancherii pe care îi aleg. Se joacă şi ei, un altfel de joc, dar numai cu toți cei sărmani. Eu fac asta pentru că în urmă cu mulți ani am ajutat un om sarac, iar el, văzând că îl pot ajuta cu bani, s-a repezit la mine şi mi-a luat toată averea, dornic să aibă el totul. Aşa s-a întâmplat, iar eu umblu de atunci şi cerşesc. Nu le mai dau nimic săracilor, ci numai bancherilor aleşi de mine. Eu îi pedepsesc să aibă din ce în ce mai mult, în aşa fel că sfârşitul lor e din ce în ce mai aproape. Vezi?

Inginerul îl priveşte, la fel de tăcut. Ştie că este primul om care poate vedea cu adevărat în adâncul ochilor celuilalt.

– *Dă-mi un ban, domnule,* rostesc buzele celuilalt.

Inginerul însă înțelege tot ce spun ochii lui:

– *Mă cunoşti şi nu îți pot ascunde nimic. Numai ție ți-am mărturisit ce n-am mai spus nimănui. Rămâi sănătos. Am ştiut mereu că te voi întâlni tocmai când mă voi aştepta mai puțin, aşa ca întotdeauna. Se vede treaba că nimic nu rămâne ascuns pe lume. Dar acum, odată ce tu ai aflat toate astea, eu ce am să mai fac?*

Camerele în care trăise, fie ele locuințe, camere de hotel sau saloanele acestui spital. Gazde temporare din ziduri şi cărămizi pe care le îmbrăcase peste trupul lui, care îl primiseră aşa cum trupul lui primise musafirul cosmic al sufletului său. Aşa cum sufletul său se adăpostise în trup, mai apoi în veşminte şi odată cu toate acestea în camere şi locuri deosebite, necesare vieții.

Sub cerul liber, acest loc atât de minunat încât îi dezvăluise nemărginirea, inginerul primise, odată cu lumina, mii de existențe, mii de suflete care nu aveau altă proprietate decât aceea de a fi un tot. Un întreg fără hotare, care s-ar fi putut numi sinele său. Acolo, sub cer, în el trăiesc deopotrivă cuvinte, oameni, bătrâni şi tineri, buni şi mai puțin buni, rude şi cărți, flori şi ființe vii, animale încă nenăscute şi chiar şi îngeri. N-ar putea născoci niciun cuvânt, unul singur, pentru toate acestea. E

peste puterile lui, poate singurul motiv adevărat din cele multe care îl făcuseră să aleagă tăcerea. Acestui cuvânt, ascuns parcă sub zâmbetul tainic al unui Buddha, inginerul îi devine făptură, aşa cum simte că poate fi centrul cosmic al cercului nesfârşit al aceleiaşi istorii, repetându-se pe sine în mii de feluri. Inginerul pătrunde, pe corabia tăcerilor lui, pe tărâmul nou, care îşi arată în mod fabulos toate piesele componente ale mecanismului, care-i pare cunoscut dintotdeauna. Tăcerea alcătuieşte ţesătura nevăzută şi vie a apelor în care pluteşte, ca într-un vis la cârma căruia se află doar el.

A intrat deodată într-o clădire înaltă, cu o boltă rotunjind sus, din sticlă strălucitoare şi pictată cu desene stranii. E îmbrăcat în negru şi stă în mijlocul unui cerc de bărbaţi bătrâni, cu pelerine albe. E linişte desăvârşită. Aude cum începe să bată rar o tobă care răsună din ce în ce mai tare, în ritm din ce în ce mai iute. Ecourile tobelor răsună pe sub bolţi ca şi cum ar fi tunete. În timpul acesta, printre bătrâni trece o dansatoare îmbrăcată într-o rochie roşie ca sângele. Poartă în mâini o eşarfă de voal la fel de roşie. Dansând unduitor, îi atinge pe rând pe bătrâni, unul câte unul, în pasul dansului. Bătrânii râd, clătinându-şi bărbile şi arătându-şi unul altuia că nu au dinţi. Deîndată ce eşarfa roşie a dansatoarei îi atinge lumina pelerinelor albe care îi îmbracă se întunecă. Inginerul priveşte tăcut dansul, stând nemişcat în mijlocul cercului lor. Bătrânii îi strigă în cor să le dezvăluie secretul tăcerii. *Ieşiţi din cuvinte, din capcana numelor voastre*, ar dori să le strige, cu un glas mai puternic decât bătăile tobelor, dar nu rosteşte niciun cuvânt. Se simte păstrat în adâncul cel mai adânc al tăcerii când femeia dansând se apropie de el. Îl atinge cu voalul ei roşu, şoptindu-i cu glas şuierător la ureche: *Ai ales ştiinţa cea mai grea, matematica umbrei, a luminii însângerate... Trebuie să fii deja foarte puternic dacă ai ajuns până aici. Fii atent: ai tu atâta*

lumină încât să poți hrăni acest animal veşnic flămând? Sângele îi tresare şi hainele lui îşi schimbă culoarea în alb. Îşi simte corpul vibrând şi i se pare că e un cal sălbatic, închis sub un acoperiş fără cer, împiedicat de frâie şi pinteni străini. De sus, din bolta înaltă de sticlă, totul pare un rug ale cărui flăcări dansează în ritmul tobelor, deasupra paşilor femeii cu voal roşu. Inginerul simte că radiază lumină în cercul lor întunecat şi în gâtlejul lui cuvintele sunt înlănțuite de o zăbală de fier şi tăcerea i se schimbă într-o cumplită tortură căreia ştie că nu-i poate scăpa. Tobele se aud din ce în ce mai rar, mai departe, voalul femeii e alb, pătat de sânge, îl flutură ca pe o aripă, dansând printre bătrânii în negru. Masca ei are chipul Evei, apoi dispare şi totul se cufundă în întuneric.

Tăcere şi alegere.

Ceilalți se pot lăsa prinşi, fără voia lor, de ghearele nevăzute ale unui mecanism străin, devorator de viață.

El, nu.

Octombrie

În octombrie îl mută la subsol. Inginerul nu-şi aduce aminte decât violetul asfințiturilor, ca porți către noapte, către noile constelații. Acolo nu mai sunt asistente, ci doar bărbați puternici în halate albe, cu mănuşi transparente, ca o piele străină, care îi duc trupul ca pe o jucărie. Următoarea etapă, demult cunoscută, este a doctorului în costum cenuşiu, altă rotiță în mecanismul bine ascuns de la subsol, unde îl ascund şi pe el.

Îl aude din când în când, la parter, deasupra lui, sus, pe Omul Duminică. *Azi e Duminică, ziua Domnului*, rosteşte, cu o voce îndepărtată de un ecou care nu naşte niciun zâmbet pe buzele asistenților. Inginerul ştie că ei nu pot zâmbi.

În subsol îi schimbă pijamaua şi tratamentele. Injecțiile noi îl fac însă mai puternic. Dimineața, când soarele pătrunde prin

geamurile mate, pieziş, pe pietrele reci ale pardoselii, îi arată în continuare triunghiuri şi cercuri de carton colorat, studiindu-i reacțiile inexistente, ca unei maimuțe. Îi lasă, ascuns în spatele privirilor, tăcut cum nu mai trecuse vreodată un pacient prin subsol. Omul cenuşiu îi vorbeşte cu o voce hârâită, cu cuvinte puține şi inginerul îi simte nervozitatea. S-ar spune că vor de la el un secret. În faza aceasta l-au tuns complet, de parcă i-ar fi încurcat părul lui. În alte țări, unul ca el ar fi lăsat liber pe străzi, pentru a nu mai risipi inutil fonduri şi resurse: doar bani. Inginerul e aici un caz deosebit, în care investesc. Vor să stârnească în el ceea ce ei ştiu atât de bine: lupta, victoria, înfrângerea. E mecanismul învins de tăcere. Cu orice preț, vor să ştie de ce.

Nu-l mai hrănesc, îi fac numai injecții. Aşteaptă în continuare rapoartele poliției şi ale celorlalte servicii. Fac şi ei, de la nivelul cercetării lor, în încăperi cenuşii, fără luminile zilei, alte rapoarte.

Trec zile aflate numai din răsfrângeri mate de lumină pe pardoselile cenuşii. Câteodată, umbra liniştii e străfulgerată de zgomotele gratiilor de fier ce se închid sau se deschid, uneori de strigăte mai înalte ca un geamăt, alteori de şoapte străine.

Se aşteaptă să-i fie adus alături omul Duminică, dar înțelege că pacientul acela nu mai prezintă interes şi de aceea e lăsat să-şi rostească în continuare mesajul lui. Nu e niciun pericol. Lui M. i-ar fi plăcut să-i vorbească tăcând.

Îl duc într-o cameră fără ferestre, rece, pustie. Îl aşază într-un colț, apoi ies închizând bine uşa metalică. Întunericul cuprinde cerul şi aerul încăperii şi inginerul ştie că e doar o altă experiență, alt test. Va ține ochii deschişi în întuneric, chiar dacă îl filmează în infraroşu sau altfel. Un coşmar obişnuit. Amintirea unei dureri îl face să-şi privească mâinile. Sunt luminoase; pe fiecare por al pielii sunt sute de licurici,

strălucind magnific. Un prieten bun, scarabeul auriu, conduce ceata de licurici şi fiecare mică fiinţă luminoasă ştie bine ce are de făcut. E din nou cu el şi inginerul îi mulţumeşte într-un gând pe care cei ce-l supraveghează nu-l vor afla niciodată. Nu pot.

Din plafon izbucnesc fulgere de lampă stroboscopică, lasere din culori care se schimbă teribil de iute, căutându-i fiinţa ca pentru a o perfora. Pâlpâiri violente, fosforescente, orbitoare, care trebuie să-i străpungă ochii, urechile, mintea, viaţa. Nu izbutesc, oricât de mult şi cât de des ar schimba culorile, frecvenţele. Se fac simţite zgomote egalând un infern ţâşnind din pereţi, rotindu-se ameninţător prin spaţiul închis, este un mecanism în care sunt foarte mulţi bani şi inginerul ştie. Ochii lui nu sunt învinşi. Dincolo, monitoarele primesc numai imaginea unor purici şi ochii mecanici din colţurile camerei rămân orbi. Doar un singur scut îi este inginerului de ajuns. Scutul tăcerii, modulând numai gândul. Tăcerea, singura unealtă a nesfârşirii, mereu deasupra cuvintelor şi în afara oricărei înlănţuiri. Tăcerea, ca o armă.

Azi e Duminică, ziua Domnului, aud toţi.

Luminile infernale ale altui tărâm se sting. Difuzoarele tac. Vârtejul lor sălbatic dansează încă un timp în spaţiul întunecat şi închis şi apoi piere.

Inginerul adoarme, dar luminile mâinilor lui dirijează noile constelaţii. Palma dreaptă poartă butonul galben, dar încă nu-l poate apăsa. E slăbit. Ştie că vor repeta asta de mai multe ori. Îşi doreşte din răsputeri căldura palmelor blânde ale Mariei şi apoi cade.

Semne scrise pe albe petice de hârtie, ca pe aripi de fluturi, plutind. Prinde cu mâini slabe foile, le aşază într-o ordine cunoscută doar de tăcerile lui şi le priveşte. Litere necunoscute încă, amintindu-i demonstraţiile din geometrie. Scheme care ascund ceva în mecanica lor grafică, jucându-se colorat cu un

copil care doarme. Linii şi puncte, încrucişări de semne şi traiectorii cărora le cunoaşte bine legile. Deasupra, soare blând şi frunze bogate de stejar bătrân, în care ciripesc păsări galbene şi mari. Un ochi de lumină îi surâde printre frunze şi simte că se află în tărâmul durerilor vindecate, locul dorit de fiecare ființă umană. Nicio veste neaşteptată, nicio telegramă aşteptând răspuns urgent, nicio sarcină de serviciu obligatoriu ca un mecanism. Nici cel mai mic geamăt. M. ştie că libertatea tăcerii îi poate îngădui scufundarea în ochiul adânc al cerului senin, printre genele frunzelor de vară. Libertate pentru care poate muri, nu înainte de a-i lăsa Mariei înțelegerile lui.

Din timp în timp, vede autobuzul îndepărtându-se şi distinge clar prin sticla ferestrei mâinile Evei făcându-i semne. Înțelege şi se lasă călăuzit de vocea tăcerii.

Se trezeşte cu un zumzet străin în urechi. E faza următoare plănuită pentru el. Ştie: acolo, în laboratoarele întunecate, nervii lor s-au încins. Monitoarele i-au lăsat să vadă doar purici şi linii frânte pentru orele îndelungate ale unui altfel de timp. Asta nu li s-a mai întâmplat niciodată. M. e un caz neobişnuit.

Pe uşă intră doctora şi inginerul se bucură că a ajuns până la el. Îl cuprinde în palmele ei şi atunci ochii lui o privesc aşa cum poate numai Isus a privit-o pe Maria. În spatele ei stă omul cenuşiu, imobil şi rece, preocupat de următoarele etape şi raportul către superiorii lui mecanici. Inginerul ştie că va fi adus în preajma morții pentru a i se smulge o evidentă mărturisire. Va tăcea.

Azi e Duminică, ziua Domnului.

O singura voce, a lui. Nu e duminică, ci e încă octombrie în acest an al tăcerii. Duminică este omul, ca o neştiută sărbătoare a cerului.

Mâinile blânde ale Mariei l-au făcut parcă să înțeleagă mai bine tot ceea ce omul face omului. Că niciun singur cuvânt pe care nu l-a rostit îl condamnă ca şi cum ar fi cel mai vinovat dintre oameni. Sortit să îndure această pedeapsă, aproape diabolică, a simplei şi tăcutei lui existențe. Înțelege asta acum, ajutat de aceste două binecuvântate mâini.

În răcoarea lacrimii ce se prelinge din ochii lui descoperiți pe pernă simte că poate învinge un mecanism invizibil dar foarte puternic. Mecanismul răutății umane, inteligente peste măsură şi în acelaşi timp supuse.

E noapte. E singur. E linişte şi în preajma lui nu e niciun vis.

O lumină de veghe e aprinsă în salon.

E foarte probabil că cerul trece acum spre hotarul scorpionului, în aceeaşi veche rotire care aşteptă doar apăsarea unui buton galben pentru a se înnoi. Inginerul află că sacrificiile îngerilor trec prin oameni. Că durerile lor sunt mai adânci decât durerile cărnii.

Venin.

Noiembrie

Stă aşezat pe malul unui lac. Este frig şi e seară. A aprins un foc din vreascuri, s-a ghemuit alături de flăcările pâlpâind şi ascultă. Crenguțele trosnesc din vreme în vreme, dar asta nu îi alungă nemărginita tristețe. Are lacrimi în ochi, pe care îi simte săgetați de reflexele focului. Dincolo de ele, întunericul nopții. Priveşte în jur şi distinge, de partea cealaltă a focului, chipul unui om aşezat pe pământ. E îmbrăcat într-un veşmânt lung, care îi acoperă umerii. Ochii lui par a fi nepământeşti şi îl privesc cu puteri neînțelese. Apoi, întinde o mână peste flăcări şi îi spune cu voce blândă:

Mănâncă peştii aceştia. Te vor învăța nesfârşirea.

În palma lui, care nu pare să se teamă de foc, strălucesc trupurile firave ale unor peşti argintii. Sunt doi.

Mecanismul născuse deja mecanisme părând aproape vii. Flămânde de viață şi supunându-se creatorului lor total, necondiționat. Viața lui M. e un strigăt de împotrivire tăcută. Atât, o singură forță al cărui tâlc nu-l cunoaşte decât el. Îi înfurie peste măsură pentru că nu au proceduri pentru un asemenea caz. Cândva, alții ca ei folosiseră tăcerea ca pe o tortură.

Se jucau cu limitele vieții şi morții, fără a cunoaşte alcătuirea adevărată a ființei omeneşti. M. devenise cel ce ştie, în ore şi secunde trăite şi tăcute în laboratorul cu mecanisme. Pe atunci se gândea pe el ca fiind un magician. Acum ştie că dreptul la viață nu mai e o alegere, ci trebuie să devină doar un program perfecționat şi performant. Vieți vinovate transferă instrucțiuni precise celor acuzați de vinovăția de a fi. De-o parte frica vinovăției, de cealaltă vinovăția fricii. Dreptul la tăcere încă nu a fost inventat, dar mai devreme ori mai târziu cineva îl va propovădui, ca unic stăpân care poate acorda drepturi altora. Se mai întâmplase cu dreptul la viață, la sănătate, la educație şi altele.

M. îşi învinse frica şi rămase tăcut pentru tot restul vieții. Unealta magică a nesfârşirii, tăcerea, i-o voiau acum confiscată, luată şi folosită de ei, ca şi cum ar fi dorit stăpânirea tuturor gândurilor. Dar în adevărata bibliotecă de gânduri şi vise a ființei omeneşti, acolo unde universul se poate naşte pe sine în biologie însuflețită, nu le era permis a intra. Ştiau foarte bine asta, însă panta alunecării lor era mult prea abruptă. M. nu dorea o evadare din închisoare, ci, dimpotrivă, îşi dorea ca închisorile să evadeze din oameni.

Tăcerea: îi dăruise putere asupra timpului şi întruchipărilor reale. Posibilitățile lui se află acum la nivel maxim, când timpul şi materia îi sunt aluatul aflat la îndemâna unui creator al vieții

în miliarde de forme, de lumi posibile care se întrepătrund prin rezonanţe şi legături bine înţelese, într-un tot de dincolo de mecanisme, în care răul nu poate pătrunde. Axa gândului primar, sursa întâiului principiu, îl primeşte pe M., înlăturând ceea ce cu toţii numesc nimicul. Acest zero, singurul capăt către care tânjesc întotdeauna cuvintele oarbe.

Un punct culminant, urmat de o cădere. Monstrul istoriei îşi putea duce mai departe aceleaşi repetabile respiraţii.

M. nu mai e captivul făpturii lui stăpânitoare, acum desluşit şi învins de întâia fiinţă umană liberă. Imaginaţia stranie care îi dăduse viaţă trebuia să-şi găsească alt drum, alte spaţii.

Mai avea de înfruntat testul următor al omului cenuşiu: acela al tăcerii vieţii, tărâmul atât de temut de toţi, cealaltă lume, cum îi spuneau, fără să ştie că este doar partea încă neştiută a unei singure lumi.

Visează pe Eva în anii lor frumoşi împreună. Sărbătoresc Crăciunul şi anul nou doar ei doi, dorindu-şi copii. Geamătul din preajma miezului nopţii îi îndepărtează pe cei ce s-ar putea naşte din trupurile lor arzând într-o eternă îmbrăţişare rotundă. Inginerul ştie. Îl doare. Ascunde lucrul acesta sub un zâmbet de sărbătoare, dar Eva se opune fără să pară a şti. M. află că e o altfel de pedeapsă, dar, gândindu-se la copiii lor, îi aude gemând cu glasuri mici prin somn. Îşi doreşte din răsputeri să schimbe toată moştenirea la care i-ar putea condamna, simţind că pruncul lor este doar tăcerea nerostită a unei învăţături ştiute dintotdeauna.

Zăpada acelor ani îi apare în vis ca un covor alb pe care urmele paşilor lor devin un singur rând pe o potecă ce se pierde în cer. Gemetele par adormite sub mantaua pufoasă şi liniştea îi dăruie pacea somnului. Este ultimul somn, înaintea ultimei încercări. Eva îl asistă rece şi palidă, alături de omul în costum

cenuşiu. Ochii ei sunt ochi de pisică, putând vedea în întuneric. M. ştie, simte, că omul în costum cenuşiu va fi celălalt soț al ei.

Este iarna stingerilor. A plecării către limite încă nepermise pentru un om, al universului încă neîngăduit care trebuie să înceapă dincolo de viață.

Brusc, i-au legat ochii cu ceva întunecat, strâns de tot. Se simte ridicat şi târât pe lespezile pardoselii. Mâini reci îl dezbracă de haine. Rămâne doar cu un acoperământ peste priviri. Se gândeşte la clipa de pe pod, singur şi gol sub cerul acelei prime dimineți a începutului tăcerii. I se pare că a trecut deja podul, pe malul celălalt al prăpastiei care duce în adâncul ei şuvoiul apelor vijelioase ale primăverii. Acolo se deschide poarta unei alte vederi şi M. este aproape fericit. Luminițele mici ale scarabeilor prieteni îl primesc, vindecat şi trezit. Are în el şi în apropierea lui o altă lume, mai largă şi mai frumoasă. E atât de liber încât acum poate să o născocească din nou.

Linişte întreruptă de gesturi nevăzute şi de un curent cald de aer. Devine fierbinte, din ce în ce mai fierbinte. Inima inginerului e încă în parametri normali, dar căldura e sufocantă şi transpiră. Mâinile îi sunt libere, ar putea să se dezlege la ochi, dar aşteaptă. Sunt acolo şi se uită la el, o simte. Le aude respirațiile, ele ar putea fi sursa de căldură din încăpere. E ca o saună. Deodată, alte mâini îi prind mâinile şi retează venele palmelor. Ochii inginerului zăresc licuricii, mii, milioane de licurici şi lumina lor îl poartă spre cunoaşterea aşteptată de mult timp. Le mulțumeşte necuvântătoarelor de lângă el şi îşi simte trupul căzând, eliberat prin tăcere. Îi lasă să creadă că şi-a oferit iluzia morții, dar a reuşit să ştie. Acum e în tot, în marele tot, deşi nu a apăsat butonul galben. Omul în alb îl duce de mână pe cerul nou şi îi spune cu glas tare tot ceea ce M. ştie de mult. Sunt înconjurați de stele sclipind asemenea licuricilor, deşi e

lumină. Recunoaşte casa, recunoaşte totul. E liber, eliberat de orice fel de mecanism, uman sau nu, prin tăcere.

Omul în costum cenuşiu îşi descheie cravata. E foarte cald. Bagheta de gheață – o simulare foarte riscantă a retezării venelor – care a fost aşezată pe mâinile omului căzut la picioarele lui s-a topit, absorbind în lichidul scurs viața nedesluşită a fostului inginer. Încheieturile mâinilor lui sunt foarte roşii, dar nu se vede nici un strop de sânge. Se apleacă asupra corpului, îi ia pulsul şi îşi îndreaptă apoi privirea către asistenții cu orbitele goale, făcându-le semn să-l ducă de acolo. Vede pe mâinile pacientului aure de lumină aurie pe care nu ştie cum să le desluşească. Se teme. Experiența a eşuat. Îi pare rău că nu i-au pus un encefalograf, deşi ştie că nu ar fi ajutat la nimic. Mai mult de atât nu îi este îngăduit să înțeleagă, chiar dacă a primit misiunea de a fi el acum soțul Evei, căutând să afle cât se poate de mult despre acest om, misterios pentru ei ca tăcerea.

Două ore mai târziu, omul în costum cenuşiu, pe numele lui de doctor Z., singur, trage sertarul morgii. Priveşte suprafața de metal rece, inoxidabil, curat. Cadavrul nu mai este acolo. Pipăie cu mâna locul şi simte căldura unui trup. De pe frunte sudoarea îi picură printre degetele palmei, cu un sunet straniu, pe placa metalică. Simte uimirea înțelegerii că rămâne ceva nevăzut dincolo de miile de trupuri ucise de războaie fără sfârşit, că dincolo de cadavre se află o stare cu neputință de descoperit în felul acesta, în subsolurile adânci ale lumii lor. Inima omului în costum cenuşiu e foarte aproape de a se opri. Îşi revine cu greu şi simte că inginerul ştia. În fața plăcii metalice care încă mai poartă urma tăcerii pacientului, a cazului tăcut, doctorul Z., află uimirea puținătății forțelor lui, pe care cu numai o clipă înainte le credea a fi foarte largi. N-au reuşit să-l facă să-şi rostească sufletul, tăcerea fusese arma lui cea mai de temut. Proba morții

îi dăruise puteri pe care ei nu le vor putea avea niciodată, oricât de perfecționate le-ar fi mecanismele şi tehnicile. Le lipsea sensul alegerii libere şi astfel adevărat.

Doctorul Z., în costumul său cenuşiu, e singur cu propria lui frică, pe care o simte ca şi cum ar fi fost unica şi cea mai puternică instrucțiune a unui foarte inteligent program. În felul acesta, în clipa aceasta, aici, ştie că devine periculos de conştient. Asta va avea sigur consecințe neplăcute. Pentru toți şefii lui nevăzuți şi altcineva. De undeva, din perete, un ochi mecanic îi înregistrează toate gesturile. Are de făcut un raport greu. Iese.

Sertarul morgii rămâne deschis şi gol, îndreptat către un loc neaflat al cosmosului. Locul acela îşi crease posibilitatea ființării prin tăcere. Doctorul Z. simte, pe deasupra lui, fâlfâitul abia şoptit al aripilor unui scarabeu auriu pe un fir viu de iarbă verde. Celelalte aripi, întunecate, grele şi nevăzute, dispar asemenea unui abur în lumina aripilor unui mărunt scarabeu auriu.

I se pare că a fost toată viața numai un copil rău, care s-a jucat cu jucării furate de la alți copii, pus la treaba asta de cei mai mari.

Partea a doua

Iarna

Decembrie

1 Decembrie. A fost luat şi dus la subsol, oricât aş fi vrut eu să-i conving să îl mai lase în seama tratamentului meu. Nu i-am putut convinge, îi presau cei de la Interne şi doctorii lor deveneau din zi în zi mai nervoşi. Nu cred că aş fi putut să aflu ce e cu omul acesta al nimănui, dar îmi părea un înecat care strigă după ajutor. Ce anume îl făcea să se încăpăţâneze în tăcere nu am putut afla. E perfect lucid, asta o ştiu, iar mâinile mele simt un straniu efect atunci când îi cuprind fruntea. Parcă e un copil pe care îl primesc în dar, atât de curat îi simt sufletul şi atunci ştiu că eu trăiesc ceva de dincolo de mine, despre care nu m-au învăţat nimic înţelepţii mei profesori. E aici de peste şase luni şi mă face să mă gândesc neîncetat la mama şi la tatăl meu. Cum reuşeşte? Fără să-mi dau seama ştiu deja că pe mama lui o chema Maria, ca o coincidenţă sau alt semn de neînţeles. Ştiu că are patruzeci de ani şi a fost inginer. Numele lui începe cu litera M. şi încep să mă întreb dacă mai sunt în toate minţile. Această tăcere: ce poate fi? O formă nouă de existenţă, aleasă de el: asta mi s-ar părea acum cea mai simplă şi în acelaşi timp cea mai complicată explicaţie. Şi de ce? Mă simt mai singură de când l-au dus jos, până şi parfumul meu mi se pare deodată inutil. Omul ăsta îmi lipseşte şi nu mă pot minţi.

Va trebui să găsesc dosarul lui în subsol, oricât de greu va fi lucrul acesta. Simt că trebuie să fie cineva să-l revendice pe acest stăpân al tăcerii. Nu se poate să fie cu totul singur şi uitat, ştiu că şi el a venit pe lumea asta prin părinți ca ai mei. Mama lui, Maria, ca şi mama mea.

12 Decembrie. Am reuşit cu greu să copiez filele dosarului de la subsol. N-aş fi crezut nici în ruptul capului şi nici în cele mai adânci coşmare că în locul acesta se fac astfel de cercetări. Doctorul Z. e cel mai malefic dintre şefii lor ascunşi. Nu face decât să se supună ordinelor diabolice şi depune un zel rar întâlnit. M. se supune tăcut şi îl simt deja slăbit, dar şi învingător. Învingător asupra a ce? A lui însuşi, a lumii acestor mecanisme umane fără sens, cărora simt – oare de ce? – că trebuie să le aparțin şi eu? Pacienții de sus şi pacienții de jos, bieți cobai pentru experimente stranii, la nivele diferite ca şi etajul ascunderii lor. Înțeleg cu groază că cercetările acestea sunt puse în aplicare afară, în lumea care parcă doarme sub tranchilizante puternice. Tinerii, copiii pe care eu nu îi am încă? M. îmi spune parcă să lupt. Cum? Simt ceva deosebit când îmi mângâi câinele, e un fel prin care M. se lasă ținut iar de palmele mele. Ca atunci, sus... Pe căile lui, îmi dăruieşte înțelegeri de care nu mă credeam în stare. Vietățile îmi vorbesc prin frunze şi păsări, iar dincolo de toate e limbajul acesta nou al lui M. Am ajuns să cred în capacitățile mele aşa-zis paranormale, despre care la facultate ne spuneau că sunt doar superstiții. Şi totuşi, ceva deosebit mi se întâmplă prin omul acestei tăceri atât de adânci... O mutenie care mă face să cred că ființa umană are încă multe limite de înlăturat, numeroase căderi din care trebuie până la urmă să se ridice, numai şi numai pentru a şti mult mai bine ceea ce este. Se îndepărtează de tot în mine modele, rochiile, parfumurile şi orice urmă de flirt dorit sau aşteptat. M. are deja asupra mea puteri de

netăgăduit, cărora ceva îmi spune să mă supun, să le ascult foarte atent. Am înțeles că tăcerea lui nu este o insulă a izolării sau un loc în care se ascunde, ci numai o treaptă de trecere către alte tărâmuri. Nu este insula unicului său cuvânt, ci tărâmul tăcerii tuturor cuvintelor.

În viața lui a existat o soție cu un nume simbolic, Eva. I-am găsit numărul de telefon şi am aflat cu stupoare că această Evă este acum soția doctorului Z. Să cred oare că la mijloc sunt țesături nevăzute ale unui plan? Am s-o caut. Discret, voi afla.

20 Decembrie. Omul acela pe care asistentele îl mai numesc uneori Duminică îşi serbează ziua numelui o dată pe săptămână. Bucurie pe care noi, ceilalți, cei normali, nu ne-o permitem pentru că avem doar o singură zi pe an... El, omul acela, spune că fiecare zi e tot a Domnului, în care soarele răsare la fel, dar că el a primit misiunea să spună deocamdată că numai duminica este ziua Domnului. Dacă ar avea dreptate? De ce oare aceşti nebuni, sau mai bine zis înnebuniți, spun câteodată adevăruri atât de evidente că nu le mai crede nimeni? M-a întrebat de ce sunt tristă şi tăcută, ca şi cum doar el ar putea vedea asta. M-a surprins şi ştiu doar că i-am zâmbit. El te iubeşte, mi-a răspuns, fără ca eu să-mi dau seama dacă vorbea despre acel Dumnezeu al zilelor lui sau despre M.

21 Decembrie. Crăciunul care se apropie... Unde eşti, M.? Îmi surprind visele cu el, împreună, fericiți şi liberi de tăcerile apăsătoarelor lui zile alături de Eva... M-am îndrăgostit de cel mai tăcut om al planetei, pe care oamenii îl socotesc a fi un mare duşman, un infractor teribil şi un pacient recalcitrant care trebuie vindecat chiar cu prețul vieții lui. Pe altarul ştiințelor lor... Seara de ajun o voi petrece acasă la doctorul Z., pentru a o cunoaşte pe această Evă primordială a lui M. Mi-au spus că M. a dispărut şi nimeni nu mai vorbeşte,

molipsiți de secretomania jurămintelor lor, ca şi cum s-ar fi dematerializat sub ochii lor. Şi atunci dosarul?.. Eva trebuie să îmi lămurească misterul, ea ştie. Dar de ce naiba mi se pare că ştiu şi eu?

24 Decembrie. Eva are ochi fascinanți de şerpoaică în chip de om. M-a străpuns cu privirile ei, mi-am simțit sângele înghețând. Doctorul Z. savura această primă şi mică victorie cu o politețe exagerată, oferindu-mi un pahar de vin roşu. E foarte frig peste tot şi vinul acela m-a amețit, dar m-a şi încălzit. Conversație plicticoasă, de suprafață, în care ne-am spus doar nimicuri, orice în afara secretelor. Ele pluteau prin jurul căminului în care ardea un foc frumos şi alături de bradul împodobit cu o perfecțiune demnă de o reclamă sau de o vitrină. Îl simțeam pe M. ținându-mi sufletul în palmele lui, ca un ajutor tăcut şi nevăzut. Aproape i-am mulțumit, pentru că mă simțeam ca într-un cuib de vipere. Am scăpat cu viață în seara asta de Ajun. Eva mi-a dat la plecare o crenguță de brad cu două globuri strălucitoare şi argintii. Între acele bradului era un plic închis. E de la Moşul, mi-a spus, zâmbind glacial cu ochii ei verzi. Ceva mi-a şoptit că este doar o biată captivă într-o cuşcă. Aşa cum sunt şerpii dresați de la circ.

M-am întors pe jos, cu zăpada scârțâind sub tălpile cismelor noi, pe care le-am încălțat prima oară cu gândul că îi vor plăcea lui. Îmi spuneau la fiecare pas că trebuie, dar ce anume trebuie nu îmi spuneau încă. Stelele aveau altă lumină, străluceau altfel, dar eu cred că e din pricina ivirii lui M. în viața mea. Sau o fi din pricina Crăciunului? Descărcarea de tensiunile vinului şi ale serii a fost o binecuvântare în doar câțiva paşi. Z. va tăcea la spital, e de altfel constrâns să fie discret. Dar Eva, ce scrisoare mi-a dat, trimisă sigur cuiva, numai lui Moş Crăciun nu...?

Draga mea,

Scrisoarea asta se vrea a fi singura mea mărturisire. Vezi în ce costum de zi m-am înveşmântat pentru oameni. Vezi jocul meu şi ştiu că nu îți e pe plac. Nu eşti de altfel singura şi acum puțin îmi pasă de toate astea. Pentru că aş dori să afli un adevăr tăinuit tuturor şi să te rog să păstrezi la rândul tău tăcerea asupra a tot ce vei afla. Tăcerea, sună cunoscut, nu-i aşa?

A început acum mai bine de douăzeci de ani, când m-am îndrăgostit ca o nebună de M. Era singur şi atent, manierat şi chiar drăguț, m-a convins. Ne-am căsătorit şi am avut câțiva ani frumoşi şi fericiți împreună. Dar, în ciuda drumului frumos pe care îl aveam, nu i-am mărturisit că nu pot avea copii. Speram că totul se va regla de la sine, dar nu a fost aşa. Sufăr de o boală care mi-a oprit mersul firesc al maternității. Eşti femeie şi poți înțelege, n-am să spun mai mult. M. însă a simțit asta, aşa cum ştiu acum că numai cel ce iubeşte poate afla totul. Nu am vorbit niciodată despre asta, crezând că e mult mai bine aşa. Nu ştiam că ştie şi greşeala asta mă costă şi acum. Am luptat din răsputeri să-l păstrez, simțeam că mi-l putea lua orice altă femeie care îi putea dărui un fiu, dar M. era atât de cuminte încât nu vedea nimic. În timpul acesta se ocupa de invențiile mecanismelor lui cu pasiune şi asta îl îndepărta oarecum de mine. Anii i-au adus rezultate în cariera lui, cu prețul orelor lungi de despărțire. Se închidea în laborator ca într-o tăcere. Mie îmi spunea doar că lucrează şi chiar aşa era. Îmi venea să urlu, îl vedeam orb şi orice aş fi făcut nu însemna nimic. Mi-am spus că e forma lui de răzbunare, dar mă înşelam. Când am avut prima cădere nervoasă a fost omul care mi-a dăruit cel mai neprețuit ajutor. Am trecut cu bine, dar atunci am început, fără să-mi dau seama, să tac la fel de mult ca şi el. O durere care se cere exprimată printr-un geamăt mut o port în piept de pe vremea aceea, ca o pasăre cu aripi legate. Apoi, ne-am despărțit. Eu

am învățat să joc, după cum vezi bine, comèdia lumii, dar sunt sigură că geamătul meu îl urmăreşte pe M. şi acum. O, da, desigur că nu are putere asupra lui, pentru că el a rămas definitiv îndrăgostit şi e unul dintre cei rari, cărora dragostea le dă aripi către cer, spre paradisuri încă necunoscute nouă. Ştiu că a fost singurul om de pe pământ care a luat o parte a strigătului meu, felia de suferință primită de la mine, mult timp după despărțire. Am simțit o uşurare imensă şi am mulțumit pentru asta unui posibil Dumnezeu necuprins în vorbele oamenilor. Dar, după câțiva ani, am fost nevoită să particip la opțiunea lui, de neînțeles pentru nimeni. M-au găsit, vindecată, sub costumul meu de zi cu zi şi de atunci sunt ținută captivă de acest program distrugător, care mi l-a infiltrat pe doctorul Z. pe post de soț. Vor să ştie tot, să domine tot, să poată tot. Cu orice preț.

Eşti doctor şi psiholog, ar trebui să poți înțelege bine semnalul meu de alarmă. Ştiu că îl vor distruge, dar nu-l pot învinge. M. are acum un drum nou, dobândit numai prin puterile dragostei lui tăcute. Specia aceasta nouă şi stranie de oameni va încerca să te stăpânească şi pe tine, un om cu suflet curat şi îndrăgostit. Fereşte-te şi luptă, pentru că ştiu că M. te-a ales tocmai pentru a-i duce mai departe gândul. Vei ierta, desigur, această disperată mărturie. Simt că şi el mi-a dăruit o parte din geamătul ascuns al vieții lui, dar asta s-a petrecut prea târziu, când eu nu mai pot face nimic în afara acestei scrisori. Continuă, tu poți. Eva.

Ianuarie

7 Ianuarie. Şi acum? Un alt an, o altă perspectivă, un nou drum ar trebui oare? Eva m-a lăsat să înțeleg prin scrisoarea ei un mecanism teribil de eficient care nu face decât să ducă o luptă absurdă împotriva sufletului omenesc; acest ceva de

deasupra noastră, din cer, existând în fiecare ființă, care se poate percepe doar iubind. Şi în moarte... Mi se dăruie o înțelepciune pe care nici nu o bănuiam şi comunic cu M. ca şi când ar fi viu, alături de mine. E aproape nefiresc, dar probabil că sunt pregătită pentru ceva deosebit, altfel soarta nu mi-ar face surprize de felul acesta. Visez ciudat şi clar, am uneori sclipiri de premoniție. Nu mă mai sperii, deja îl am alături, ca într-un vis viu, pe el, fostul soț al Evei, o biată victimă. Îi simt uneori şi eu geamătul şi o înțeleg.

L-am întrebat astăzi pe Z. despre M. A mimat o uimire foarte mare şi m-a întrebat: „Care M.?" E drept, nu avea de unde să ştie cum îl cheamă. Sau avea? Am lămurit, spunând că e vorba de pacientul bolnav de tăcere dus la subsol. „Nu ştiu despre ce vorbeşti", mi-a răspuns, mințind cu naturalețea aproape cinstită a instructajului lui.

15 Ianuarie. E ciudat: mi se pare că nu mi-e dor de el. E cu mine, aici şi acolo, mereu. Cum a putut pătrunde atât de bine în energiile vieții mele nu ştiu, dar mă simt binecuvântată ca de o mare lumină. E peste tot lumina aceasta, sau numai ochii mei o pot vedea? Câteodată, bieții mei pacienți zâmbesc cu ochii lui şi atunci suntem înfrățiți de toate puterile vieții. Nimic nu poate rupe legătura aceasta odată stabilită. Pare de dincolo de fire, de tot ceea ce m-au învățat. Moartea lui nu există: îmi trimite imagini ale unui viitor pe care mâinile mele îl pot crea şi el mă călăuzeşte. Cine ar bănui că tratamentele mele au atâta succes din pricina asta? Mă simt aproape împlinită. Se datorează asta oare numai tăcerii lui M.? Da, sunt fericită, dar trebuie să dăruiesc altora această fericire. Altfel, nu ar însemna decât nimic.

Doctorul Z. mă invită la cină, dar refuz sistematic. Îi citesc instrucțiunile pe chip şi ştiu că cei care îl trimit au observat ceea ce se schimbă în mine. Dar sunt de neînvins, iar dacă mi

se va întâmpla ceva, va şti numai Eva, din caietele acestea. Are puterea să ducă mai departe ceea ce nu are sfârşit, ca o reparație necesară ființei ei. Nu ne uneşte acelaşi geamăt? E geamătul încă tăcut al întregii omeniri. Asta m-ar putea copleşi, dar, surprinzător, mă întăreşte. Lumea din jurul meu capătă sens şi oamenii încep să simtă, dincolo de barierele lor nevăzute şi bine plasate, ceea ce numai ochii curați ai sufletului pot vedea. Ei, în spațiul acesta pe care l-au invadat, sunt orbi. Asta e neştiința lor.

27 Ianuarie. Eclipsă totală de Lună. Toți pacienții au fost agitați. Niciun medicament nu mai are efect. Sunt cuprinsă de forțe care se luptă peste ființa mea şi la fel simt toți. Dacă nu ar fi M., cred că aş trece prin stări de care nici măcar nu aş mai fi responsabilă. Ghidul acesta îmi este mâna dreaptă şi reuşesc să păstrez echilibrul între cei de la etajul unu şi parter, aruncând o privire ori de câte ori pot şi la subsol. Ei sunt foarte agitați şi nu pot stăpâni energiile cosmice care se luptă pe deasupra noastră. Aparatele şi tehnicile lor sunt moarte acum; se tem şi au intrat în panică. Ceva se schimbă şi va fi bine. E ca o trezire pe care nu au luat-o în calcule, în programele lor infailibile. Puterile Lunii sunt pe cale să se destrame şi eclipsa asta nu e decât un prim semn. M., nevăzut şi totuşi prezent, demontează mecanisme. A fost unul dintre cei dintâi. Urmez eu şi o simt foarte aproape pe Eva.

Z. are fibrilații şi calmantele l-au pus la pat într-un somn foarte agitat. Să am grijă de el sau nu? Poate nu este decât un băiețel rău şi visează urât.

Pe culoare trece din când în când Omul Duminică strigând: „Acestea sunt zilele Domnului!”. Simte şi el schimbarea şi e unul dintre fericiți. Luna nu are putere asupra tainicei lui zodii. Acum îşi poate serba ziua în fiecare zi. O să-l numesc Omul Zi.

Februarie

1 Februarie. „Frumuseţea aceasta nu poate pieri." Dăinuie, prin visul care a făurit-o, dincolo de timp. Oamenii s-au schimbat după eclipsa de lună şi mă bucur nespus. Sunt mai buni. Sunt mai curaţi, mai încrezători. Pacienţii se însănătoşesc şi tratamentele vechi aproape că nici nu mai sunt necesare. De câteva zile, cei de la subsol şi-au luat toate echipamentele şi au plecat în altă locaţie. Pacienţii lor se împuţinaseră, secretele lor deveneau prea cunoscute şi, după trecerea lui M. pe acolo, priveau cu toţii acuzator spre doctorul Z. Cred că până şi el era chinuit de întrebările directorilor sau ale şefilor lui invizibili. Aş vrea să cred că toată gama lor de programe a eşuat, pentru că nu se putea altfel. Din noiembrie, de când M. a dispărut schimbările s-au înmulţit. E un fel ciudat de urmare, o continuare. Acestor secrete şi misterioase lucrări de la subsol nu li se putea opune decât ceva mai puternic şi la fel de misterios. Lupta lor absurdă nu putea fi încheiată decât prin non-luptă, dar cu toate mijloacele înţelegerii răului, fără a lua parte la el.

Cred că M. a dobândit putere asupra unui timp făcut a fi strâmb. El alcătuieşte aceste clipe din locurile în care a pătruns, este viitorul lui, pe care ni-l dăruieşte nouă. Aşa cum simt că îmi spune că noi suntem sosiţi din viitorul părinţilor. Mă cheamă câteodată pe nume şi eu ştiu că vorbeşte (ce ciudat, tocmai el, cel tăcut) în acelaşi timp cu mine şi cu mama mea şi a lui, ca şi cum am fi o singură făptură. Una suntem cu tot ce e viu, îmi pare că aud atunci.

28 Februarie. Am demisionat. Nu mai e nevoie de mine la spital şi de acum înainte are cine să ducă mai departe ceea ce am început acum aproape un an. Eva s-a întors acolo şi schimbarea care s-a produs pentru toţi o cuprinde şi pe ea. Nu

am văzut decât rar oameni atât de dăruiți muncii lor. Eva e o altă ființă, o altă Evă. A divorțat, a renăscut. Doctorul Z. s-a „dematerializat”. Programele lor, acelea atât de dureroase, costisitoare şi ascunse, s-au devorat pesemne unele pe altele. Pacienții se împuținează şi ştiu că mai devreme sau mai târziu spitalele vor dispărea cu totul. La subsolul de la noi s-a amenajat o mare bibliotecă, de parcă visele şi gândurile oamenilor au fost călăuzite de M. Toate sunt urme ale trecerii şi atât, pentru că el ştia că nu există opriri, ci numai treceri.

Martie

13 Martie. Termin acest caiet. Este al unui început. Anul acesta, care pentru mine, Maria, începe în martie, voi scrie o carte. Cartea tăcerilor lui M. Mă întreb: tăcerea este moartea cuvintelor sau tăcerea cuvintelor este moartea? M. nu mi-a dăruit cuvinte rostite, ci trăite, ca şi cum mi-ar fi spus de fapt, în felul său deosebit, că moartea e doar un cuvânt înspăimântător şi atât. Că nu există decât unirea sufletelor într-un tot, într-un întreg nesfârşit, uitat de lume. Cuvinte care nu au fost închise în cuşca unui semn sau în libertatea unei cărți. Mi-a lăsat sunetul lăuntric al cuvintelor sale. E forța primară şi sublimă a vibrației nemuritoare. Un cosmos tăcut nu este decât un cosmos al armoniilor, al ascultării. Tăcerea, ca faptă. Semnele scrise, literele cu puteri magice: câmpuri de energie care trăiesc o viață numai a lor, sub bagheta celui ce le alcătuieşte din cunoaştere. Muzica? Este aceea a sferelor.

Acum ştiu: toate cuvintele se nasc dintr-un geamăt.

ALTE POVESTIRI

Linia albă

All the lonely people
Where do they all come from?
All the lonely people
Where do they all belong?
The Beatles – Eleanor Rigby

Oraşul se întuneca în ritmul lui obişnuit. Ploaia răzleaţă de primăvară nu izbutise să stingă mirosul de praf şi fum care plutea ca de obicei după o zi de trafic. Se întorcea acasă de la cabinet, legănându-şi servieta şi presimţea plutind în aer o ceartă înainte de weekend. Sigur că şi Elenei i se acrise de tot şi toate şi o putea înţelege, pentru că o iubea. Sătulă de mirosul lui de dentist, de tatăl orgolios, cel care insistase încă de când Elena mersese la şcoală, mai mult pentru el decât ea, să-şi facă o carieră solidă, independentă, după care devenise casnică de-a binelea; purtând pe deasupra şi un nume cu o rezonanţă ridicol-amară, doamna Elena Domn, după el, soţul ei. Asta se datora de bună seamă tot socrului, căruia numele lui, întâmplător şi trecător ca orice nume, i se părea cum nu se poate mai potrivit fiicei sale. De parcă pe el l-ar fi putut chema domnul Doamna, de pildă. Filologia ei rămăsese ascunsă doar în diploma din corpul mare al bibliotecii lor.

Trebuia să accepte. Cabinetul îi fusese finanţat de socrul lui şi primise propunerea destul de entuziast, imediat după căsătorie. Era încă tânăr şi ambiţios. Pe urmă li se născuse fiul şi bunicii îi acaparaseră cu totul. Doar Elena insistase să se ocupe singură de el şi îi devenise o bună soţie. Pe domnul dentist îl irita demult răsfăţul părinţilor, aşa cum îl irita acum totul: cabinetul, polizorul, pacienţii. Îşi luase obiceiul să scrie,

doar pentru el, pentru ideea de povestire pe care imaginația lui se dovedea dornică s-o nască. Asta îi plăcea, îl vindeca de apăsările nedoritei meserii. Simțea un fel de consistență a focului, un uşor entuziasm şi nelipsita cană de cafea devenea vâsla luntrei cu care naviga pe oceanul cuvintelor. Cu timpul, în orele lui de scriere, memoria computerului se umpluse cu texte întregi, în aşa fel încât stările care îi deveniseră cele mai dragi erau cele petrecute în parcul pustiu, în locul unde căpătau viață povestirile. Se plimbau adesea prin parc înainte, în anii lor frumoşi. Îşi aminti cum el avea grijă să se aşeze pe o bancă având mai totdeauna ceva în dreapta, fie un copac, fie o statuie sau alt sprijin. Ea, Elena, se muta atunci în dreapta lui, iar odată, când erau cât pe ce să se aşeze pe o bancă având alături un soclu gol, de statuie căzută, furată, cine ştie, ea protestase râzând, spunându-i că *singurul tău sprijin sunt eu, singurul drept, până la bătrânețe*. El se ridicase şi alesese altă bancă, Elena tăcuse şi îl simțise îmbufnat ca un copil.

Acum toate astea erau undeva, departe în urmă şi paşii i se răreau pe măsură ce se apropia de casă. Izbuti doar să-şi mai amintească primul lui pacient, un preot bătrân. Emoționat, îi provocase o durere destul de violentă şi omul nu mai revenise niciodată. Preotul părea să nu-şi înțeleagă meseria, în care avea de-a face cu mult mai multe dureri, şi toate cu mult diferite de o simplă extracție de măsea. Ratată atunci, pentru că de emoție nu nimerise nervul potrivit. De când era adolescent, îi numea pe toți preoții *Father McKenzie*, după cântecul Beatleşilor. Acum nu ştie dacă nu se simțise emoționat tocmai pentru că primul lui pacient era un preot. Niciodată nu-i putuse deosebi între ei după ierarhie şi sutană, dar în seara asta domnul Domn era abătut poate şi pentru că niciunul din ei nu i-ar fi putut oferi un motiv, un subiect pentru o povestire SF. Asta şi-ar fi dorit să scrie, încercând să descurce complicatele ițe care îi alcătuiseră povestea de viață, după o linie pe care o desenase parcă

altcineva. La treizecişicinci de ani, după zece ani de căsnicie, domnul Domn nu se putea certa astă seară cu Elena, ar fi fost o nedreptate, deşi cunoştea foarte bine strâmbătura nasului ei când îl săruta pe obraz la sosirea acasă. O înțelegea şi o iubea, poate pentru că şi ei îi scriseră alții întâmplările viitoare în trecut. Numai în cele câteva luni petrecute împreună cu el înainte de căsătorie (şi aceea regizată de mândrul tată socru) fusese pe deplin fericită şi o simțiseră amândoi, de parcă cineva le şoptea că întreaga lor viață s-a concentrat în anotimpul acela, scurt în fond, că doar atunci au fost cu adevărat un singur suflet şi un singur trup. O buclă de timp, de primăvară, ca o cununie din alte lumi, pe care nici unul din ei nu vroia s-o dezlege pentru că le era prea dragă. Apoi...

Semaforul pe roşu, ca orice semafor, întotdeauna. Aşteaptă, în grupul celorlalți. De-asta nu mai circula cu maşina, deşi ar fi făcut o cursă lungă, departe, cât mai departe de cele câteva mii de prilejuri de ceartă care pluteau şi în hol, şi în bucătărie, peste tot, cu atât mai mult în dormitor. Elena Domn părea liniştită, dar el simțea clocotul ascuns, ca o viață paralelă, din care cauză ciocnirile, erupția, s-ar fi putut produce oricând între realitățile lor. El, scriind povestiri sub parolă în computerul folosit de amândoi. Ea, cu vise pe cât de nemărturisite pe atât de departe de împlinire.

Nu, nu în weekendul ăsta.

Descuie portiera maşinii şi nici nu priveşte spre ferestrele casei lui. Oricum, ştie că sunt luminate şi că e aşteptat. Demarează pe asfaltul spălat de ploaie, strălucind sub felinarele aprinse şi se îndreaptă spre ieşirea din oraş. Va trebui să treacă prin zona aglomerată, nervoasă a traficului, dar speranța unui drum liber sub cerul nopții de primăvară îl întăreşte. Reuşeşte să pătrundă pe culoar şi creşte viteza, deschide fereastra din stânga şi aerul îi aduce miresme de pământ respirând şi de pădure în

ploaie. Îi face bine, e ca un masaj răcoritor, ține privirea pe linia albă a şoselei, deşi i se pare că e puțin curbată spre stânga. Rar, pe contrasens, izbucniri de faruri, din ce în ce mai puține pe măsură ce se îndepărtează de oraş. O povestire SF, asta i-ar trebui şi se gândeşte că nu a încercat niciodată s-o scrie.

Pe dreapta, o nălucă albă îi face semn să oprească. Frânează, patinează puțin, deschide uşa din dreapta şi i se aruncă înăuntru o ființă complet dezbrăcată, blondă şi mirosind a săpun pe care nu ştie să-l numească. Ochii femeii sunt mari, cu privire fixă, în aşa fel încât îşi roteşte neîncetat capul de câte ori priveşte, ca o păpuşă mecanică. Pielea şi părul îi sunt albe şi par din plastic.

– Unde mergi? o întreabă.

– Nu ştiu, îi răspunde creatura, aproape liniar. Parcă undeva, în trecut.

– Cum asta?

– Aşa bine, în trecut. Viitorul mi-l cunosc demult, mai spuse, cu o voce stranie. A ce miroase în maşina asta?

– A dentist.

Tace, neputând să-şi exprime surpriza.

Subiect sintetic de poveste SF, se gândeşte. Nori răzleț-bleumarin aruncă stropi rari în parbriz. Femeia pare să le urmărească strălucirile. Îi e milă de ea, ridică un pulover de pe bancheta din spate şi i-l întinde, atent la drum. Năluca îl ia şi se îmbracă încet. Între gesturi, el vede că deşi e blondă are o pată pe ceafă, ca o dungă întunecată care coboară pe tot spatele. Deşi pare o sălbăticiune, trupul ei ar putea ascunde o ființă umană lovită de un şoc sau bolnavă. Se înfioară.

– Priveşte înainte, la linia albă, îi spune femeia. Mă chema Laura şi acolo eram soția unui bărbat tânăr, blond şi înalt. A trebuit neapărat să plec. M-au trimis să-l caut, după ce l-au trimis în război. Numai eu îl pot găsi. Nu-l cunoşti?

– Nu.

Nu ştie despre ce război vorbeşte. Oricum, războaie sunt tot timpul aici, peste tot. Pentru orice.

Chipul îi e deodată jumătate lumină şi jumătate întuneric, parcă linia albă a şoselei i s-ar fi lipit de pielea feței. Îl sperie, dar merge înainte, cu aceeaşi stranie senzație că linia albă trage mereu spre stânga sau că maşinii i s-a stricat mecanismul direcției. Merge cu viteză, ascultând motorul şi vâjâitul aerului pe geamul deschis. Asta pare să-i facă bine. Tac amândoi, parcă închişi în lumi diferite.

– Opreşte, opreşte, rosteşte ea deodată şi el o vede cu mâinile întinse în față, spre lacrimile ploii de pe parbriz, cu privirile fixe. Are degete foarte lungi, fără unghii, dar pare că ştie foarte bine tot ce vede. El însă, nu. *O nebună*, se gândeşte rapid, în timp ce frânează. Femeia deschide uşa cu iuțeala unei spaime de neînțeles, trece prin lumina farurilor şi dispare dincolo de linia albă, pe partea stângă a întunericului.

– Hei, vino înapoi, e noapte! îi strigă prin fereastra deschisă, dar singurul răspuns e linia albă, părând mereu întoarsă într-o curbă largă spre stânga, deşi ar fi putut fi sigur că autostrada asta e perfect liniară. Următorul oraş e foarte departe, o ştie.

Coboară, lasă maşina pe loc şi trece dincolo, spre liziera de pădure. Aşteaptă nervos celelalte maşini şi priveşte în întuneric. *Atât de albicioasă ar reflecta orice rază de lumină*, îşi spune. Gheare de crengi îi zgârie fața şi mâinile întinse, e beznă şi numai şuierul vântului nopții face să vibreze aerul mirosind a pădure. Trece mai departe prin hățişuri întunecate, grăbit s-o găsească. Nu se descurcă, înaintează mult timp apărându-se cu mâinile, cu ochii strânşi, ferindu-i de ramurile copacilor, până nici nu mai ştie ce caută. Simte cum pădurea îl respinge prin crengile tăioase, ascuțite, ca şi cum nu l-ar lăsa să pătrundă pe tărâmul tainelor ei. Acasă, Elena, soția cu numele de un ridicol amar – de fapt numele lui – acel preot, întâiul său pacient căruia de emoție i-a provocat o durere, fiul lui, amintirile concediului

la mare, niciodată întreg din nenumărate pricini, socrul său, cel mai important om de pe fața pământului şi calculatorul plin de povestiri poate chiar bine scrise, fără niciuna SF. Semaforul pe verde şi oamenii aceia care trec toți deodată, în acelaşi pas, sincronizați doar de o lumină aprinsă pe un stâlp automat, ca sub o hipnoză. Înțelege că se grăbesc cu toții spre muncă, spre serviciu sau alte obligații.

Cunoaşte toate astea în petecul întunecat de pădure a nopții; află că pentru unii munca fără pasiune, robia pentru bani, poate ucide un vis, în timp ce pentru alții, puținii care acceptă riscul imens al foamei şi sărăciei, visul e calea eliberării dintr-o robie devenită aproape obligatorie pe măsură ce anii trec din ce în ce mai repede. Ştie că toți sunt doar consumatori de trăire pentru alții, că sunt plătiți cu prețul unor amare şi anonime singurătăți. De parcă n-ai mai putea fi de folos lumii decât aşa, hipnotizat de un salariu, de un venit atrăgător. Nu şi altfel, de pildă cu un vis frumos, creat liber, chiar cu riscul de a-l împlini.

A transpirat şi năluca pe care o caută nu se vede. Nu mai poate face nimic, e prea întuneric şi renunță. Pădurea s-a rărit, cerul e mai limpede deasupra capului său şi i se pare că plouă cu stele din alte lumi.

Se întoarce, ostenit şi dezamăgit. Găseşte maşina lăsată pe autostradă, la ieşirea din pădure. Se luminează de ziuă şi linia albă, traversând-o înapoi, îi pare crăpată şi arsă mii de ani de soare şi arşiță. Cu uşile deschise, maşina are cauciucurile dezumflate şi e ruginită, îmbătrânită, lăsată într-o rână. Servieta lui a dispărut, i-au furat-o. *Noaptea asta a durat câțiva ani*. Ocoleşte cadavrul de metal, privindu-l atent. *Cum să porneşti mormanul ăsta de fier vechi?* Nu mai sunt nici cheile, bordul maşinii tace. Vede pe bancheta din dreapta o urmă palidă, ca o pulbere, amintindu-i de năluca de pe şosea. Şi, în dreapta lui, Elena, *singurul lui sprijin*, aşa cum îi spunea demult. Şterge cu mâneca praful de pe bordul maşinii şi simte deodată că

autostrada a devenit acum una a războiului, că pe acolo nu mai trece nicio maşină, poate doar tancuri. E singur, pe o planetă străină care seamănă cu viitorul pământ. Da, înțelege că năluca plecase de aici, arătându-i un drum posibil, însemnat de linia albă, mereu curbată larg spre stânga. Fie, o va urma.

Îşi scoate haina, e dimineață de primăvară, caldă şi aburind de viață. Păsările nu şi-au uitat cântul, soarele încă răsare şi pădurea a închis în desişurile ei coşmarul nopții. Spaima că nălucirea ar deveni realitate. Poate va întâlni soldați, cine ştie ce le va spune, ce poveste va trebui să inventeze. Povestire SF. *Father McKenzie*... Îi pare rău că l-a făcut să-l doară, era primul său pacient. Acum e singur, cum singură trebuie să se fi simțit şi Elena, poate chiar şi socrul său şi preotul. Sau toți preoții, de orice fel. Şi soldații. *Fiul, părinte, doar el să nu se simtă singur, străin, neînțeles, nevoit să fugă de semafoare şi de maşini în tot felul de povestiri imaginare. Măcar el, fiul, părinte...*

Mâinile lui au pete mici, semne ale unei posibile oboseli a ficatului sau ale orelor petrecute în cabinetul stomatologic. Acum, gândurile lui zumzăie la fel de strident ca polizorul pe care a fost silit să-l asculte atâta timp. Merge înainte cu haina pe umăr şi aude cântecul Beatleşilor, ivit din adâncul unei memorii pe care o credea veşnic dormind, sub masca unei devastatoare obişnuințe. A plecat totuşi, a plecat pentru că Elena, Elena Domn, soția lui, nu merita să explodeze de nefericire în seara asta de primăvară. O păstrează atât de aproape în inelul cununiei lor, nimănui cunoscute, e sprijinul lui din dreapta, nefericită din pricina socrului, poate şi a lui, a vârstei, a visului ei de ziaristă, şi ar mai găsi încă o mie de motive, adevărate carii ale vieții lor. Cândva, în alte zile, nu peste mult timp, le va trata pe fiecare în parte. Le-a rezervat deja câte-o plombă.

Paşii calcă agale, n-are de ce să se grăbească. În dreapta se scurge linia albă, îmbătrânită de timp şi crăpată de soare. Înainte, asfaltul plat, respirând aburul dimineții şi o grămăjoară

de cenuşă din care n-a mai rămas decât o mână sintetică, fără unghii. Alături, câteva tuburi goale de cartuşe, vechi şi afumate, fără nicio armă. Se simte neputincios, nu poate trece bariera care îl separă de locul eternei întâlniri a iubitelor, a soţiilor şi a mamelor cu soldaţii ucişi în războaie. Încă nu, acolo ajung doar cei pregătiţi, cei ce cunosc puterile sufletului şi legile încă nedescoperite ale timpului. Îi vine deodată să plângă şi fuge, fuge departe de locul acestei linii albe, de borna arsă din calea lui. Năluca aceea a pierit, dar a reuşit.

Ochii i se împăienjenesc. Îşi doreşte doar să nu-şi piardă minţile, acest segment, acest traducător al veşniciei în clipă, limba pe care abia simte că a început s-o înveţe. Îi vine să întrebe cerul ce religie are şi care îi sunt preoţii. Cere cuiva necunoscut îngăduinţa de a fi lucid până la capătul acestui drum, al acestei linii albe. Pe autostrada dreaptă, sub soarele arzând vertical, dincolo de orice orizont cu putinţă, cade. Într-o clipă de vis, o cuşcă imensă în care sunt închise pisici de toate rasele şi de toate mărimile, cărora cineva le dă drumul afară, deschizându-le uşa. Sunt sălbăticite de libertatea neaşteptată, cu care nu s-au gândit niciodată ce pot face. Fug înspăimântate în toate direcţiile, evadând toate deodată în lume. Domesticite îndelung, miaună ca mii de polizoare într-un imens cabinet dentar cu gratii de fier la ferestre şi el simte că uşa le-a fost deschisă de un preot oarecare. Unul din cei mulţi pe care i-a numit în adolescenţă *Father McKenzie*.

Ştie că pe acolo nu va trece nicio maşină pentru că nu mai există maşini. Linia albă şi dreaptă nu va mai rezista nici ea multă vreme. Stratul ei se subţiază din ce în ce mai mult.

Bătrâna din faţa lui îi şopteşte că o cheamă Elena.

– Sunt Elena Domn, soţia ta.

Îi amestecă în linişte ceaiul cu linguriţa. În biblioteca de dincolo stau, îngălbenite, cărţile lui, editate la mult timp după ce

le scrisese, ca un semn că fugarele lui entuziasme îşi găsiseră ecouri. Era înainte de a descoperi singura limbă în care putea fi cu totul mut. Stăpânind-o bine, aflase foarte multe detalii. Ştia de pildă că spre seară vor veni fiul lor şi nepotul pe care năluca aia blondă ca o linie albă, Laura, i l-a dăruit. Sunt detaliile linişti. Nu mai e dentist de foarte mult timp şi nu-şi aminteşte să fi avut vreodată nici cea mai mică ceartă cu această femeie care susține în şoaptă că poartă numele ridicol de Elena Domn, după trecătorul lui nume. Şi e singurul care ştie că blândețea din ochii ei este una jucăuşă ca a lui Mozart, pentru că ea este altă existență a micului geniu, deşi acum e soție, mamă şi bunică desăvârşită. Nu, pe el nu-l mai poate păcăli nimeni, aşa cum nici n-ar putea pretinde nimănui să fie crezut. Soarbe încet din lingurița cu ceai, rostind în noua lui limbă cât de mult o iubeşte. Până când linia lui albă va deveni punctată, aşa cum sunt unele linii pe autostrăzi. Până la ultimul stop.

Un alt timp priveşte prin ochii lui, care îi amintesc Elenei un cântec vechi. Parcă *Eleanor Rigby*? Nu-l mai întreabă însă nimic. Îi plăcuse foarte mult povestirea pe care el o intitulase cândva, cu mulți ani după, *De ce*.

Unsprezece mii

Alessandro e sus, pe cea mai de sus treaptă a trapezului, acolo unde aerul este greu de respirat din pricina căldurii jilave a sutelor de suflete ce-i aşteptă căderea sau zborul, după cum şi-l imaginează fiecare, copil sau nu, părând cu toţii atât de mici văzuţi de aici, de sus, deşi Alessandro, Zburătorul, cum i se spune în circ, ştie că ei sunt la fel de mari ca şi el, nici mai mici, nici mai mari, ci întocmai ca el, care a împlinit de curând treizecişidoi de ani şi care de peste trei ani face acest salt mortal de la trapez împreună cu Maria, singura lui parteneră perfectă de salt şi de aşternut, asta după ce primele două eşuaseră lamentabil cu nasul în talaşul amestecat cu nisip al arenei de la picioarele lor, de acolo, de jos, unde copitele învelite cu pluş ale cailor ridică praful până la bara de trapez pe care el, Alessandro Zburătorul, a crestat cele unsprezece mii de linii cu briceagul în formă de peşte primit de la tatăl său pe vremea când era copil, fiecare crestătură pe răbojul barei de lemn lustruit însemnând un salt făcut în timpul repetiţiilor şi apoi în spectacole. Şi de atâtea ori îl rugase pe director să pună dresura cailor după saltul lor, dar directorul nu fusese de acord, avea un plan al spectacolului ştiut doar de el, dar Alessandro ştia că de fapt cel mai periculos – şi din pricina asta cel mai atractiv – era saltul lor împreunat în aer, al lui şi al Mariei, pentru asta publicul trebuia distrat, încălzit mult înainte, iar pentru clipa cea mai tensionată a spectacolului lui îi fuseseră scrise unsprezece mii de salturi alături de primele două partenere ale lui şi acum de Maria, care râdea cu un zâmbet irezistibil văzându-l cum crestează linie după linie pe bara de bambus lustruit. Lui Alessandro i se pare în seara asta o cifră rotundă ca şi cortul înalt şi călător veşnic

prin lume ca orice alt circ. În fața lui, la fel de sus, departe de arenă, Maria aşteptă în luminile reflectoarelor ce-i fac părul şi genele bine fardate şi mai strălucitoare. Alessandro îi poate simți privirile ațintite pe trupul lui, el îi priveşte coapsele perfecte, încordate ca săgeata unui arc, îi e dragă şi e numai a lui, adusă până la el de numele pe care ea îl poartă sau de alte lipsite de importanță motive. Nimeni din cei de jos nu le cunoaşte sincronizările, timpii mortal de precişi ai prinderii mâinilor, ai respirațiilor şi muşchilor încordați la unison, aşa cum numai în viața lor pot fi atât de importante, *importantissime* chiar, cum îi spunea maestrul pe vremea când era copil şi primea învățătura zborului la trapez odată cu briceagul în formă de peşte. Alessandro ştie că asta e taina zborului lor. Singura taină. Maria face un gest cu mâna dreaptă, zâmbeşte larg spre arenă şi apoi către el, salută publicul care aplaudă în timp ce orchestra circului țipă. Alessandro nu înțelege de ce trebuie atâta zgomot, dar directorii tuturor circurilor par să posede o magică ştiință care nu l-a interesat niciodată, el şi Maria vor zbura pentru miile de priviri ridicate spre cea mai înaltă treaptă a cortului, acolo unde ei doi s-au cățărat ajutați de scripetele cu coardă trase de cei de jos. Nu spectatorii, care lui Alessandro îi par mici de aici, de sus, deşi e multă vreme de când ştie că nu sunt nici mai mici, nici mai mari decât oamenii obişnuiți, ci de ceilalți oameni ai circului, aflați întotdeauna în umbră. Şi lor le lipseşte zborul, ca şi spectatorilor, o ştie: dorul, amintirea, le sunt trezite doar privindu-i pe ei doi zburând şi întâlnindu-se unul pe celălalt sus, mult deasupra, asta în timp ce perspectivele lor şi ale celorlalți sunt total opuse. Zborul spre cea mai înaltă treaptă a trapezului, a schelăriei ce-i vibrează sub degetele picioarelor, ar putea fi la fel de bine doar o cădere inversată. Lui Alessandro toate i se par schimbate de sus şi simte asta acolo, deşi n-ar putea spune cum sunt schimbate, dar asta numai pentru că întreaga lui ființă se

adună în încordarea dinainte de salt şi nu-l mai caută niciun alt gând. Animalele bine dresate ale circului nu-l pot ajunge, lui Alessandro i se par a fi cu adevărat mici, dar ştie că sunt doar biete făpturi chinuite, fie tigri, lei sau cai, la fel de departe de lumea lor pe cât se află el de sus, înspăimântate de foame, sete şi durere, poate la fel cum se tem cei de jos de cădere. Toba orchestrei îşi face simţită bătaia răpăită. E semnul în care sute de priviri înţeapă dureros trupurile lor îmbrăcate în alb, cu mici aripi argintii pe umeri. Maria ar putea să-i audă răsuflarea, trapezul a pornit, el sare ca un arc pentru a unsprezecemia oară, bara de lemn a trapezului plesneşte aşa cum ar plesni un os frânt, Alessandro ştie că toate respiraţiile fierbinţi şi jilave au urcat până sus şi au pătruns fibra elastică a bambusului crestat de briceagul lui cu meticulozitatea unui ceasornicar elveţian. Ceasul, clipa, fracţiunea de clipă în care palmele Mariei îi scapă printre degetele întârziate doar cu o miime de secundă, cum scapă poate şansa vieţii lui din mâinile sale, ea îşi urmează zborul spre locul căderii lui şi doar o aşchie de lemn înfiptă în palma stângă îl face să-i audă geamătul de spaimă, singurul geamăt al adevăratei spaime, care uimeşte totdeauna fără să doară. Maria e doar fiinţa zburând, înţelegând la fel de bine ca el că urmează să audă, o clipă mai târziu, acelaşi sunet al barei de bambus frânte, care va fi al cefei lui izbindu-se de nisipul amestecat cu talaş al arenei, din care copitele învelite în pluş roşu al cailor fac să apară nori albicioşi la fel ca în ceruri, de care în circul acesta nu-l apără nicio plasă. Alessandro şi-ar dori să-şi agăţe secunda în raza reflectorului ce-i luminează zborul răsturnat de a unsprezecemia crestătură a propriilor lui mâini, care le-au pierdut pe ale Mariei, să plutească mai departe în veşnicia clipei lui frânte, în cerul antitetic al căderii, pe care sunt aşezate priviri ce se apropie cu o viteză ameţitoare, crescând, aşteptând cu ochi dilataţi şi lacomi de viaţa acestei emoţii neaşteptate şi pe care încă nu o pot crede – acolo, în circ,

se întâmplă multe surprize şi iluzii – dar întoarce capul peste umăr, spre Maria, care e departe, sus, în norii fierbinți ai celei mai înalte trepte, unde a stat şi el doar cu o secundă mai înainte, trăieşte uşurarea că ea a ajuns acolo cu bine şi simte deodată în creier vuietul repetat al bambusului care plesneşte, poate obosit de folosință mult prea devreme, când are doar treizecişidoi de ani şi unsprezece mii de crestături zadarnice pe un lemn. Liniştea luminii, care îi face aripile să nu mai mişte, în timp ce tobele tac, îl împiedică apoi pe Alessandro, Zburătorul, să simtă orice durere, să nu vadă pata caldă de sânge proaspăt peste talaşul amestecat cu nisip şi cu lacrimi al arenei, aici, jos, unde oamenii sunt cu toții la fel de mici sau de mari şi unde copitele învelite cu pluş ale cailor fac să se ridice spre înaltul cortului nori albicioşi, dincolo de care îl aşteaptă, ca întotdeauna, Maria.

Ploaia din mai

Atunci, în anumite zile de mai, pe care le chema cineva nevăzut într-un fel neştiut, cerul se întuneca de norii unor viitoare ploi năvalnice şi parfumate. Înainte de asta, părea că lumina se duce spre culcare, dar florile o aşteptau să renască de pe strunele unei viori singuratice. Alteori era doar o chitară, muzica unui film cu toate imaginile uitate, ajunsă până la cel dăruit cu ascultarea ei. Se închisese de curând un cinematograf imaginat cu mult înainte de altcineva, nu mai avea nimeni nevoie de el.

Pământul îşi căuta ploaia şi chema în ajutor toate puterile cerurilor. În lume, peste flori, frunze şi zgomote, cântul aşterne liniştea asupra gălăgiei, liniştea de dinaintea visului. Pe urmă ploaia începe să cadă aşa cum cad degetele măiastre pe o tobă africană, tocmai când pleoapele luminii stau să se închidă. Doar florile parcă o cheamă atunci înapoi. Omul slab, negru, bătând în toba magică, tânjeşte fără odihnă după frunzele şi petalele pădurilor limpezite de apele ploii de mai. Sigur cum alt om pe lume nu mai poate fi, reuşeşte întotdeauna să aducă înapoi imaginile uitate ale filmului, pentru cei dăruiți cu puterea de a privi, chiar dacă cinematograful rămăsese închis. Cred că asta e puterea cântului şi a degetelor lui. În nicio altă lume şi în nicio altă vreme nu au fost mai bogate şi mai înmiresmate ploile de mai.

Azi, când îmi aduc aminte de lumea şi vremea acelea, doar pe obraji mai simt stropii de ploaie şi cântecul e din ce în ce mai îndepărtat. Degetele care mângâiaseră o singură dată, într-o singură lume şi într-o singură vreme corzile întinse ale chitarei, pentru că un om meritase singurul ei cânt, au îmbătrânit. Şi florile, frunzele, norii, ploile de mai ar fi putut rămâne la fel dacă lumea nu ar fi urmat să meargă grăbită şi neobosită spre

cântecul hărăzit de ceruri, dacă alt om ar mai fi căutat măcar o singură dată, o singură clipă, cântecul pământului aşteptând ploaia parfumată de mai. Mă gândesc în serile acelea, când lumina pare că adoarme sub nori, la alte minunate instrumente ale cântului, cum ar fi pianul sau privighetoarea. Câteodată reuşesc atât de bine să mi le aduc aminte încât pot face cu desăvârşire să tacă motoare din ce în ce mai puternice. Nimeni nu ştie că sunt singurul vinovat. Îmi doresc din toată inima să fac să tacă şi unele tunuri, dar ştiu că puterile mele sunt încă nedezvăluite şi că mai trebuie să aştept, aşa cum încă mai aştept ploile de mai. Îl simt aproape în clipele acestea pe negrul slab, cu degete lungi, ascuns în frunzişul bogat al pădurilor bătrâne şi făcând să vibreze tobele vrăjite pentru ucenici ca mine, din alte lumi şi din alte vremi. Şamanul ăsta cum nu se poate mai dibaci îmi arată vietăți pe care ei le-au numit papagali, vulturi, flamingo, păsări ale paradisului, tigrii aurii şi lilieci violeți, fructe dulci ca mierea, gâze fermecate şi alte creaturi altfel nevăzute de ochi omeneşti. Alteori se suie pe un munte de piatră acoperit cu zăpezi veşnice şi tobele lui se aud mai încet, norii capătă culori încă nevisate şi ploile din lumea aceea seamănă cu diamantele. Vreau-nu vreau, mă simt călăuzit de el, chemat într-un vis, aşa cum florile cheamă lumina atunci când norii unor zile de mai fac să pară că ar dori să plece la culcare.

Omul acela m-a făcut să simt că timpul este alcătuit dintr-o urmare de stări care se pot măsura în vieți sau străluciri de stea şi că el, şamanul cu tobe, poate să îl rescrie într-un fel pe care mi se pare că oamenii l-au uitat. Nu e vina lor, poate doar a drumului, sau al unui defect al memoriei, al suportului pentru timp, necesar unui vis încă neînțeles. Nu mai sunt la fel de trist, dar poate că n-am aflat totul. Mai am de învățat, din toate durerile căderilor. Mă simt ca şi cum aş fi renăscut din vremi stranii, din lumi încă nedescoperite, dar am văzut un film venit din viitor, cum îi spun încă unii oameni. Respir odată cu

pământul şi pământul respiră prin mine atât de uşor încât trăiesc din plin parfumul ploii proaspete de mai. Ne primim unul pe altul, în vremea asta tobele bat nebuneşte sub mâinile vrăjitorului şi poate că însuşi timpul e mai aproape de bucuria noastră, dansând nestăvilit şi liber.

Nopțile din acum par a fi trezit iar din somn imensa pisică sălbatică pe spinarea căreia pluteşte de pe vremea aceea pământul. Nu ştiu cine mi-a spus că e neagră, blana ei are culoarea petrolului, albăstrui-închis, aruncând uneori fulgere mici şi iuți, dar nu pentru toți cei care o pot privi. N-am încetat nici o clipă să ascult. Printre bătăile rimice ale tobelor, văd cu amărăciune cum zorii nopților lumii pot stinge luminile din clapele albe ale pianului, cum cântul privighetorii se preface în cântec de lebădă, cum privesc din apele adânci ale cerului doar ochii sticloşi ai pisicii. Nu aud altceva decât înfiorătorul ei mieunat cosmic. Ar părea că viorile şi privighetorile au fost de mult uitate. Cine sau ce o va fi supărat pe pisica aceasta sălbatică nu am aflat. Îmi doresc din toate puterile să tacă numai o clipă glasul îndepărtat al stăpânului tobelor africane, să nu mă mai învețe nimic, nimic, să mă simt ca în sala de cinematograf pe care au închis-o demult. Mi se face un dor cumplit de ploile înmiresmate ale lunii mai, de cântul viorii sau al chitarei, dar văd numai filmul lor prin ochii stranii ai pisicii. Dacă deschid ochii brusc, picăturile ploii îmi limpezesc bătăile tobei din piept şi încă mai cred. Pe urmă se aşterne o mare tăcere. Pisica adoarme încă o dată şi florile, a căror singură chemare e ascultată, aduc lumina înapoi la locul ei. Ştiu că sunt plămădit dintr-o substanță de vis, al unei sălbatice pisici negre visând o ploaie de mai şi că pe spinarea ei călătoreşte pământul. Picăturile ploii, nesfârşite chemări ale florilor, ale vieții şi somnului. Undeva, departe, tobele bat şi toate ar putea dura o veşnicie.

Mamei mele

Uşa roşie

Concertul se desfăşurase cu bine în seara aceea de vară. Violonista se înclină în fața publicului răsplătind-o cu ropote de aplauze şi simți din nou în inima ei fiorul dureros al spaimei. La picioarele ei, rochia avea reflexe roşii ca de sânge, vioara la fel, sclipind. Se ridică şi privi cum se zbăteau sute de palme nesuportând în clipa aceea frica. Îi înşelase din nou. Îi atrăsese prin magia arcuşului său în altă lume, acolo unde ştia că poate ei, cei din sală, nu voiau să pătrundă. Ca o răzbunare, ca o pedeapsă pe care le-o aplica de fiecare dată, dar pe care şi-o dăruia de fapt ei însăşi. Cine ar fi putut bănui micul complot, mica regie pe care de fiecare dată o pregăteau cu minuțiozitate? Nimeni, desigur, dar asta funcționa impecabil. Ziarele nu conteneau în elogii a doua zi şi ei, artistei, asta îi oferea doar iluzoria satisfacție de a-i fi uimit şi înşelat în acelaşi timp.

Erau momente când îşi simțea trupul încolăcit de doi şerpi. Unul alb şi unul negru, asemenea zilei şi nopții, prin care ciclurile luminii, ale răsăritului şi apusului, se îngemănau deopotrivă în făptura-i plăpândă. Acestă strângere în brațe şerpuitoare şi reci, destrămătoare ale oricărui gând, era o amețitoare stare de semi-moarte pe care o trăia în acele clipe şi numai un fel de abandonare totală, de renunțare dulce, de dincolo de lume, o făceau să simtă că trăieşte în continuare. Ca în fața unui mister pe care încă nu îl putea desluşi, ca o păpuşă a şerpilor care o îmbrățişau de obicei pe lună plină, asculta cum şoapta solzilor îi amăgea auzul şi nu putea face nimic. Şarpele negru o învăluia de la picioare, urcând, cel alb îi cobora ca o ceață pe frunte, transpirând răcoros. Şi de fiecare dată după aceea, concertele ei izbuteau să electrizeze audiența, purtând-o

în alte forme de simțire în care solista nu era decât un ghid al altor călăuze.

Poate că reuşita ar fi fost deplină dacă ar fi fost bărbat, aşa cum fusese maestrul ei. Omul puternic, masiv şi blând ca un taur, avea harul de a ocroti cutia micuță şi vrăjită a viorii sale – un *Stradivarius* autentic – cu energii pe care le stăpânea cu toată forța de care era conştient. Nu avea nevoie de artificii exterioare, de regia neştiută a fiecărui concert. În mâinile sale, vioara îl transforma într-un spirit care nu părea să fie deranjat că există pe lume într-un trup omenesc, cu toate durerile necesare, ci dimpotrivă, transfigura cu vibrația arcuşului său orice durere umană şi aproape vindeca. Vinovăția de a fi şi om şi femeie îi lăsa un gust amar, îndulcit doar de succesele sale. Un bărbat nu i-ar fi cunoscut încleştările, şerpii s-ar fi îndepărtat cu teamă de maestrul ei. Oare luptase şi el în tinerețea lui cu asemenea demoni alb-negri? Nu ştia.

Seara de vară continua, după laurii succesului, la cel mai scump restaurant din capitala unde se afla în turneu. În ciuda căldurii, parfumul florilor primite nu părea să se fi uscat. Îmbrăcă o rochie de mătase, albă şi lungă, distinsă precum prezența ei pe scenă, asortând-o cu o mică şi neagră blană de vizon. Îşi ascundea îmbrățişările şerpilor într-o fermecătoare seducătoare talentată. Ştia.

Celebritatea îi dădea fiori care se luptau în sufletul ei cu teama de după concert, la fel cum pe trupul ei se încolăceau cei doi şerpi. Păşind pe trepte, revăzu umbra unui chip cu pielea întunecată, zărită demult, pe fereastra limuzinei, în Bombay. Femeia îi făcuse un semn cu o mână fără inele. Privise ochii necunoscuți, părul negru-strălucitor al femeii din altă lume, copilul murdar pe care îl ținea cu mâna cealaltă. Micuțul abia ajungea la fereastra maşinii, ochii îi erau uimiți ca de o mare bucurie şi în clipa aceea se întrebase dacă fuseseră la concert.

Vioara se afla în brațele ei şi vibră. Acolo, în capitala îndepărtatelor contraste, prețurile erau mari şi chipul copilului se reliefă mai bine pe fondul rochiei roşii a mamei lui. Ar fi avut dreptul să intre gratuit, se gândi. La Paris, un alt copil desena cu o cretă albastră o socoteală nesfârşită de şcoală pe un trotuar. La Tokyo, fețe schimonosite de zâmbete largi i se arătau mereu înclinate, în timp ce petale de flori de cireş picurau peste săbii strălucitoare de samurai. Pretutindeni, îngrijorarea pentru băiatul luminilor, ca uşa ei roşie să nu pățească ceva. Totuşi, cuiva trebuia să-i pese, nu se putea să nu-i pese nimănui.

Culori, diferite ca viața şi totuşi aceleaşi. Acelaşi roşu al sângelui, aceleaşi lacrimi. Alungă amintirea, coborând treptele încă înfiorată.

Carnea somonului servit în seara aceea îi umplu deodată inima cu un val de sânge proaspăt şi înspăimântat. Prin fața ochilor îi trecură brusc toate, raza roşie şi uşa roşie, arcuşul părând o flacără vie şi rochia albă cu umbra roşie de la reflectorul roşu. Complotul cu băiatul luminilor, cel care avea sarcina de a proiecta la fiecare serată muzicală spotul perfect roşu, sângeriu, pe uşa decorului din spate, acolo unde se afla de obicei pianul negru, i se ivi în minte din cioburi, din ruine de roşu, alb şi negru. Culorile vieții, ale zilei şi nopții, se gândi în uşoara amețeală a şampaniei. Rumoarea glasurilor şi sărutările obraz lângă obraz, multe şi lipicioase ca nişte degete ude, toate i se prăbuşeau în creier şi ceru îngăduința să iasă puțin afară. Balconul mare al hotelului îi învălui chipul transpirat cu adieri uşoare şi-i răcori valul năvalnic al inimii. O geană clară de lună nouă părea să liniştească orizontul unei nopți necunoscute într-o țară la fel de necunoscută. Îi răsună în minte acordul din Paganini şi simți fiorii şarpelui negru apropiindu-i-se de glezne. O cuprinse aceeaşi frică şi se înclină ca în fața unei mute şi nevăzute audiențe a întunericului. La picioarele ei, rochia îşi schimbase unda roşie într-un negru nocturn. Dincolo de beznă şi de

uşoara ameţeală îşi simţea ochii arzând strălucitor. Chemă şoptit şarpele ei alb, care-i cobora de fiecare dată pe frunte cu răcoare proaspătă. Inima îi dădu însă iarăşi semnul valului roşu. Se gândi la părinţii ei, trecuţi demult din viaţă. Nu-i uitase din pricină că-i iubise. Din pricină că-i iubise trebuise să-i ierte, aşa cum îl iertase şi pe maestru. Părinţii îi dăruiseră cântul, unicul veşmânt al trupului moştenit de la ei pentru a le păstra taina. Oamenii importanţi din viaţa ei, neuitaţi pentru că erau iubiţi şi iertaţi, îndepărtaţi de acest acum important băiat cu reflectorul roşu. Viaţa îi palpita întinsă precum coarda *mi* a viorii sale. Nu avea un *Stradivarius*, deşi cântase o dată pe acela al maestrului său, dar magnetismul mâinilor ei, sub raza roşie de pe uşa roşie, care de altfel era albă, făceau ca vioara ei modestă să capete puteri magice. Uşa roşie, asta era singura ei taină, mărturisită nopţii de vară în şoptita supraveghere a celor doi şerpi.

Seara aceasta cu somon roşu o copleşise. În faţa ei, noaptea îşi întindea aripi de umbră care păreau s-o cheme, ademenind-o asemenea şarpelui întunecat de pe marginea rochiei albe. I se făcu deodată frig, fiori reci îi zgâlţâiră umerii. Din sclipirea unei respiraţii, ca dintr-o sincopă a concertului său, simţi că nu e singură pe terasa hotelului. Se întoarse, simţindu-şi părul răvăşit de adieri. În faţa ei, dincolo de noapte, în lumina sălii, întâlni privirea reliefată de mustaţa neagră a prinţului care o invitase. Tăcea, privind-o cu magia ochilor fermecători, trişti ca un *si minor*. I se păru deodată că e o femeie foarte vie şi căldura valului din inimă îi linişti fiorii reci. El îi întinse mâna şi începu să-i vorbească. Îi spunea calm că totul se datorează poate şampaniei sau somonului. Nu-l asculta. În faţa ochilor ei, făpturi cu aripi roşii, îndurerate, traversau apele năvalnice ale unui râu învolburat despre care ea ştia doar că este foarte rece. O chemare tainică îi făcea să urce pe flăcările îngheţate în albastru, să înainteze împotriva curentului potrivnic. Un demon mai puternic decât puterile lor le călăuzea menirea şi sacrificiul. Viitorul, roşia

lor moarte pentru urmaşii lor. Gândul îi era cum nu se poate mai clar şi în ochii ei se iviră lacrimi. Prinţul acesta, al cărui nume era cu siguranţă un *von de...* sau altul: se voia doar a fi remarcat, îşi căuta desigur o soţie pe măsură, în stare să-i aducă pe lume progenituri moştenitoare, neapărat de sex bărbătesc. Ştia el că ea poartă cu sine lupta surdă a doi şerpi? Că singura ei creaţie împotriva lumii lui zgomotoase nu putea fi decât cântul? Nu, era prea bogat pentru asta şi de aceea prea trist.

Agitaţia din sală se domolise şi apariţia ei la braţul prinţului produse o uşoară înviorare. Ştiu în clipa aceea că amândoi arată minunat împreună şi că regia spectacolelor ei trebuia să se încheie. Băiatul cu luminile va primi un dar în bani pentru tăcerea lui şi toate se vor limpezi. Era ceva timp de când aveau împreună o taină, trecuseră deja doi ani de turnee, lucru pe care numai vioara ei părea să-l simtă. Între ea şi vioară se aflau acum legături care ar fi putut fi între o mamă şi fiica ei. În locurile unde mâinile trăiseră atâtea măsuri de vibraţie, lacul viorii căpătase pete ca de chihlimbar şi asta o făcea să-i pară mai nepreţuită. Doar umbra de teamă din clipa când se înclina, respirând obosită şi fericită, asta o nelinişte asemenea şarpelui celui negru. După serata cu somon şi şampanie ştia bine că odată cu înţelegerea sacrificiului acelor făpturi, odată cu liniştea apelor curgând din nou spre mare, purtând pe cei vechi şi morţi, ceva nou se plămădea în apele reci ale muntelui înroşit. Uşa roşie, un mic artificiu care ar fi putut fi neînsemnat, se deschisese pentru ea, deşi dorise doar să-i ademenească pe ascultători să caute singuri dincolo de acea uşă. Poate că primise în dar fiorii şarpelui negru şi ai celui alb ca o altă deschidere a simţurilor ce se cereau depăşite, ca şi cum vioara şi vibraţia arcuşului ei ar fi chemat în mod direct nesfârşirea cosmosului rotindu-se în orice fiinţă omenească. Experienţa asta o uimise pentru prima dată în prezenţa maestrului, în altă seară de vară, când privirea ei fusese atrasă de garoafa roşie prinsă

aristocratic la reverul hainei lui. Fusese strivită de cutia viorii în timp ce maestrul părea să ardă. Floarea întrupase durerea acelei clipe, sunetul muzicii părând că plânge lumina unui suflet stins, maestrul care încarna în sine acea durere. Nu ştia pe atunci că îi era destinat ei sacrificiul lui. Aflase în seara aceasta cu somon.

Valul roşu al inimii se furişă din nou, împreună cu încolăcirea celor doi şerpi în jurul trupului. Umbra neagră a unei presimţiri îşi făcu loc pe chipul ei palid. În clipa aceea, simţi telefonul prinţului vibrând sub cotul ei, iar el se îndepărtă discret şi răspunse în şoaptă. De la sala de concert îi spuneau că băiatul luminilor murise într-un accident de motocicletă pe bulevard, imediat după încheierea recitalului. Nu, bineînţeles, cu niciun chip artista nu trebuia să ştie, trebuia să fie ferită de emoţii dăunătoare şi ei toţi, oamenii tatălui bogat al prinţului, vor angaja cu siguranţă pe altcineva. Nimeni nu era de neînlocuit. Contractul trebuia să continue cu orice preţ. Că artista ştia părea să nu aibă nicio importanţă pentru ei.

În tăcerea femeii pe care o cuprinse de umeri, prinţului i se păru că are alături o prezenţă desprinsă de lume, albă ca mireasa-fecioară a morţii, căreia însă inima îi bătea năvalnic precum viaţa unor săgeţi roşii străbătând cu iuţeală tăcută ape limpezi, cristalin-îngheţate, împotriva curentului, învingându-l. În ciuda unei bogate experienţe cu femeile, trebuia să recunoască frica nouă pe care o simţea alături de această stranie violonistă. Fără să vrea se gândi în clipa aceea la bătrânul lui tată. N-ar fi putut să spună de ce tocmai atunci, în timpul acestor arcuşuri alunecând pe corzile nestăvilite ale apelor vieţii şi ale morţii, ca o vrajă nemuritoare a unui cântec nesfârşit. Uimit, privi cu ochii lui negri adâncimea morţii primită în dar, sacrificiul de iubire al unei femei vii, îndepărtându-se de el printr-o uşă de lumină roşie, alături de un înger tânăr. O moarte roşie ca sângele, visată fără măcar să fi ştiut că se visează pe sine.

Ochiul nopții

Aşezat alături de mine lângă foc, sub cerul senin al nopții, îl rugasem pe bătrânul pescar să îmi vorbească despre dreptate. Valurile şopteau molcom sub lună şi simțirea îmi era mai trează ca niciodată. După o tăcere îndelungată, în apropierea orei de miez de noapte, bătrânul îmi povesti cele ce urmează:

Fiule, dreptatea încă stă ascunsă în adâncurile mării. Ca să ajungi până acolo, va trebui să călătoreşti pe carul cu mii de roți de aur făurit de ghearele ascuțite ale dragonului-vampir, care este fiul vitreg al lunii. El ține în stăpânirea lui aprigă fiicele cele mai strălucitoare şi îndepărtate ale soarelui şi atunci când respiră face să treacă şuvoaie de argint topit prin vinele făpturilor omeneşti, pe care are puterea de a le adormi. Lui i-a fost dată puterea timpului, dar nu şi aceea a somnului, în aşa fel încât nu doarme niciodată, dar nu are putere asupra oamenilor în nopțile când ei dorm. Oamenii trec atunci din stăpânirea lui în aceea a visului fiecăruia, dar el îi aşteaptă întotdeauna la întoarcere. Palatele lui sunt zidite pe țărmul îndepărtat al uitării, la marginea tărâmului nopții. Tu ai să-l poți ucide rostind descântecul pe care ți l-a şoptit ursitoarea la naştere şi pe care numai mama ta îl cunoştea atât de bine încât nu a vorbit niciodată nimănui despre el. Nici măcar ție, astfel încât ai rămas ca un orb în fața drumului pe care mama ta şi bătrâna ursitoare ți l-au aşternut dinainte. Nu l-ai cunoscut, pentru că amândouă s-au stins de mult şi au luat cu ele secretul mai departe, până la ceruri. Numai inima ta poate auzi câteodată şoaptele visate în limba lor, pe care încă nu o poți înțelege. O vei şti însă bine, atunci când vei simți asupra ta privirile femeii de apă, singura

ființă care te va pedepsi să înduri cumplita foame care scufundă. Astfel, vei cunoaşte nedreptatea, aflând ce căutai cu adevărat. Oamenilor li se întâmplă uneori lucruri din acestea. Ca atunci când rămân singuri şi după atât de multă tristețe află că nu sunt singuri niciodată. Lupta ta este sortită izbânzii, pentru că nu îți cunoşti descântecul ursitei, singurul care îl poate răpune pe dragon. Aceasta este o dovadă de mare curaj, pe care puțini muritori o pot arăta celorlalți, dar e şi cea mai frumoasă bogăție a vieții. Pe carul cu roți de aur, purtând la gât colierul pe care va trebui să-l faci pe insula colților dragonului-vampir cu singurele tale mâini, cu ştiința rară a pedepselor iertate, cu pacea răscumpărată în lupta cu şuvoiul de argint topit care ți-a ars şi ție prin vine, va trebui apoi să cobori în adâncuri şi să cauți ochiul strălucitor al nopții. Este ochiul dragonului, pe care l-a ascuns în ape, într-o scoică-femeie. Tu va trebui să îl faci să lumineze calea vederii tale de simplu muritor coborât în cele mai nepătrunse şi întunecate adâncuri. Pentru că numai femeia de foc stă şi aşteaptă de mii de ani descătuşările dreptății încă neştiute de oameni. Doar aceea este adevărata dreptate a zeilor, iar ea este femeia care a avut puterea de a prechimba ochiul nopții, steaua întunericului, în perla cea mai scumpă pe care ți-o va dărui ție, biet muritor, ca răsplată a căutărilor tale. Tu, fiule, din tăcerea dinților strânşi care ți-au păstrat de-ce-urile tăinuite, ai aflat-o abia acum, la bătrânețe. Încă nu este prea târziu, mai ai vreme să ieşi la lumină din fundul celei mai adânci mări a lumii, unde dragonul-vampir a ascuns dreptatea adevărată a cerului şi pământului, pe care numai femeia care te iubeşte a păstrat-o mii de ani pentru tine, închisă în inima ei. Perla aceasta rară îți va lumina totdeauna vremurile nopții şi ai să poți trece mai departe de tărâmul uitării.

Va trebui, fie că vrei, fie că nu vrei, să o dăruieşti oamenilor, pentru că aceasta ți-a fost ție ursita, mai spuse tatăl meu.

Noaptea se sfârşea. Se apropiau zorile.

Copiii lui Geo

Îl cunoşteam pe Geo de când eram copii şi mergeam la joacă după orele de şcoală. Stăteam în aceeaşi bancă din prima clasă şi crescusem împreună aşa cum cresc doi copaci, luându-ne la întrecere care să fie mai înalt. Geo reuşise să se deşire ca un plop, în timp ce eu rămăsesem oarecum normal. Poate că din cauza asta fetele, când ne căutam iubirile trecătoare prin locurile unde în anii aceia se putea dansa, îl alegeau mai totdeauna pe el. Primăverile adolescenței ne-au separat, el a plecat să studieze ceea ce îi plăcuse încă din primii ani de şcoală, geografia. Eu mi-am urmat calea mea, timid cum rămăsesem, dar în fiecare an mergeam să-i vizitez familia. Geo nu se numea Geo, îi spuneam aşa din cauza geografiei lui şi toți îl primiră în viețile lor de-a lungul timpului cu acest nume. Adevăratul nume al lui Geo era Ovidiu. Slab şi înalt, subțire ca plopul, fuma fără încetare şi uneori, stând împreună cu Ana, soția lui şi cu cei trei copii, norul albăstrui de fum care îl înconjura îl făcea să pară mai aerian, mai rarefiat. Geo privea masa cu pahare şi farfurii, copiii, soția lui şi vizitatorul, adică pe mine, cu un aer îndepărtat, distanțat cumva. Buzele lui păreau să şoptească vorbe numai de el ştiute, ca şi cum şi-ar fi vorbit singur. Părea să fie un părinte foarte bun, iar lucrul acesta îi creştea prețuirea de care se bucura în inima mea. Ne lua pe toți să privim cerul prin telescopul din grădină, vara, când era senin şi răcoare. Copiii alergau chiuind, Ana şi cu mine îl urmam îndeaproape şi ştiam, aşa cum ştiusem încă de pe vremea şcolii că pe Geo îl pasiona mai cu seamă geografia cerului şi a stelelor.

Geo era un bonom, cumsecade cum rar mai poți găsi azi pe cineva. Nu s-ar fi supărat niciodată pe nimeni şi din niciun motiv. Ana, soția lui, îmi povestea că nu ştie când se odihneşte soțul ei, dormea foarte puțin, ocupat fiind noaptea cu cerul stelelor lui, ziua cu orele la catedră şi în restul timpului cu copiii sau scriind tot felul de articole pentru revistele de specialitate. Simțeam în ființa lui Geo un entuziasm blând, pe care îl păstrase de pe vremea când eram copii şi când el, ca întotdeauna primul, avea ideile cele mai năstruşnice de joacă. Pe atunci eram doar doi puşti cu pozne destul de cuminți şi curiozități mari cât o lume întreagă. În anii aceia Geo învăța ca nimeni altul să ierte totul. Eu însă nu prea reuşeam.

Mă obişnuisem să-i vizitez măcar odată pe an, în preajma Paştelui sau a vacanței de vară. An după an, casa lui Geo şi a Anei se dovedea la fel de primitoare pentru mine, deşi camerele casei, multe şi pline de tot felul de obiecte, de la jucăriile copiilor la piese rare de colecție de antichități, deveneau din ce în ce mai neîncăpătoare pe măsură ce anii treceau şi copiii creşteau. Părea să fie casa cea mai potrivită pentru ei toți, îi cuprindea în căldura căuşului ei ocrotitor aşa cum Geo, adică Ovidiu, geograful stelelor, îi cuprindea şi el. Îmi amintesc de o vizită când cei trei copii al lui Geo aveau vârste care se aşezau în succesiunea primelor cifre pitagoreice: trei, patru şi cinci. Am avut o senzație stranie de semn ceresc, mai ales din pricina faptului că băiețeii, doi la număr, şi fetița formau împreună un trio care părea a fi alcătuit din îngeri. Niciodată până atunci nu întâlnisem priviri atât de curate şi expresii de dincolo de lume pe fețele altor copii. Alexandra, fetița de patru ani, stătea cuminte între Mihai, cel de cinci ani şi Ion, cel mai mic în acest semn pitagoreic al vârstelor. O perfecțiune care mi se dezvăluia în prezența lui Geo şi a Anei, care parcă ar fi ştiut că au în apropiere darul ceresc pe care se bucurau să mi-l împărtăşească.

Îmi aduc aminte că de-a lungul timpului am păstrat în sufletul meu scena de numai o secundă ca pe o adevărată revelaţie. Ştiu bine că uneori prea multă memorie poate ucide, dar în ceea ce-i priveşte pe copiii lui Geo, lucrurile stăteau cu totul altfel, cel puţin pentru mine. Am înţeles atunci că numai copiii îşi ocrotesc părinţii pentru copii. Şi cum de cele mai multe ori oamenii sunt alcătuiţi din datoriile lor de orice fel, am ştiut că pentru cei din familia lui Geo lucrurile erau deosebit aşezate.

În anul următor, odată sosit în vizită, Ana mi-a explicat că Geo lipsea. Bolnav de plămâni, îl internaseră într-un sanatoriu de la poalele munţilor şi copiii păreau să tânjească după plopul lor de sprijin înalt. Crescuseră şi ochii lor căpătaseră sclipiri de luciditate dureroasă, deşi trecuse peste noi toţi numai un singur an. Casa părea să poarte urme vagi de praf aşezat peste mobile, cărţile lui Geo încă stăteau singuratice pe biroul dezordonat, iar telescopul din grădină primise pete mici de rugină peste iarnă. Cerul se putea vedea însă la fel de limpede prin ochiul său magic şi privind semnele strălucitoare ale stelelor în seara aceea, de mine se apropie Alexandra, fiica lui Geo, care îmi şopti: *Stelele sunt vii, ştii? Sunt o prinţesă, fiică reginei şi a regelui, care s-au iubit mult... M-a ucis mama mea vitregă, de teamă să nu-i iau locul pe tron. Dar toate astea s-au întâmplat tare demult, înţelegi? Acum soldaţii mă apără, sunt fraţii mei.*

În liniştea grădinii, glasul ei de fetiţă îmi dăruia un adevăr cât se poate de curat. Era de faţă o senzaţie a istoriei, un fluid stelar curgând neîncetat, ceva ce s-ar fi putut numi timp. Am luat-o de mâna mică, am intrat în casă, unde Ana ne aştepta cu cina. Ion stătea cu căştile unui aparat pe urechi, în timp ce Mihai îşi vârâse nasul într-o carte cu coperţile mari. Ana veghea asupra noastră şi mi-am dat seama abia atunci cât de bine moştenesc copiii trăsăturile părinţilor. Mihai era slab şi deşirat ca tatăl său, în timp ce Ion semăna mamei, micuţ, nervos şi

puternic. Mâinile lor, ale Anei şi cele ale lui Ion, păreau a fi identice, dar la scară diferită. Cât despre Alexandra, ea îi avea în înfăţişare pe amândoi părinţii deopotrivă: un trup firav, dar nu slab, mâini nervoase, dar nu mici, ca şi cum cerul ar fi căutat un echilibru în fiica ce se afla, ca vârstă, între cei doi fii. Eram puţin uimit de toate cele pe care le vedeam dintr-o dată, însă Ana m-a scos din starea aceea povestindu-mi despre Geo tot timpul cât am stat la cină. În noaptea următoare, pe care nu am primit s-o petrec împreună cu ei până în zori, mi-a fost tare dor de Geo. Lipsea.

Am încercat să îi scriu lui Geo, dar cuvintele acelei prime scrisori mi s-au părut a fi false. Nu reuşeam să mă fac înţeles ca un vechi prieten şi am simţit că plecarea la sanatoriu, boala şi lipsa lui de acasă tulburaseră ceva în ordinea coborâtă atât de lin din ceruri peste noi toţi în primii ani. O asemănare cu o eclipsă, asta simţeam. Ştiind însă că eclipsele ţin o frântură mică de timp, încercai să alung semnele acestei schimbări şi îi scrisei Anei, cu dorinţa de a afla ceva despre Geo. Răspunsul ei a întârziat. Am apucat atunci hotărât drumul spre sanatoriu, dar Geo nu mai era acolo, îl trimiseseră acasă. Din oraşul de munte am revenit cu o stranie senzaţie de gol. Simţeam că se petrecuse ceva grav şi scrisoarea Anei mă anunţă peste câteva zile că Geo se stinsese.

N-am putut trăi decât inerţial după vestea aceasta, însă poate că inerţia, amorţeala aceea atotputernică, nu erau decât felul în care timpul face să se liniştească furtunile apelor vieţii. Când, după câţiva ani, am hotărât să merg spre casa lui Geo, am înţeles că el nu va mai fi acolo decât prin cei trei copii. Ar fi trebuit să fie deja adolescenţi, dar oricât aş fi căutat succesiunea de cifre ale vârstelor lor, ştiam că nu mai pot fi la fel de pitagoreice ca în vizita din cei mai frumoşi ani.

Am regăsit-o pe Ana încărunţită şi copiii deveniţi parcă deodată maturi. Acei ochi curaţi ai copiilor aveau deja în adâncul cerului lor umbrele confuziei, ale însingurărilor şi durerii. Nu puteam înţelege încă deplin transformările prin care trecuseră şi mi-a luat mult timp după aceea să desluşesc revoltele, negările şi răzvrătirile copiilor împotriva celor pe care în primii ani îi ocrotiseră. Erau oare semne ale naşterii propriei lor personalităţi, ale desprinderii puilor de cuib sau doar strigăte de ajutor? Nu ştiam decât că îşi urmează fiecare destinul, aşa cum Geo urmărea mişcarea stelelor prin telescopul geografiei lui cereşti. Cine sau ce ar fi putut interveni în mişcarea hărăzită de sus, cum şi mai cu seamă de ce, nu înţelegeam oricât de mult m-aş fi străduit. Păream să fiu un martor al continuităţii vieţii lui Geo, prietenul din copilărie, dar într-un fel straniu şi în vremuri diferite. Sau poate eram şi eu schimbat de trecerea anilor asemenea stelelor de pe cer? *Stelele sunt vii*, îmi şoptise odată fetiţa lui Geo. Aşa era, ştiam că unele cad şi se nasc mereu altele. Altădată, Ion, fiul cel mic, mă luase de mână şi mă dusese în colţul jucăriilor lui. Erau corăbii mici de lemn, cu pânze albe şi catarge subţiri pe care le vedeam ca pe o tainică legătură cu subţirimea de plop a lui Geo. *M-au vândut ca sclav*, spunea micul Ion doar pentru el, jucându-se cu corabia pe care poate în alt timp călătorise pe mările lumii, iar eu m-am simţit deodată înspăimântat de luciditatea amintirilor lui. Am înţeles înţelepciunea deosebită a copiilor şi mi-a trecut prin gând săgeata unei tristeţi a morţii, primăvara. *A muri, primăvara*, ce poate fi mai trist? O altă mărturisire mi-o făcuse Mihai, copilul care îşi simţea vagi origini evreieşti şi care se simţea tare atras de bani. *Îmi trebuie mulţi bani, să cumpăr întreaga lume*, îmi şoptise, rugându-mă să nu mai spun nimănui secretul acesta. Geo îmi arătase atunci apropierea destul de rar întâlnită pe cer între Venus şi Jupiter la ceas de seară senină. Poate el pricepea semnul, eu încă nu. Ion şi Mihai îmi făcuseră aceste mici

destăinuiri şi apoi Geo îmi dezvăluia cu telescopul altă taină, în timp ce eu nu-mi puteam stăpâni uimirea în fața acestor întâmplări. Ce era de desluşit? Oare pasiunea dezlănțuită de Geo şi Ana în nopțile lor de iubire putea fi poarta magică prin care aceşti copii minunați intraseră în lume, aducând cu ei lumea lor din ceruri?

Au mai trecut câțiva ani şi am primit o invitație de la Alexandra. Sărbătoreau ceva şi îmi scria că sunt aşteptat. I-am regăsit pe toți trei, încă păstrând liniile generale ale asemănării lor cu părinții. Erau însă personalități distincte, libere şi mature, care îşi vindecaseră revoltele, negările şi durerile. Ştiam că treaba asta nu ar fi fost cu putință fără Geo şi Ana. *Ne întoarcem cu toții în părinți*, mi s-a părut că îmi şopteşte un gând şi mi-am amintit, destul de trist, de părinții mei. Am citit însă în ochii lui Ion, ai Alexandrei şi ai lui Mihai răspunsul, bucuria acestui gând. Am sărbătorit ceea ce trebuia sărbătorit, sub privirile calde ale Anei, luminate strălucitor de părul ei frumos şi alb. Îmi povesti râzând cum se luptaseră cei doi fii pentru aceeaşi iubită: fata plecase cu altul. Alexandra răsfoia tăcută cărțile rămase pe biroul lui Geo. Ochii îi erau limpezi şi adânci, ca şi cum ar fi primit înțelegeri la fel de adânci. *Stelele sunt vii*, mi se părea că aud şi am înțeles atunci că sunt unele nopți în care întunericul se aprinde. Copiii lui Geo se vindecaseră de toate scânteile fricii, fără de care nu ar fi putut fi pe deplin oameni. Deveniseră părți ale aceleiaşi memorii, fiii aceleiaşi limbi.

A plecat în lumină, îmi spuse Ana, *în geografia lui cerească. Copiii... Priveşte: Mihai este preot; Alexandra este scriitoare şi medic; Ion este matematician... Unul iartă şi ajută, altul arată şi vindecă, iar al treilea socoteşte, vezi? Geo este toți trei deodată pentru că el ştia dinainte. Suntem noi.*

Apoi Ana tăcu. Eu am plecat şi am ştiut din clipa aceea că dacă voi reveni peste un timp, voi regăsi doar telescopul fără ochi din grădina cu copaci mari a casei lui Geo. Ceilalți, despre care un mare scriitor a spus că sunt infernul, vor fi plecat, continuând să judece tot ceea ce văd. Țiglele casei vor fi căzut sec, una după alta, an după an, ca şi cum un orologiu stelar, socotind timpul cu altă măsură, ar fi ticăit neîncetat dintr-o geografie coborâtă până în oameni.

Geo, prietenul, soțul, tatăl, nu ne-a părăsit nici o clipă. Ne-a primit.

Straniul caz al Doctorului T.

– Cine ți-a frânt inima, frumosule?

Întrebarea îi ajunse la ureche de foarte departe, deşi fusese rostită de foarte aproape. Auzise clar, de dincolo de haosul gândurilor lui. Doctorul T. privi mâna cu degete lungi, cu unghii vopsite cu roşu strident. Între degetele ei, țigara lăsa să se înalțe un fir subțire de fum, perfect vertical. Îşi privi apoi mâinile lui. Dreapta ținea un pahar cu whisky care tremura în reflexele luminilor din bar, iar stânga îşi tremura fumul țigării şerpuind alături de mâna femeii. I se părea că nu este el, că altcineva stă în bar şi aude întrebarea femeii. Ca şi cum el ar fi chemat o întrebare.

– Vino cu mine şi ai să uiți de toate, rosti femeia mai aproape de el. Stinse țigara în scrumieră, îi mângâie mâna care încălzea paharul şi doctorul se înfioră. Plăti băutura şi ieşi împreună cu silueta ei unduindu-i-se lângă şold.

Prima rază de soare îi lumină pleoapele şi se trezi. Câte binecuvântări solare pierduse de când era în viață? N-ar fi putut spune, dar stătea sub raza blândă a dimineții simțindu-se cumva încurajat. Era ciudat cum nu ochii îi simțeau lumina, ci inima. Poate că era încă foarte devreme şi liniştea desăvârşită îl făcea să simtă timpul în alt fel. Dormise adânc, fără vise. Timpul, acest timp al zilei, diferit de timpul nopții, de timpul visului, iar asta numai din pricina întunericului. Ori a luminii. Ori a liniştii. *Stranie luciditate*, se gândi o clipă doctorul T. Nu o mai trăise niciodată. Trupul lui stătea gol, întins lângă femeia aceasta în patul de hotel. O auzea respirând calm, ca şi cum puțin i-ar fi păsat de meseria ei. Trupul ei tânăr adăpostea cu siguranță o

inimă. Era reflexul lui de cardiolog şi zâmbi, coborând gol din aşternut. Femeia fusese o experienţă pe care nu o trăise niciodată şi se simţea uimit de curajul lui inconştient de seara trecută. Puse asta pe seama alcoolului şi începu să se îmbrace. Privi oglinda ovală şi noptiera, unde se găseau în dezordine mici obiecte de cosmetică, un ruj, un creion pentru ochi, o periuţă de dinţi şi un flacon stors pe trei sferturi de pastă de dinţi, o perie de păr care mai păstra câteva fire lungi de păr roşcat. Abia atunci se întoarse şi privi cu atenţie chipul femeii din pat. Când oare se pieptănase, în care moment al vieţii ei, care lipsea din viaţa lui, iar asta nu putea să se datoreze numai alcoolului? Ciudat, în altă fărâmă de realitate ar fi putut s-o iubească, se gândi în timp ce îşi încheia gulerul cămăşii peste cravată. Oglinda îi restitui chipul de onorabil doctor cardiolog. Lăsă sub peria de păr două bancnote mari şi ieşi în vârful picioarelor. Ştia că pentru femeia aceea, ca şi pentru el şi atâtea alte milioane de oameni, banii nu ajung niciodată. Un blues al lui J. L. Hooker îl învăţase asta în anii studenţiei: *Money? More you have, more you want. Less you have, more you want...*

Avea cincizecişicinci de ani şi era o somitate medicală, un reputat chirurg al inimii. *Doctor T., M.D.*, putea fi mândru de el, dar cu toate acestea haosul din gânduri nu deveni mai uşor de suportat.

Abia pe trotuar, păşind apăsat şi uşurat în acelaşi timp, simţi mahmureala serii trecute în ceafă şi amintirea scrisorii din buzunarul de la piept, care, pentru a mia oară în ultimele două zile, îi făcu din nou genunchii să tremure. Paşii îi răsunau ritmic în liniştea oraşului încă dormind în lumina dimineţii. Îl agasa zgomotul lor de ceasornic nevăzut şi încetini, apoi se opri cu servieta într-o mână pe trotuarul pustiu. Nu înţelegea cum e cu putinţă, totul se năruia în urma acestei scrisori. Ar fi putut fi de bună seamă o farsă, o glumă proastă a rivalilor săi, dar gândul

că ar fi putut fi în acelaşi timp adevărată îl copleşea. Scrisoarea era doar o pagină cu un text clar şi năucitor în acelaşi timp:

Domnule doctor,

Cel ce vă scrie nu există. E la fel de ireal ca plăsmuirea unui vis. Dar, aşa cum se întâmplă adesea, plăsmuirea poate deveni oricând reală. Nu am nume, nu am chip, dar ceea ce mă face să vă scriu este un adânc sentiment de onestitate, pentru că trebuie să vă spun că sunt amantul soției dv. de mai bine de trei ani. Mai exact de când fiica v-a lăsat singuri plecând la universitate. Da, cunosc amănuntele cele mai intime ale existenței dv. Ştiu că în cel mult două zile un al treilea pahar de alcool vă va face să petreceți o noapte cu o femeie într-o cameră de hotel, ştiu că veți fi uimit în urma acestei nemaiîntâmplate acțiuni ale căror resorturi nici nu bănuiați că le purtați în viitorul dv. Viitorul, da, este locul de unde vin eu, cu mesajul de a deveni mult mai atent la soția dv. Ați cam neglijat-o în ultimii zece ani, cred că ştiți deja acest lucru şi n-are niciun rost să negați. Ştiu, ați fost onest, vertical, ați refuzat politicos şi rigid ispite mai plinuțe sau mai blonde pe holurile spitalului unde v-ați clădit reputația. Asta, reputația, exact asta vă va face să pierdeți, pentru că trebuie să vă aduc la cunoştință, d-le doctor T., că vă veți pierde soția la capătul a trei zile de la primirea scrisorii mele. E tot ce am a vă spune, dintr-o datorie pe care o am față de dv. dintr-un segment viitor al vieții pe care o veți trăi. Aici, în acest fel straniu de realitate, urmările sunt mult mai vizibile şi orice gând sau vis devine pentru noi destin. Un fel de trăire emoțională, dacă vreți, dar oricât de bun cardiolog ați fi, aceste emoții nu v-au interesat niciodată, nu-i aşa? Însă tot ceea ce vă pot spune eu despre ele este că sunt forma viitoare a vieții omeneşti. Cu regretul că nu am un nume cu care aş putea semna, vă încredințez de deplinul adevăr al acestei scrisori.

Atât, ca o lovitură pe care doctorul T., dacă ar fi fost să fie cinstit până la capăt cu el însuşi, o aştepta de mult timp. Păşind în dimineața solară pe trotuarul drept, înțelese amărăciunea gândului că perfecțiunea doare, că succesul profesional, cariera lui şi a fiicei sale, Maria, îndrăgostită de cardiologia tatălui, familia unită şi locuința luxoasă sunt doar aparențe, simple imagini pe care le alcătuise pentru a fi văzute bine de toți ceilalți. Dincolo de ele? Un univers de gânduri care se intersectau, ale lui, ale ei, ale fiicei, ale colegilor şi prietenilor. Cu marea grijă de a evita mai totdeauna adevărul care ar fi putut să aducă bănuitele şi temutele dezastre ale emoțiilor şi tocmai de aceea bine păstrat sub covorul politeței sau sub masca simplelor discuții. *Nimic mai fals*, se gândi doctorul T., aflând în felul acesta că ştie tot adevărul de foarte mult timp. Era de la sine înțeles: Elena, soția cu zece ani mai tânără decât el, femeia care îşi cunoştea cu siguranță temerile şi emoțiile neaşteptate ale îmbătrânirii pe măsură ce Maria, fiica lor, creştea asemenea unei flori în grădina casei. Copiii, martori tăcuți ai unui alt viitor, formă a trecutului părinților, cu toate cele ce decurg din asta. Restul? Simple relații, simțea acum. Găsi pe haina lui un fir lung de păr roşcat.

Ce avea de făcut? O discuție serioasă, sinceră, adevărată, cu Elena, soția lui. Cum să ascundă teama strecurată de această scrisoare? A nimănui, de fapt. Acest fior greu care îi strângea inima într-un inel ca de fier şi a cărui existență nu se datora vreunei substanțe, vreunei proteine sau hormon ajunse în sânge pe căi atât de bine cunoscute. Dacă era adevărat că viitorul aparține acestor emoții, cum i se scria în scrisoare? Cine, mai cu seamă cine era acest mesager al viitorului, cum pretindea a fi, culmea, avertizându-l cu o nemaipomenită îndrăzneală că e chiar amantul Elenei de trei ani? Doctorul T., deşi simțea că explodează, că sunt lucruri care scăpau rațiunii şi controlului său, ştia că nu le poate potoli cu nici unul din sutele de calmante pe care timp de treizeci de ani le prescrisese cu generozitate altora.

Nu era târziu să apeleze la George, prietenul detectiv. Sună şi stabili o întâlnire, explicând natura delicată a problemei sale în puține cuvinte.

– Ai avut o operație grea, dragule?, îl primi Elena sărutându-l.

Doctorul T. se gândi în clipa aceea că poartă parfumul trupului roşcat. Mărturisi, ştiind că acest simplu adevăr nu poate fi crezut, dar nu putu să nu observe ceața uşoară care acoperi privirile Elenei, care îl ascultase tăcând, rezemată de pervazul ferestrei mari, în aşa fel încât lumina o învăluia ca într-o pelerină transparentă. Dacă era adevărat, dacă dincolo de această perdea se ascundea prezența nevăzută a celuilalt? Doctorul T. simți nevoia să bea un pahar, ca şi cum ar fi căutat refugiul de aseară. În altă realitate ar fi putut-o iubi pe femeia aceea, care acum stă la masa camerei de hotel scriindu-i o scrisoare fără semnătură soției lui. *Al naibii Univers cu infinitele lui posibilități*, se enervă doctorul T. şi în clipa aceea privirile lui se ascunseră sub aceeaşi ceață din ochii soției. *La dracu', trebuie să explodez, dar nu acum, nu aici, nu, nu aşa,* îşi auzea gândurile țâşnind din haosul lor. Şi apoi, Maria, acolo, departe?

Doctorul T., lăsându-şi – pentru a câta oară? – soția singură, ieşi pe verandă cu un pahar plin şi aprinse o țigară. Fumul ar fi stricat cu siguranță atmosfera camerei şi lacul mobilei, acoperind în felul acesta decorul cu aceeaşi vizibilă ceață.

Raportul lui George, detectivul, oricât de multe emoții ar putea costa. Mai avea o singură zi şi înțelese că nici femeia de seara trecută nu avusese un nume. Afla din ce în ce mai des în ultimele două zile că există rațiuni care pot învinge rațiunea şi se simțea neajutorat.

Totul ar fi putut semăna cu un film SF. Scrisoarea însă nu era un cadru de film, ci realitate scrisă în buzunarul hainei sale. Doctorul T. îşi aminti de fuga mamei lui pe când el nu avea

decât doisprezece ani. Cu alt bărbat, desigur. Tatăl lui, ofițer de carieră, stătea puțin acasă, unde era mai totdeauna aşteptat cu toată dragostea lui de copil. Îi aducea daruri în sosirile îndepărtate, minunându-se cât de mult s-a înălțat de la plecarea lui, apoi ritualul cinei de întâmpinare se desfăşura cu liniştea unui cămin obişnuit în care tatăl revine dintr-o lungă călătorie. Băiatului îi erau dragi sosirile tatălui, nu şi plecările, dar acum, matur fiind, înțelese că între plecări îşi plăsmuise tatăl aşa cum poate el nu era în realitate. Odată, îi adusese un pistol de jucărie care părea atât de adevărat încât se speriase de-a binelea când apăsase cu degetul de copil pe trăgaci. Încă îl durea amintirea morții tatălui său. După plecarea mamei se apucase zdravăn de băutură şi violența cu care se autodistrugea ar fi putut să-l înrăiască, dar doctorul T, pe atunci adolescent, îl iubea. Murise împuşcat în inimă dintr-o greşeală a unui camarad care se jucase cu un pistol. Pe mama nu o mai văzuse de atunci niciodată. Poate că aştepta, undeva, în nevăzut, să îi făurească un chip din cioburile amintirilor, aşa cum se întâmplase cu tatăl său. În această privință, acum, doctorul T, apăsat de haosul gândurilor sale din ultimele două zile, se simțea neputincios.

– Ai căzut în ispită, îl întâmpină George râzând sportiv. Avea un umăr al hainei mai lat decât celălalt şi doctorul T. înțelese că se ascundea acolo acelaşi revolver pe care George îl purtase mereu. Reveni pentru o clipă imaginea copilului prea mic pentru pistolul prea mare al tatălui său. Cred că ai nevoie de o acoperire, glumi înainte George, dar apoi se potoli. Vedea cuta de îngrijorare de pe fruntea doctorului şi înțelese că ar fi putut fi ceva grav. Nu îl rugase niciodată nimic în legătură cu profesia lui, dar o făcea acum, împins de cine ştie ce problemă.

Doctorul T. se aşează şi îi arătă scrisoarea. George o citi o dată, apoi încă o dată, cu sprâncenele mai întâi ridicate, mai apoi coborâte.

– Da, e o chestie mai delicată, spuse. Dar nu te-ai gândit că nu e decât o farsă? Ba da, te-ai gândit, înțeleg... Eu cu ce te pot ajuta? întrebă, privindu-l atent pe doctor.

– Află tot ce poți, desigur, spuse doctorul T. Chestia asta mă scoate din minți şi nu aş vrea să afle Maria. Cât mai discret, te rog... Nu vezi şi singur că am nevoie de ajutor?

– Am să te ajut, dar mai e doar o singură zi, un timp mult prea scurt. Ce ai de gând să faci în această zi?

O singură zi... Doctorul T. se gândi la binecuvântările solare pierdute atâta amar de vreme, de parcă ar fi trecut pe lângă el zadarnic.

– Am să încerc să stau mai mult pe la spital, să fug de toate în adâncimea anesteziilor, a operațiilor pe cord deschis... E meseria mea, de fapt. Sună-mă imediat, la orice oră, când apare ceva, bine?

– Bine, bătrâne, răspunse George, văzând noua umbră a bătrâneții pe chipul altfel proaspăt al prietenului său.

Doctorul T. nu se duse la spital. Ştia că acolo nu poate regăsi decât biologia unor inimi, nu şi motorul lor, emoțiile asupra cărora scrisoarea îl îndemnase să se gândească. Ce simțea acum? O teamă oarbă, o angoasă căreia poate el însuşi îi crease o formă. Nu în el, ci în Elena, ființa tăcută şi dragă, uitată prea des în singurătate pentru orgoliul carierei lui, după care se ascundea pretextul ajutorării unor oameni în suferință. Nimic mai fals, asta îl durea, dar în mintea lui se strecură un model al mamei din copilărie, care plecase, deodată, atunci, pe neaşteptate. Doctorul T. înțelese brusc asemănarea dintre Elena şi mama lui, dar nu avea încă destulă încredere în semnele pe care le desluşea în destinul trăit până la primirea scrisorii.

Da, fusese prevenit: Elena va pleca, detectivul George va descoperi cu uimire dispariția făpturii ei, absorbită complet în alt vis, care aparținea acestui nevăzut amant plăsmuit sub forma

unei scrisori anonime. Trebuia să găsească o cale de a pătrunde în acest vis, care îi fusese străin până atunci, necunoscut. Ştia că e un singur fel, o singură cale, oricât de ultimă ar fi putut fi emoţia unei morţi, o evadare din propriul său vis. Un vis fals, infirm, incapabil să trăiască prin sine. Un vis provocat şi neadevărat. Era înfometat, însetat de viaţa unui organ a cărui biologie, biochimie şi altor aspecte bio cărora le dedicase o viaţă de studiu, dar despre care de fapt nu ştia nimic. Nimic din nevăzutul care o alcătuia şi o făcea să trăiască, să bată acolo, în piept şi să strige dincolo de tăcere, dincolo de perdeaua de aparenţe aşternută atât de bine peste vieţile lor. Acest micuţ organ din carne, acumulând emoţia cea mai fină, cea mai delicată şi în acelaşi timp cea mai puternică a dragostei. Nici n-ar fi trebuit să-l cheme în ajutor pe George, ca un copil neajutorat strigându-şi cu teamă tatăl puternic. Era inutil. Ar fi trebuit doar să mulţumească celui care îi scrisese o banală scrisoare din viitor, nesemnată doar din lipsa unui nume şi atât.

Doctorul T. trăi emoţia acestei dureri ca şi cum ar fi fost un maxim al vieţii, un Everest pe care urcase şi pe vârful căruia nu găsise un steag al unui explorator din trecut, ci numai o scrisoare din viitor. Îi dezvăluia priveliştea inimii lui, atât de mult cunoscută ca mecanism viu, dar atât de tăcută până să ajungă pe culme.

În seara celei de-a treia zile, se îmbătă în primul bar şi apoi plecă. Cu un ascensor scârţâind greoi, urcă pe clădirea hotelului de noaptea trecută şi se aruncă în gol din înălţimea acestui Everest personal. Privi scrisoarea ieşindu-i din buzunarul hainei şi înălţându-se în văzduh asemenea unei păsări albe, ştiind că la poalele muntelui îl aşteaptă adevărata Elenă, cea care nu fugise niciodată de lângă el, nici măcar într-un vis.

Decăderea lui Tom B.

Soare, gălbenuş ascuns,
Sub coajă de nepătruns...

Întorcându-se în seara aceea de vineri de la teatru, unde mersese singur şi văzuse o piesă slabă cu intrigă poliţistă, Tom B. păşea pe lângă înaltul zid al Grădinii Botanice şi se simţea uşor înfiorat. Strada largă era pustie şi începu să plouă răcoros, cu stropi rari, care îi străluceau în ochi prin luminile felinarelor. Îşi ridică gulerul paltonului, pentru că primăvara întârzia şi vântul îi pătrundea prin ţesătura destul de veche, dar în stare încă bună. Ştia bine ce avea să se întâmple, pentru că ori de câte ori îmbrăca paltonul acela, primit de la verişoara Flora după moartea soţului ei, îl cuprindea teama. La început, crezuse că i se pare, că ajungea până la el ceva din răposatul soţ al Florei, aşa cum paltonul mai păstra încă mirosul de levănţică al dulapurilor verişoarei. Îi fusese oarecum jenă să nu-l primească. Tom B. nu era un om bogat, dar se putea lăuda cu eterna lui singurătate. La cincizeci de ani, nu avea pe nimeni care să îi poarte de grijă, de aceea poate verişoara, având încă ochii înlăcrimaţi, îi dăruise paltonul fostului ei soţ. Găsise în buzunarul paltonului un pachet de ţigări pe jumătate plin şi Tom B. se gândise atunci cu oarecare duioşie la faptul că bietul om nu mai apucase să-şi termine ţigările, cu atât mai puţin să-şi cumpere altele. Lăsase pachetul pe unul din rafturile lui de cărţi şi ori de câte ori căuta ceva de citit îşi refuza gândul că soţul verişoarei nu mai are cum să fumeze. Purta paltonul de două ierni şi încă nu se uzase. Avea, astă seară, ca întotdeauna, sentimentul de teamă nedefinită. Ca şi cum ar fi presimţit ceva

nu foarte bun pentru el, dar care nu avea încă formă, sau doar aceea a rafalei de bătăi de inimă, ca şi cum cineva ar fi apăsat cu un deget nepriceput pe trăgaciul unei arme automate. Rafala se liniştea şi îi lăsa în picioare un val de căldură atât de bine cunoscut încât Tom B. nu ştia decât că sângele lui se infectase de frică.

Nu se grăbea, dar tresări fără voie când o pisică îi ieşi înainte pe trotuar, sărind de pe zidul înalt al Grădinii. Nici măcar nu era neagră, ci complet albă, fugind ca o stranie lumină pe asfalt. Îşi aminti îndată de singurul său prieten, poreclit Snow, pentru că părul omului de o vârstă cu el era cu desăvârşire alb. Păţise o poznă în tinereţile lor, atunci când, împreună, Tom B. şi alţi tineri nebunatici îl închiseseră pentru o noapte, cu voia lui, într-un cavou din cimitirul cel mare al oraşului. Snow, pe numele lui George, le spusese că nu are a se teme de nimic şi puseseră cu toţii atunci un pariu, pe care George îl câştigase, de bună seamă, dar pierzând culoarea naturală a părului său, acolo, în cavoul în care rămăsese închis, dincolo de zăbrele groase de fier, o noapte întreagă, până în zori. Ceilalţi, printre care şi Tom B., au aşteptat să vadă ce se putea întâmpla, strânşi în jurul sticlei de coniac trecând din mână în mână, în întunericul cimitirului, luminat doar de ţigările lor, sub cerul liber. Li se părea că sunt pe hotarul dintre două lumi, amândouă la fel de necunoscute şi lucrul acesta îi uimea pe toţi. Glumeau, ba chiar, la un moment dat, au vrut să-i strige ceva, dar Snow nu răspundea de loc. Sau poate nu voia să le răspundă. Cavoul era adânc şi poate că George adormise din cauza liniştii dinăuntru, ori a băuturii. Se înfiorau la gândul somnului veşnic. Tom B. îi îndemnase să renunţe, presimţind un oarecare pericol, nedefinit, dar toţi protestaseră veseli. Nu-şi pierduse prietenul după atâţia ani, aşa cum încă mai păstra legătura cu verişoara Flora, din partea mamei. Erau singurele făpturi dragi lui.

Pisica îi aminti de Snow, care la rândul lui îi aminti de albirea părului, dar îi trezi şi mai mult sentimentul apăsător pe care i-l aducea în dar paltonul cenuşiu din stofă de lână. Era călduros, dar inima lui Tom B. ştia că degetul acela nepriceput, în seara aceasta, pe care nu o dorise altceva decât o simplă seară de vineri, la teatru, apăsa acum prea des pe trăgaci, ca şi cum ar fi dorit să înveţe să tragă rafale adevărate cu arma automată. Se opri, gâfâind şi îşi spuse că nu va mai îmbrăca niciodată paltonul, oricât de friguroasă ar fi fost iarna. Transpirase. Zidul Grădinii se apropia de colţ şi Tom B. mai avea de făcut puţini paşi până acasă.

Frica, era evident. Bine, dar ce obiect ar fi putut avea, aşa cum au toate fricile? Nu îl putea găsi, dar teama era acolo, dimineaţa, la prânz şi seara, în gesturi şi vise, în orele de serviciu şi acasă. I-ar fi fost utilă o discuţie cu verişoara Flora, care în ultimele două ierni plecase în Italia, după moartea soţului, pretextând că bătrâneţea o face să nu mai suporte frigul. Anul acesta se întorsese, pentru că se apropia primăvara, iar Tom B. se grăbi să ajungă la casa verişoarei sale, unde îl aştepta ca întotdeauna o ceaşcă de ceai şi un cămin cald, numai bun pentru o discuţie serioasă. Se aştepta să primească un sfat şi atât.

Însă verişoara Flora îl primi cu multă răceală, aproape indiferentă. Se schimbase în urma călătoriei în Italia. Tom B. se gândi că poate are de gând să se recăsătorească, în care caz vederea lui, purtând paltonul celui mort, o putea răscoli în oarecare măsură. Tom B. renunţă la discutarea problemei sale, dar surprinderea sinceră pe care verişoara i-o arătă, spunându-i drept în faţă că arată foarte rău, că ar trebui să se îngrijească, îi stârni cu adevărat îngrijorare. Tom B. se obişnuise deja cu el însuşi, aşa cum se vedea în fiecare zi în oglindă, dar verişoara Flora, care lipsise atâtea luni, îl făcea să înţeleagă că se schimbase destul de vizibil. Plecă repede, cu scuze pripite şi

asigurându-şi verişoara că va merge la doctor. Nu îi mai rămânea decât prietenul Snow.

Înainte de a pleca de acasă, pieptănându-se, Tom B. văzu că are părul cărunt şi îşi aminti iar de experiența din tinerețe a prietenului. Spaima, şocul sau orice altceva ar fi putut trăi George în noaptea aceea, semăna cu acel ceva care îi deschisese şi lui culoarea părului. Tom B. ar fi putut lua asta drept mărturie a unei prietenii adânci, pentru că era de fel un om sensibil. Snow şi el se întâlneau destul de des, aşa că Tom B. nu aştepta din partea lui îngrijorări atât de directe ca ale verişoarei sale. Băură câte un coniac la restaurantul lor preferat, acelaşi de mai bine de treizeci de ani. Coniacul însă nu mai avea aceeaşi savoare, cum nici noii patroni nu mai aveau aceiaşi furnizori. Tom B. se întristă. Simțea din nou cunoscutele rafale în piept. Snow îi privi sprâncenele brusc adunate la un loc şi îl întrebă ce e cu el.

– Nimic, spuse, Tom B. Doar un val de frică. Cred că e din cauza coniacului, mai spuse, deşi încă simțea că era numai din pricina paltonului.

– Ar trebui să faci un control. Aşa cum te cunosc, nu îți pasă prea mult de tine. Am trecut amândoi de cincizeci, dar eu sunt, măcar de ochii lumii, însurat.

Tom B. simți aceeaşi îngrijorare, rostită altfel. Era normal, Snow nu era verişoara, ci prietenul. Ar fi vrut să-l întrebe despre cavou, dar tăcu. Ar fi vrut să vorbească despre teama lui nedefinită, instaurată ca la ea acasă în sufletul lui, dar tăcu. La urma urmei, era frica lui personală, iar Snow va fi avut şi el fricile lui, deşi se putea ca el să fi scăpat de ele în noaptea din cimitir. Îl privi pe Snow drept în ochi, dar nu observă decât aura albă pe care părul i-o aşternea în jurul chipului. Se gândi, privindu-l, că toată sursa temerilor sale este Snow, fără ca el să ştie acest lucru. Tom B. îşi spuse într-o clipă că asta e poate o dovadă de prietenie adevărată.

– Cum mai merge? întrebă Snow, încercând să scape din momentul de tăcere şi sinceritate.

– Bine, bine, nu te îngrijora, răspunse Tom B., decis să plece cât mai repede. Era teribil de singur.

Nu ştia ce mai poate face. Îşi asculta rafalele, se asculta pe sine şi aştepta. Îşi recapitula capitolele vieții, destul de banale privită din afară, dar nu simțea decât că nu ştie. Teama asta îl provoca spre ceva, fără să înțeleagă spre ce. Ar fi vrut să ştie cât de important, cât de mult conta destinul unuia ca el. Nu-l desluşea, simțea însă că e copleşit şi poate că orgoliul acesta, de a-i fi cerut lui Dumnezeu să-i arate ce este el într-o lume care părea stăpânită doar de profituri şi indiferență, trebuia să-i fie pedepsit. Nopțile îi deveniră albe, ca pisica pe care o zărise când venea de la teatru. Momentul acela îi era clar acum. Înțelesese că nu paltonul sau alt motiv erau sursa temerii lui nedefinite, ci numai el însuşi era o posibilă cauză. Începu să bea din ce în ce mai des. La serviciu nu se mai duse decât rar şi îi oferiră demisia cu politețe. Într-adevăr, ce importanță avea destinul său pentru firmă şi pentru lume? Nimic, niciuna. Verişoara îşi făcuse datoria creştinească, îi dăruise un palton, iar prietenul refuzase întotdeauna să-i spună ce se întâmplase în noaptea spaimei sau a acelui lucru care-i decolorase, atât de brusc, părul. Lui Tom B. i-l albea încetul cu încetul, fir cu fir, rafală cu rafală, ca o tortură cu picătura chinezească.

Băutura nu îi făcea bine. Stomacul i se revoltă şi Tom B. vomită greu, apoi se întinse în pat. Ardea, cuprins de febră şi nu ştia dacă e numai din cauza băuturii tari. *Ar fi trebuit să merg, totuşi, la doctor, poate... Fie ce-o fi, nu mai am nicio putere.*

Se ridică şi se aşeză la masă, ținându-şi capul în mâini. Izbucni într-un plâns greu, hohotit, descătuşat poate de alcool. Se predă, cu ultimele puteri, unui Dumnezeu al oamenilor care se tem şi care nu se ştiu vinovați de acest lucru.

Soare, gălbenuş ascuns,
Sub coajă de nepătruns...

Copiii strigau, jucându-se cu un cerc pe strada însorită. Tom B., îmbrăcat în acelaşi palton, păşea absent pe trotuarul de lângă zidul Grădinii Botanice. Îl atrăsese mereu zidul lung şi înalt, ca şi cum ar fi căutat adăpost lângă el. Ca şi cum dincolo, în curtea Grădinii Botanice s-ar fi aflat palatul misterios al copilăriei lui. Vocile şi descântecul auzit îi treziră atenţia, odată cu binecunoscutele bătăi de inimă. Copiii, râzând, îl fluierau, pentru că se prăbuşi pe trotuar. Strânşi grămadă în jurul lui, îi cântau cântecelul. Tom B. avu puterea să le zâmbească şi ei se risipiră când se ridică. Îşi scutură paltonul şi abia atunci observă cât de zdrenţăros era. Uimit, ridică privirea şi zidul îi oferi drept răspuns o spărtură mare, pe care n-o observase, cum nu observase de fapt mai nimic. *Sub coajă de nepătruns*, auzi atunci şi se strecură înăuntru, intrând cu greu prin firida din zid. Sub barba nerasă de multe zile, Tom B. zâmbi: coajă de nepătruns fusese grădina aceasta în care intra pentru prima oară. Un coridor adânc i se desfăşura în faţă şi înaintă cu paşi mici, nesiguri. Liniştea era desăvârşită, întreruptă doar de respiraţia lui. Simţea că îl cheamă ceva dincolo, mai jos de subteran. Curând, încăperi din cărămidă veche îl cuprinseră şi Tom B. merse în picioare, mereu înainte. După un timp, zidurile se schimbară într-o peşteră luminată albăstrui de sus. Privea fascinat totul şi păşi încet, până când în faţa lui zări un iaz mic, clar, având deasupra stalactite ce lăsau să picure stropi mici, tulburând oglinda apei la intervale egale şi rare. Zgomotul picăturilor i se păru lui Tom B. un sunet foarte cristalin, aşa cum îşi simţea de altfel şi mintea. Parcă trăia un miracol, o trezire, în liniştea deplină a pământului din adâncuri, dincolo de coaja zidurilor. Îngenunchie pe malul iazului feeric-albăstrui, simţind nevoia să mulţumească fără să ştie bine cui. Ridică

privirea, văzând coborârea luminii în culori nemaivăzute, de un turcoaz hipnotic prin limpezime, apoi se privi, gânditor, îndelung, în oglinda apei.

Aşteptând picătura să cadă, într-un timp lung cât veşnicia, se văzu pe sine, palid, ca de ceară, bătrân, cu părul cărunt, rar şi zbârlit, cu ochii tulburi, cu hainele zdrenţuite. I se păru că seamănă puţin cu Snow, pe care îl zărea parcă în spatele lui. Un chip umbrit şi luminat în măsură egală, ca şi cum linia hotarului dintre două lumi, cunoscut cu mulţi ani înainte, i-ar fi traversat faţa.

– Eu sunt tu, rosti şoptit Tom. B., cu inima bătându-i liniştită.

Trebuie să crezi ca să vezi, nu să vezi ca să crezi, îşi aminti cum spunea cineva. Încremeni, în genunchi, sprijinit cu amândouă mâinile pe malul apei din adâncul pământului. Picătura căzu de sus şi chipul i se frânse în mii de inele rotunde, odată cu orice urmă de teamă. Dincolo de pleoape, Tom B. mulţumi luminii.

Trupul nu i-a fost găsit niciodată, deşi, în visele lui cuminţi şi fără niciun fel de importanţă pentru lumea aceasta, Tom B. îşi imaginase un mormânt frumos, în cimitirul cel mare, cu floră spontană, pe care tare mult şi-ar fi dorit să nu o tundă niciun îngrijitor. Acoperit în iernile lungi cu un covor strălucitor de zăpadă curată, ar fi fost plăcut să doarmă acolo somnul unei linişti niciodată cunoscute.

Dualism

Jucaseră toată noaptea poker acasă la profesor. Ce altceva mai bun ar fi putut face în seara caldă şi umedă de toamnă? Ca de obicei, acesta nu contenise a-şi afişa mândria pentru apartamentul central şi luxos, unde, sub candelabrul scump şi strălucitor, aşezaseră masa de joc. Profesorul şi soţia lui, Eva, îi primeau cu regularitate.

Acum, în drum spre casă în maşina lui G., care se îmbătase, aşa cum făcea mai totdeauna când se întâlneau toţi patru, el conducea şi mai păstra în auz doar nesfârşitele acorduri din Bach cu care profesorul îi intoxicase bine toată noaptea şi rumoarea cărţilor şi a bancnotelor mari, atât de mototolite încât păreau să se fi încălzit, în timp ce spre tavanul salonului se înălţau nori groşi de fum. El ar fi preferat Vivaldi sau şansonete cu Edith Piaf. Ochii le erau de-acum roşii, căscau leneşi şi atunci când au hotărât să încheie noaptea de joc, femeile se simţiseră uşurate. Nu se puteau împăca defel cu jocul de cărţi al

soților, iar cât priveşte muzica lui Bach li se părea o adevărată tortură. S-ar fi putut să fie doar pe placul lui Teo, poetul, cel necesar ca al patrulea la masa de joc şi dintotdeauna neînsurat.

În noaptea asta, aproape de zori, Teo pierduse toți banii pe care-i avea, pentru că îl îmbătaseră parcă dintr-o ciudă fără cauză.

Văzând asta, Teo declarase cu un glas poetic:

„*Am pierdut tot pentru a dobândi tot*", dar profesorul, zâmbind răutăcios îi răspunse:

„*Nu, încă n-ai pierdut tot. Dezbracă-te*".

Teo, singur şi cam peste măsură de beat, se trezi, numai pentru o clipă, în această insuportabilă uşurătate a răului. Doar Eva îl fixa din fotoliu cu ochi reci ca de gheață şi G., cel care ar fi putut să-l apere de ei, era prea beat ca să mai poată fi atent.

Începuse să se dezbrace încet, cu fruntea transpirată şi bâiguind câteva versuri despre speciile umane.

Trebui să frâneze, îi taie calea o pisică abia văzută prin ceață.

G. se loveşte uşor cu capul pe tetiera scaunului din față şi Ana îl aduce la loc pe bancheta din spate.

„*Unde mergem?*", întreabă G., ca şi cum ar fi întrezărit în mahmureala lui iluzia unei destinații.

„*Hai, poete, compune versuri, dovedeşte-te învingător în lupta cu boema!*", spune profesorul, „*arată-ți orgoliul tău de creator, amărâtule! Tu parcă nu eşti de pe lumea asta. Nu ştii că orice-ai scrie rămâne în eter, închis pentru totdeauna în clepsidra pe care nimeni n-a spart-o, visătorule?*" Profesorul e nervos şi nimeni nu înțelege de ce, în timp ce Teo se dezbrăcase până la chiloți şi privea ruşinat spre femeile din fotolii, care păreau mai degrabă curioase.

„*Tot, tot",* strigase atunci profesorul, hohotind, încât el înțelese că G. era mult prea beat ca să ştie că Teo era singurul de acolo care nu era ocrotit de dragostea nimănui.

Când a rămas cu totul gol, muzica lui Bach se oprise şi în liniştea aproape asurzitoare, tulburată de chicotelile profesorului

şi respiraţii obosite, Teo fugise spre biblioteca din casa profesorului, care părea bântuită de fantome în acea noapte.

Căutase. Desigur că doreşte să se scufunde în Shakespeare.

Nu se poate apăra de oameni, îl fac să simtă că a pierdut tot. Trist, ca un clovn în mijlocul unui circ pustiu.

Maşina asta ar trebui să îndure o reparaţie capitală.

„*To be or not to be a poet*”, rostise profesorul în miezul tăcerii, ca şi cum ar fi fost într-un adevărat castel.

Găsise poezia şi cărţile, imposibile trădătoare. Teo putea să-i ierte pe toţi, se gândi, înaintând încă precaut, atât cât vedea, prin ceaţă.

Ori să se răzbune.

Hainele lui, împrăştiate pe jos, în lumina devenită prea albă a candelabrului, le stricaseră dispoziţia. Ana le adună şi i le duse în bibliotecă, unde Teo plângea.

Eva schimbase discul şi iar se auzi muzica, profesorului îi sticleau ochii din pricina alcoolului sau din alte motive, bineînţeles Bach, şi faţa lui avea o culoare palidă, pământie.

Bietul Teo, plânge pentru toate brutalele răspunsuri primite înainte ca el să fi rostit întrebări.

Ciudat că pe bancnote stătea chipul mândru încoronat al unui rege, acelaşi chip care îi iritase partida întreaga noapte. Profesorul, cu bărbuţa lui albă ca un cioc, reuşise într-una din partide un careu de popi, deşi el ar fi putut jura că mai are cineva un rege în cărţi, însă chiar atunci pisica, pe care profesorul o botezase cu un nume japonez, Osha, îi sărise pe genunchi. Atenţia lui se împrăştie în prea multe direcţii deodată, cu toate că nu băuse prea mult. Torcea lin, ca motorul maşinii şi discuţia de pe bancheta din spate, dintre Ana şi Silvia, soţia lui, îl împiedică să se lase purtat de lenea dimineţii care cerea un somn adânc.

Sau o baie caldă.

Între ele stătea G., aproape beat.

Teo rămăsese acasă la profesor, să strângă resturile petrecerii, mințind naiv că asta îl inspiră mai totdeauna să scrie.

Discutau despre expoziția Anei, despre o anumită pictură, numită de ea *Dualism*, o formă stranie şi aproape brutală, despre care cineva care n-ar cunoaşte-o pe Ana ar fi putut să creadă că e desprinsă din artele africane. Avea o forță primordială pe care o remarcaseră cu toții, iar pe el asta îl enerva foarte tare, ca şi cum toți anii în academia de arte nu îşi puteau spune cuvântul în creația Anei.

Sau poate dimpotrivă, tocmai studiul o ajutase. Nu ştia ce adâncuri de expresie dezgropaseră din ființa ei toate astea.

Acum, înainte cu puțin de a se opri în fața locuinței lor, Ana tăcea şi el se gândi numai la chipul regilor de pe bancnote şi la careul de popi, cu nisipul oboselii şi alcoolului în priviri. Îşi dori mult să poată dormi, să şteargă într-o oarecare măsură cearcănele ce-i înconjurau ochii de multă vreme, dar pe care păreau să nu le fi observat decât pisica profesorului şi el, când se privea în oglindă. De asta i se aşezase pe genunchi, pentru că simțea imensa cantitate de magie nevăzută pe care el o purta şi căreia nu-i putea ține frâiele decât cu mare greutate.

Nu ştia bine cum, dar înțelegea deodată că îndepărtarea de cer făcea mlaştina mai adâncă şi frigul interior de nesuportat.

Oamenii aceştia, speciile lor, cum spunea Teo şi ceața asta în care se ascund mistere adevărate. Careul de popi, triste figuri care păreau să-i călăuzească destinul, îi stăteau înainte, jucau pe rând în fața parbrizului şi dincolo de pleoapele obosite.

În seara asta el câştigase tot.

Pisica din casa profesorului, Osha, îi oferise poate un răspuns, aşa cum ştiu pisicile să îndeplinească dorințe nerostite. Un fel de vrajă înconjurându-i viața chemase făptura mică şi caldă, torcând ca motorul maşinii. Sau poate alcoolul, n-ar fi putut spune exact în clipa aceasta, când Ana tăcuse, ca şi cum ar fi aşteptat ca tăcerea să fixeze impresiile Silviei despre picturile ei ciudate.

Pe bancheta din spate, G. bolborosea între ele două, în timp ce capul îi cădea în piept cu regularitate de ceas şi Ana se simțea un pic ruşinată cu el, pentru că bea totdeauna peste măsură în serile din casa luxoasă a profesorului. Era însă un băiat bun, asta o ştiau, deşi de obicei pierdea la joc şi ei râdeau de el.

Nu şi în seara asta.

G. le cânta câteodată la chitară şi adeseori banii lui se întorceau înapoi pe căi stranii, neaşteptat de mulți, fără ca ei, prietenii, care se credeau totdeauna mai deştepți decât el, să poată înțelege ceva.

Conducea greu din pricina oboselii şi a ceții dese, dar străzile erau pustii în dimineața oraşului. Ştia că va dormi încă o zi, că va descărca greu noaptea albă în care îl asaltaseră prea multe deodată.

G. îi este prietenul despre care nimeni nu ştia că pleca pe ascuns să cânte ore întregi în stațiile de metrou, în timp ce Ana îl credea în brațele altor femei. Făcea asta împins de povara unor prea multe vorbe înşelătoare, care parcă se lipeau cu îndârjire de el. Se scutura de toate prin cântul lui şi oamenii simțeau vibrația adâncă a pieptului care folosea chitara ca pe un scut.

Înaintea plecării, spre ziuă, Eva deschisese o fereastră şi o rafală de vânt stârnită din senin o sparse, profesorul vociferă ca şi cum ar fi fost constrâns deodată să respire un aer străin.

„Aşa, hrăniți-ne, lumină şi aer fără preț.”

Popii sau regii, chipuri şi voci amestecându-se, Bach, vrăjitorul regilor, *Toccata şi fuga în re minor*, le explicase profesorul, pisica părând să-i zâmbească misterios. Fără tăceri adânci sau beții nu putea desluşi aceste magii şi candelabrul de cristal îi apăsa creştetul cu o greutate luminoasă de neîndurat. Poate că Teo adormise în bibliotecă, obosit, beat, umilit şi dezbrăcat, după ce pierduse tot.

„*Plângea*”, rostise Ana ca şi cum ar fi vorbit nimănui, dar numai ea, singura, îl văzuse pe omul bătrân, gol, ostenit.

Ținând strâns volanul îşi aminti cum cântase cu mulți ani în urmă la un hotar de sud. Cântecul îi adusese moartea, tatăl său îl

crezuse a fi foarte crud şi el nu era aşa; în dimineața asta, care se trezea parcă prea greu, încă îl mai durea mărunta neînțelegere, dar simți că mult mai mult şi-ar fi dorit un frate poet pe care nu-l avusese.

Într-o pasageră secvență, Silvia îl ajutase să urce scările în spirală şi se culcase îmbrăcat, simțind în cămaşa albă mirosul acru de tutun, joc de cărți şi alcool. Ea îi scosese pantofii şi îl învelise cu pătura, mângâindu-i fruntea. Izbutise să mai mârâie ceva cu glas răguşit, să-i spună Anei să aibă grijă de maşină.

Îl agasa bufonul, care, ca o muscă enervantă, se lipea de piciorul tronului şi se rostogolea pe treptele din față tocmai în momentele astea de maximă încordare. Ar fi trebuit să-l condamne, deşi ştia că e singurul care nu poate fi pedepsit, culmea, tocmai el, cel mai guraliv şi descreierat supus al său. Cu toate cele care-i apăsau fruntea regească, îi spuse bufonului să se dezbrace şi vocea lui răsună peste măsură de aspru. Surprins, bufonul tăcu brusc şi privi pentru o clipă ca un om în ochii regelui. Neclintit sub coroană, regele aştepta. Bufonul îşi descheie întâiul nasture al vestei roşii, apoi se apucă din nou de tumbe.

Nodul cravatei îl sâcâie; şi-l desface, nervos, ținând volanul cu o singură mână.

În tăcerea din palat, regele îşi drege cu zgomot glasul, în timp ce un strop de sudoare îi lunecă încet pe frunte, sub metalul strălucitor al coroanei. Bufonul încremeneşte şi începe să-şi descheie apoi vesta brodată, roşie, pe care o dezbrăcă şi o pune la picioarele tronului ca pe un trofeu. Regele face un gest cu mâna dreaptă, continuă, continuă, iar bufonul, chinuit în acea clipă de cocoaşa pe care în timpul serviciului izbutea s-o uite, vede că mâna regelui e cu totul părăsită de sânge, mai ales în jurul inelelor de aur cu pietre albe şi roşii.

Nu ştie regele meu că e rău, aşa cum nu ştie nici că e bun, gândeşte clovnul zâmbind amar şi îşi scoate pantalonii verzi cu

bretele care îi ajungeau până la genunchi. În cele din urmă îşi descoperă capul de căciula cu ciucuri.

Mâna de pe inelul de fier de care depinde direcţia lor, a lui, a Anei, a lui G. şi a Silviei, îi e amorţită, parcă n-ar mai avea sânge. Îl ustură ochii şi se decide să nu mai fumeze măcar o zi din săptămână, ca o duminică.

Fiinţa cocoşată a bufonului rămâne goală-puşcă pe lespezile de marmură ale sălii, acoperindu-şi bărbăţia cu palmele. Ochii reginei, sticlind ca smaraldele pe tronul din dreapta regelui, aruncă raze reci. Ar părea că bietul clovn, deşi a pierdut tot, este mai puternic şi mai bogat decât însuşi regele. Acum, bătrâneţea şi lacrima lui, părul rar, albit şi cocoaşa sunt descoperite vederii lor.

Regele se ridică în picioare, arătând trist şi obosit. Pe creştet coroana îi vibrează din razele aurii şi asta îl înfurie peste măsură, fără a putea face nimic altceva decât nimic. Ştie că e semnul, darul magic pe care coroana i-l aduce în trup. Inelul de metal scump care-i strânge craniul cu păr lung, alb, revărsat pe umerii mantiei, tremură mai adânc, fără ca nimeni să vadă sau să ştie.

Poate doar bufonul ăsta gol, despuiat de haine.

Aruncându-i două monezi ce zornăie pe lespezi îi spune să se îmbrace la loc. Nu se apleacă nimeni să la ridice. Bufonul îşi priveşte lacrimile picurând. Curtenii, umili şi slugarnici ca toţi curtenii, par că aprobă gestul, deşi regele le oferă numai o fărâmă din puterea lui nemărginită. Ştie că asta îi înspăimântă şi îi ţine mai bine în viaţă. Cei câţiva purici care îşi găsiseră sălaş pe trupul său în ultimele zile nu-i dau pace şi nu se poate scărpina. Se îndepărtează spre odăile sale private. Acolo, între cărţile groase din bibliotecă se poate simţi mai în voie.

De ce naiba accelerez aşa, vine podul şi cotitura aia e periculoasă.

Pe făptura lui se aşezaseră nori de ceaţă lipicioasă, nevăzută de nimeni, dar pe care regele îi primise ca pe semnele unei magii negre găsindu-l nepregătit. Putea vedea urmele luptei: sfetnicul său

cel mai de încredere, care îl slujea de zeci de ani, îmbătrânea, ca şi el de altfel, sub sabia unei soţii vrăjitoare, în semnul scorpiei. Neputincios, ca molipsit de boala unei vrăji, îi căzuseră întâi părul şi apoi dinţii din faţă. Acum, sfaturile sale păreau rostite de vocea şuierătoare a unui şarpe cu limba despicată de două adevăruri, la auzul căreia regele îşi stăpânea înfiorarea cu mare greutate. Trupul celuilalt se împuţina şi răspândea în jur miros de cadavru.

Frumoasă biblioteca profesorului. O văzuse o singură dată, când bineînţeles că îi fusese arătată cu toată mândria. Lucruri coborâte pentru veşnicie din eter, în faţa ochilor lui obosiţi de joc, cu piciorul pe frână şi atenţia încordată de ceaţă.

Poate toate astea i se păreau regelui. O trecere a timpului pe care o simţea abia acum, ca şi cum totul ar fi fost asemeni unui vis. Durerile pricinuite de înfrângerea armatei din sud şi de moartea prinţului, fiul necruţător care nu-i moştenise decât cruzimea niciodată mărturisită prin sentinţe, păreau mai puţin însemnate decât puricii de care nu putea scăpa şi decât lipsa sângelui din mâini. Îşi scoase mantia cu greu, în clipa aplecării spre pat coroana i se desprinse de pe creştet şi se rostogoli pe jos cu un clinchet metalic răsfrânt în ecouri fără sfârşit.

G. protestează că a coborât puţin geamul. E fum în maşină şi nu-l ia nimeni în seamă.

Regele ştie că e doar unul din semnele pe care ar fi dorit din toată inima să nu le primească, aşa cum ştie că sângele lui se ascunde ca de moarte în mâinile cu inele. El singur ştie toate astea. Vântul de afară şuieră ca turbat şi regele vede cum unul din vitraliile albastre ale încăperii se sparge în mii de cioburi pe lespezi. Rafalele dezlănţuite pătrund înăuntru şi le primeşte neputincios în pletele răvăşite, fără coroană.

Aerul rece al ceţii, ca o compresă pe frunte.

Hotărât lucru, bufonul lui avea dreptate, oricât l-ar umili. Nu fusese ales de Dumnezeu să fie rege, ci el singur alesese puterea asupra supuşilor.

Aşa îi spusese. Apoi, râzând ca un zălud, îi vorbise despre speciile umane, de rolurile pe care alcătuitorii nevăzuţi ai lumii le dau fiecăruia. Ca şi cum ar fi încercat să-i spună lui, regelui, că nu e decât o jucărie oarbă care a primit îngăduinţa de a fi rege, aşa cum îşi dorise dintotdeauna, fără s-o mărturisească niciodată. Ceilalţi, îi spusese bufonul în şoaptă, sunt bunii lui prieteni, chiar dacă sunt doar zefiri, pisică neagră, pasăre sau copac. Sunt foarte puternici, avusese grijă să adauge şi regele auzi vocea piticului cocoşat sunând altfel decât aceea a sfetnicului ştirb.

Oare Teo mai plânge?

Pe fereastra oarbă regele privi coroanele salcâmilor care în tinereţea lui erau plăpânzi şi subţiri. Pe vremea aceea adierile erau blânde. Se schimbaseră în vânturi tăioase când salcâmii crescuseră atât de falnici încât din lemnul lor au făcut spânzurători pentru nesupuşii regatului. Tot atunci păsări negre îşi făcuseră cuib în coroanele înfrunzite, iar regele, scărpinându-se în fine de purici, pricepu cu adevărat limba unor semne din cărţi fără file.

Ce va rămâne din voi, copaci vinovaţi de a fi ascultat doar nebunia unei ambiţii? Copacii îl privesc tăcuţi, învăluiţi în ceţuri albicioase ale căror aripi nu par să fie risipite de vânt. În secunda aceasta nebănuit de lungă, regele îşi aminteşte de sclipirile din ochii reginei.

Lipsea, ca de obicei, din apropierea lui.

Undeva, într-o casă luxoasă din centru, profesorul sforăie.

Prinţul, de dincolo de timp, îi oferise sacrificiul vieţii sale pentru ca regatul să aibă în sfârşit ieşire la mare în sud. La nord, hoardele barbare aşteptau probabil un alt fiu trimis ofrandă către zei, pe care regina, din pricina ochilor ei sticloşi, nu i-l mai putea dărui. Ca un vis, vorbele bufonului par să păstreze un adevăr rostit cu o claritate tăioasă, ca orice adevăr.

Ah, această sârmă ghimpată lăsată colac pe asfalt, ascunsă de ceaţă!

Maşina, scăpată de sub control, loveşte stâlpul de piatră al podului cu toată viteza. Capul lui G. rămâne pe sânul Anei şi din tâmpla lui curge sânge. Ana pare că doarme şi Silvia geme în timp ce el expiră ultimele cuvinte rostite de profesor, *To be or not to be a poet*, întâlnindu-şi fratele aşteptat la hotarul de nord.

Coroana regelui, căzută sub pat la fel ca un obiect oarecare, îşi va dobândi valoarea abia peste câteva secole. Ecourile clinchetului însoțesc rafalele de vânt fără furtună şi puricii de pe trupul regelui se agită din ce în ce mai nervoşi. O baie, o baie adâncă şi caldă ca un sânge nou, curat şi blând; să alunge, să vindece, să spele urmele lăsate de ani şi coroană pe fruntea lui.

Sirena salvării, oameni îmbrăcați în alb şi portocaliu se agită cu tărgi pe rotile, un echipaj de poliție şi un zumzet cumplit de motoare metalice.

Ajung atâtea griji, atâta prefăcătorie şi slugărnicie. Înțelege că alegerea lui de a fi rege era aceea de slujitor al slujitorilor lui şi al prietenilor mai puternici despre care îi vorbise cu toată sinceritatea, singura sinceritate a domniei sale, bufonul pe care îl dezbrăcase de haine, umilindu-l pentru că nu îl putea pedepsi.

Ratată răzbunare, ca şi tronul său.

Regele îşi simte creştetul strâns în inele de ceață rece şi nu e lângă el nicio regină şi niciun prinț. Doar un bufon care pare să chicotească ascuns sub pat, jucându-se ca un copil cu coroana rostogolită.

Apa fierbinte îi limpezeşte simțurile şi aburul îndepărtează durerea de cap. Bandajele s-au muiat în apa caldă şi s-au lărgit. Vederea: îi devine clară, ca şi cum alcoolul s-ar fi dizolvat în spumantul de baie. Ştie că picturile Anei au putere de şaman asupra privitorului, că dezvăluie chipuri de regi din vechime, fapte şi lupte nesfârşite care au făcut lumea să se rotească după reguli strâmbe, ale unor bufoni nevăzuți lăsați să existe, nu să trăiască, de acelaşi veşnic tăcut Dumnezeu.

Cărți de joc, coroane de regi, o pisică şi coroane de copaci, o singură coroană de spini, de sârmă ghimpată, vântul aspru ca un frig interior rătăcind în ceață pe asfaltul umed al străzii. Crengi viguroase şi spânzurători, adieri şi vijelie turbată. Fie, înțelege asta abia acum, trăgând cu sete din țigara aprinsă în aburii sălii de baie, moarte sau viață.

Rostogoliri zgomotoase şi inutile de vieți fără sens, căutări a ceea ce nu poate fi găsit pe deplin niciodată în temple de magie neagră zămislite doar de un gând rătăcit, fără dragoste.

O mlaştină.

Veninul vrăjitoriilor oarbe, injectat în arterele artei moderne; pod peste mii de trăiri dureroase, eliberate astfel de demoni. Joc de cărți scris în cărți şi iar coroane de regi sau de popi. Glasuri fantomatice i se ceartă fără încetare în creier, metalice şi asurzitoare, nepotolite, strunite doar de stăpânii rolurilor împărțite ca şi cărțile de joc, bine amestecate de mâini fără sânge, cu degete încătuşate de inele scumpe. Trecătoare înfățişări, regi, poeți, cântăreți, soldați, bufoni şi popi, schimbându-şi chipurile între ei în ceața din jur. Îi vine să le strige foarte tare că toată politica lumii rămâne neputincioasă înaintea cântecelor lui G., a poeziilor lui Teo, ba chiar şi în pânza stranie a Anei, numită *Dualism*.

Învingătorii sunt ei, învinşii, deschizătorii clepsidrei cu eter.

Fumul țigării se dizolvă în aburii apei, sporind confuzii prea vechi şi el tace. Silvia, bătând în uşa sălii de baie cu degete îngrijorate, sângele nou şi curat circulând cu viteze cosmice prin vene dilatate de ape fierbinți.

Bandaje căzute, izbăvire de beție şi viață. Sfârşitul jocului de cărți, careul de popi al profesorului, şi el ştie bine că cineva mai are ascuns încă un rege, sau poate un as, într-un alt regat, într-un joc cu alte ierarhii şi legi, unde cel care poartă coroana e Bach.

Obiectul şi umbra

Pe măsură ce i se înmulţeau firele albe de păr, Jacob înţelegea două lucruri: întâi, că mai devreme sau mai târziu va ajunge la acea masă critică prin care părul lui va fi cu totul alb. Al doilea lucru înţeles era faptul că există o lume a vieţii umbrelor, după ce le observase cu pasiune toată viaţa. Părul lui, cândva negru şi larg ondulat, pe care îl lăsase mereu să crească în voie – ura frizerii – îi dezvăluia acum un gri care tindea rapid către alb. *E o lumină cenuşie, culoarea umbrelor, ca atunci când noaptea se încheie şi vin zorile,* se gândi, *ori ca apusul soarelui şi răsăritul stelelor, dezvăluind altor mii de vederi lumea posibilă a vieţii umbrelor*. Ştia că aceeaşi lumină cenuşie se putea vedea uneori în timpul eclipselor de soare.

Nu, Jacob nu avea de ce se teme. Era un grafician care folosea numai culori pure, însă cenuşiul părului îi dădu de gândit. Văzuse cele mai imobile obiecte – clădiri, statui, munţi – plimbându-şi umbrele pe pământ, în treceri din cele mai ciudate, a căror urmă, oricât ar fi dorit, nu reuşea s-o păstreze nici măcar până în clipa imediat următoare. Înţelesese demult că formele lor sunt într-o continuă schimbare şi că nu aveau altă menire decât de a trece. Asta îl fascina, metamorfoza formelor cenuşii, niciodată desăvârşit negre, cu care nu ajungea să se sincronizeze decât foarte rar, în stări la fel de monotone ca ploile lungi, pe care poţi doar să le priveşti tăcut, suportându-le. Toată imaginaţia copilăriei, ţinută în frâu de o educare severă a reflexelor, se dezlănţuise în desenele lui simbolice. *Mâzgăleli de evreu corcit*, spuneau răutăcioşii, dar Jacob nu-i lua în seamă şi toate răutăţile se destrămau singure. Avea poate în sângele său o genă de evreu îndepărtat, dar îi era indiferent, gândind că

toți au câte una, mai trează ori mai adormită. Nu se pricepuse niciodată la comerț şi din cauza asta gena de evreu îi părea fie dispărută, fie nedescoperită. Privindu-şi părul cărunt în oglindă, acoperindu-i tâmplele şi creştetul, Jacob simți că o etapă a vieții lui se încheie şi plecă, oarecum întristat, să bea ceva la un local.

Se întâmplă ca în seara aceea, după un important meci de fotbal, oraşul să fie cumplit de zgomotos şi agitat. Cu greu, după mai multe încercări, descoperi o cafenea care se numea *Café Mozart* şi intră. Microbiştilor nu le plăcea Mozart, care se făcea auzit prin armonii discrete, aşa încât locul era pustiu. Ceru o băutură tare şi se aşeză, gândind la cei care – probabil puțini – şi-ar dedica o bună parte a timpului lor studiului umbrelor. Pentru ei ar fi fost un scop definit ca o pierdere de timp. Jacob ştia că timpul poate fi doar trăit, niciodată pierdut ca un portofel sau alt obiect. Chiar pierdut, obiectul îşi păstra urma umbrei sale în gândul posesorului, întocmai cum ologii îşi simt membrele pierdute în accidente. Asta era de netăgăduit pentru Jacob. Umbra obiectului: nu putea avea niciun alt Dumnezeu conceptibil decât lumina. Oamenii simt de obicei înfiorare: a fi într-o lume a umbrelor, care înspăimântă atât de multe infernuri imaginate; frică, groază, sau, dimpotrivă, o rară simpatie dobândită prin căutare. O contopire până aproape de obsesie cu obiectul studiat, tipică adevăratului cercetător. Umbrele puteau fi pentru Jacob calde sau reci, tăcute sau şoptind, uscate, umede sau senine; niciodată statice, imobile. Asta era singura lor caracteristică, pe care o înțelesese de altfel destul de greu. Ar fi avut mult de lucru să le clasifice după atributele cele mai bizare. Nu mai făcea asta demult, aşa cum nu mai avea nicio teamă de ele. Ştia că şi cuvintele îşi nasc o umbră proprie din însăşi rostirea lor, iar alteori o lumină prin scrierea în semne. *Umbra nu e decât amintirea dinaintea luminii,* se gândea câteodată

Jacob, *din tărâmul pe care strămoşii îl numeau tărâmul morţii, din cauză că nu se născuseră încă ochii cercetătorului.*

Café Mozart avea lumini discret aşezate pe mese, mici globuri opace care sugerau lumânări, apropiind intim feţele celor ce ar fi stat la aceeaşi masă. Din penumbra localului, Jacob văzu în dreapta lui o mână care îi întinse o carte de vizită. Chelnerul îşi ceru scuze, Jacob tresări, ca şi cum ar fi fost luat prin surprindere:

– Un domn care tocmai a plecat, împreună cu soţia lui, m-a rugat să vă dau această carte de vizită, spuse.

Jacob mulţumi şi privi cartea de vizită, pe carton uşor gălbui: *Lucas Nazarian, colecţionar*. Sub înfloriturile caligrafice un scris clar adăugase: *Piaţa Catedralei, 21 iunie, ora 18.56 precis*, subliniind cuvântul *precis* cu o linie hotărâtă de stilou. Jacob privi în jur, dar omul plecase, aşa cum ştia. Nu-i spunea nimic numele, cu atât mai mult misterioasa dată şi oră. O întâlnire care îl făcea curios. Jacob se ridică, plăti şi plecă. În oraş, zarva se domolise şi el avu deja impresia că paharul pe care îl băuse la *Café Mozart* îi luase foarte multă vreme, ca şi cum ar fi fost un pahar foarte mare, fără fund. Probabil că trecuse de miezul nopţii. Se gândi că ora întâlnirii, 18.56, putea ascunde istoria unui an important, cu mai bine de un secol înainte sau cu un altul după naşterea lui Mozart.

Jacob intră în alt local, zidit din sticlă şi metal inoxidabil, unde muzica zgomotoasă şi laserele stroboscopice explodaseră de-a binelea. Ceva îl atrăgea, poate era beat, poate nu, dar pricepu deîndată că locul acela nu avea umbre. Trupuri goale de femei se unduiau şerpuitor pe podiumul ridicat, ochi lacomi de privitori ameţiţi care nu mai aveau haine pe care să le dezbrace, fum gros şi raze trepidând multicolor. Mâini întinse, arătând bancnote jilave de sudoare fetelor de pe scenă, biciuite de rafale strident luminoase. Jacob simţi că umbrele lor sunt încuiate în trupuri, înlănţuind inimi atât de amare încât nu erau cenuşii, ca

umbrele, ci desăvârşit negre. I se făcu deodată rău, ieşi în fugă, gâfâind şi vomită după colţul străzii întunecoase. Transpirat, se ridică şi înţelese că lacrimile din ochii lui erau lacrimi de milă, simţind deodată o imensă nevoie de a fi bun. Nu avea însă cu cine să fie bun, pentru că, adâncit atâta amar de vreme în cercetarea unor forme, părul îi devenise cenuşiu. Nu descoperise pe nimeni dincolo de umbrele lor, cineva care să-i fi îngăduit a fi bun, aşa cum bănuia că erau toţi ceilalţi oameni.

Cei doi tineri în scurte de piele neagră, coborâţi din razele tăioase ale discotecii, îl lovesc întâi în cap, de două ori, apoi în burtă, ca şi cum paharul lui Jacob nu fusese îndeajuns de plin.

Rămâne întins pe jos, cei doi îi caută grăbiţi portofelul, apoi îşi fugăresc umbrele alungite de un felinar răzleţ. *Mai jos de pământ nu pot cădea. Aici e intersecţia mea cu planeta,* îşi spune, gândindu-se că grafica va trebui să aştepte vindecarea loviturii la ochi. Păcat. Din buza lui pulsează un firicel de sânge. Un minim al căderii, un maxim inversat, înainte cu trei zile de solstiţiul de vară.

Nasturele metalic al halatului asistentei îl orbeşte. Reflectă raza soarelui şi Jacob închide ochiul neacoperit de pansament. A dormit sub efectul narcoticelor, ar vrea să spună ceva, dar buza îi este prinsă în copci. O să-şi ascundă cicatricile dincolo de o barbă lăsată să crească într-un fel de mască cenuşie. Îi e foarte dor de culorile lui de grafician, vii ca sângele.

E întrebat de nume, de adresă. Nu, nu poate răspunde, clatină doar din cap. Poliţistul poartă o uniformă curată, neagră, strălucind de umbre lângă halatul asistentei. Îi restituie actele notând ceva într-un carnet. Jacob ştie că din portofel lipsesc banii şi cartea de vizită a lui Lucas Nazarian. Bine că poliţistul nu-i poate pune întrebări despre el. N-ar şti cu adevărat decât nimic.

E soare, puțin spre apus, dar luminând clar Piața Catedralei care e plină de oameni. Aşteaptă, neştiind cum să-l găsească pe Lucas. Nici nu încearcă să-l imagineze, priveşte porumbeii pe care copiii îi hrănesc cu boabe.

Mama Pământ: e atât de îngăduitore chiar şi cu umbrele încât le lasă să-i mângâie colinele, câmpiile, munții şi să se scalde în apele ei limpezi.

Lucas Nazarian îi spune toate astea pe drumul din Piața Catedralei spre casă. E un armean scund, cu ochi pătrunzători, negri, cu priviri calde. Lui Jacob chipul celuilalt i se păru cunoscut de foarte mult timp, fără să ştie de unde. *O stranie apropiere, un evreu corcit şi un armean pur-sânge*, se gândeşte Jacob. Nazarian se prezentase politicos, apoi îl invită la el acasă.

– Este casa luminii, îi spuse, iar ziua de azi e încărcată de energii deosebite. E solstițiul de vară, exact la această oră. O vei cunoaşte pe soția mea, care pare uşor dusă din lumea asta, dar e o ființă minunată, ai să vezi. A fost actriță într-un circ din Rusia. Asta i-a cam afectat viața. Eu am izbutit doar s-o salvez de nebunie în timpul războiului. Sper să nu te deranjeze prea mult invitația mea. Ajungem pe jos, în câteva minute şi către seară îți voi dezvălui adevăratul motiv care m-a făcut să te chem.

Jacob nu poate să spună mai nimic, încă surprins, deşi simte că omul acesta ştie ceva care avea să-i fie dezvăluit şi lui. E liniştit, ca şi cum următoarea etapă a vieții sale se află deja foarte aproape de început. *Poate că m-am pregătit cumva fără să ştiu*, se gândi. Armeanul îi arătă peste drum o casă obişnuită cu un singur etaj. Locuia acolo.

Îi întâmpină o femeie îmbrăcată în negru, cu chipul acoperit de o mască venețiană, argintie. Îi sărută mâna, apoi intră în salonul cald, în care obiectul pasiunii lui Lucas Nazarian se dezvăluie în toată splendoarea. Cele mai diverse obiecte de decor, statuete, sfeşnice, scrumiere şi porțelanuri, ceasuri de

perete şi mici piese de mobilier; o chitară încrustată cu sidef tocit de cânt, un flaut şi o tobă africană, pipe de mai multe feluri, călimări şi cărţi vechi, cu coperţi din piele încrustată în auriu, alături de clopoţei chinezeşti feng-shui. Rarităţi. Un Buddha aşezat în poziţia lui preferată lângă o Madonă din lemn negru, încoronată cu flori. Pinteni cu stele, pistoale cu cremene şi totemuri indiene. Ici, colo, câte un medalion scump sau alte bijuterii, lăsate aparent la voia întâmplării pe mese joase din lemn şlefuit. Din ţări, lumi sau timpuri îndepărtate, toate se aflã alăturate într-un ciudat muzeu personal, strălucind de patina vremurilor, fără niciun fir de praf şi scăldate în lumina ferestrelor pictate. Într-o nişă îngustă din perete, un laptop deschis şi două telefoane mobile unul lângă altul, modele din cele mai noi. Deasupra, o arbaletă medievală, un arc şi o tolbă de săgeţi, părând sălbatice în desenul lor ascuţit. Totuşi, niciun contrast izbitor, toate părând să stea atât de divers pe loc în salonul colecţionarului. O roată veche de bicicletă şi o elice mare de avion din anii `30 atârnă din tavan, agăţate cu sfori subţiri deasupra capetelor lor. Jacob priveşte îndelung obiectele, în timp ce colecţionarul îi spune mica istorie a fiecăruia, eforturile depuse pentru a le achiziţiona. Câteodată îi spune doar preţul, foarte mare, iar în faţa unora păstrează o deplină tăcere. Vera, soţia lui, aduce băuturi în pahare de cristal pe o tavă orientală cu bogate încrustaţii. Se aşază pe fotolii, ca în miezul unei alte lumi.

– Pare un vis, nu-i aşa?, întrebă Lucas Nazarian. Câte romane ar putea fi scrise doar privindu-le pe fiecare... Nu ştiu însă dacă cineva se va încumeta vreodată s-o facă.

Jacob se gândeşte. Cine ar fi putut scrie poveşti pentru ilustraţiile lui şi obiectele lui Nazarian? Lucas îi priveşte ochiul vânăt fără să întrebe nimic.

– Pare un vis, într-adevăr, răspunse Jacob, dar e real ca fiecare din obiectele colecţiei dumitale.

– Asta e doar o impresie superficială, o capcană, spuse celălalt. Sunt pe lume foarte puține obiecte care lasă urme curate. Acum, dragul meu, am să-ți spun un lucru despre dumneata: ești un atent cercetător al umbrelor, o știu din seara de la *Café Mozart*. Nimeni din cei mulți n-ar fi intrat acolo în seara de după meci, poate doar eu și cineva asemenea mie. Și Vera, însoțindu-mă, ca întotdeauna. Sunt sigur că te-ai întrebat cine altcineva ar sta să studieze umbrele și lumea lor continuu mișcătoare și cenușie. Ei bine, iată-mă alături. Am putut să te recunosc. Cafeneaua a fost doar o încrucișare de drumuri. Aici, în micul muzeu din fața noastră, sunt stocate umbre. Umbrele de veacuri ale posesorilor acestor obiecte rare. Ei sunt aici fără să știe, ca atrași de mine, de noi. Caută doar să le vezi, știu că poți.

– Nu izbutesc, d-le Lucas, răspunse Jacob. Eu m-am aplecat doar asupra umbrelor obiectelor, ale formelor, nu ale oamenilor.

– Eu, în schimb, am făcut contrariul, spuse Nazarian. Le-am privit umbrele și metamorfozele mișcării lor în mișcarea oamenilor. Vedeam, de pildă, o a treia mână pe umbra unui trup care nu putea avea decât două, ca orice trup omenesc. O aripă, sau poate un corn în fruntea posesorului de umbră, care-l prefăcea într-un animal fabulos. Desigur, ceilalți mi-ar fi putut spune că era manșeta unei mâneci, sau brațul unei perechi de ochelari, poate un fular fluturând. Eu însă știam că omul care purta o astfel de umbră va avea într-o zi un corn în frunte, un al treilea braț sau o aripă.

Tăcu, sorbind din pahar. După câteva clipe spuse:

– Umbra are ceva magic, Jacob. Poate trece dintr-un timp în alt timp, poate dezvălui mii de taine unui observator atent, dar lucrul ăsta cel mai adesea înfricoșează. Noi suntem viitorul obiectelor, așa cum ele sunt dinainte trecutul nostru. Umbrele sunt doar mărturii.

Jacob asculta. Vocea lui Nazarian avea ceva de bariton și el se întrebă ce s-ar fi putut afla la etaj.

– Îți voi arăta, dar aici va trebui să intre în scenă Vera. Vei urca scara spre etajul casei, doar că vei fi legat la ochi. Nu te speria, nu ți se poate întâmpla nimic rău. Ai deja *viziunea umbrelor*, nu? Eşti pe o cale cunoscută şi mai ai doar o treaptă de urcat. Lasă-mă să-ți mai spun doar atât: din miezul pământului, oamenii scot tot felul de bogății, de alcătuiri ale naturii pe care mâini de artizan le transformă, le înnobilează viitorul chip în ceea ce vezi. Unii, din cauza unor umbre întunecate, fac contrariul, le distrug, supunându-se doar unei cumplite neînțelegeri a luminii şi umbrelor. Nimic din ceea ce a fost transformat nu se mai poate întoarce înapoi, pentru că poartă umbra călătoare a celui care a făurit transformarea. Sper că înțelegi de ce obiectele de aici au puterea de a rămâne: pentru că e mult mai puternică voința artizanului de a alcătui obiectul decât voința altuia de a-l distruge chiar şi numai prin posesie. Gândeşte-te la bogații colecționari de tablouri: le încuie în palate bine păzite, umbrind omenirea cu imposibilitatea de a le vedea. Uite, Vera te va lega la ochi.

Soția lui Lucas, cu zâmbetul feței mascat argintiu, îi arătă eşarfa neagră de catifea. Jacob înțelese că trebuie să se supună. Îi legă strâns ochii cu pânza mirosind a smirnă din alt veac. Se ridică şi simți o mână apucându-i brațul şi conducându-l încet.

– Urmează o scară, îi şopti părinteşte vocea lui Nazarian. Jacob păşi, pipăind fiecare treaptă cu piciorul. Numără treisprezece. Acum intrăm, adăugă vocea şi Jacob auzi zgomotul unei uşi de lemn care se deschide. Imediat ce păşiră înăuntru, uşa de lemn se închise.

Jacob rămase în picioare, legat la ochi. Aerul era parfumat cu un amestec ciudat de casă curată, arome de fructe şi plante. Liniştea îl înconjură, desăvârşită. Aştepta, încercând să perceapă cât mai mult, fără a avea o *viziune a umbrelor*, cum îi spusese Nazarian. Nu ştia ce urmează. Trecu un timp pe care nu l-ar fi putut măsura cu numărul respirațiilor sale, ca şi cum ar fi

fost un timp al umbrelor fără formă. Când mâinile soției lui Lucas îi dezlegară eşarfa, deschise ochii. În jurul lui dansau forme luminoase, multicolore şi părând vii, izvorând din icoanele vechi aflate în încăpere, unde nu era nicio mobilă. Pe pereți, sub icoanele cu rame bogate din argint şi aur, se aflau mici polițe de lemn, pe care ardeau lumânări aprinse, izvorând formele prin ochii pictați ai sfinților. O lume de făpturi curcubee, un dans tăcut şi uimitor în fața căruia Jacob tăcea, hipnotizat de ochii atât de curați ai icoanelor.

– Sunt umbrele îngerilor, adică luminile de aici, de pe pământ, îi şopti Vera Nazarian. Nu oricine le poate vedea, deşi de cele mai multe ori e nevoie doar de un simplu prilej, o lacrimă sau o floare. Privite cu atenția inimii, atât. Aşa cum face Lucas cu obiectele colecției lui. Ai copii, Jacob?

Surprins, nu răspunse. Nu, Jacob nu avea copii, dar înțelese umbra de regret din vocea femeii: nici ei, soții Nazarian nu aveau. Poate de aceea. Nu mai avea importanță, se afla deja aici.

Jacob văzu că nu mai poartă masca argintie. I se pare că o cunoaşte, rochia nu mai e neagră şi Jacob simte deodată că are înainte propriul său chip, înveşmântat de o umbră complet albă. Închise ochii şi când îi deschise toate rămăseseră la fel. Nu se înşela. Încă nu înțelegea de ce trebuiseră să-l lege la ochi. Camera era mică, zugrăvită în alb şi fără nicio fereastră. În spatele lui se afla uşa de lemn. Lăsând tăcerea să învăluie feeria de lumini, coborî scara împreună cu Vera, el înainte şi ea urmându-l. Jacob nu se simți în largul său ştiind-o în spatele lui. Era încă amețit de dansul luminilor de la etaj, dar la capătul treptelor se linişti. În salon, Nazarian părea că aşteaptă de foarte mult timp.

– Acum eşti un alt cavaler al umbrelor, dragul meu Jacob!, spuse, râzând. Glumesc, ştii doar. Măcar acum suntem doi. Uneori, îți spun sincer, sunt copleşit de o tristețe atât de sfâşietoare încât pare că mă poate strivi. Atunci intervine de

fiecare dată tot Vera... Pentru că am adunat aceste obiecte cu un scop: este felul meu de a le ascunde, de a le înlătura din lume. Nu, nu pentru că sunt avar sau călăuzit de lăcomie, ci doar pentru că umbrele purtate în toate ar putea face foarte mult rău. Te-ai întrebat vreodată ce umbre pot călători prin lume ascunse într-o banală bancnotă veche, sau într-un ceas de mână? O carte din orice bibliotecă publică are mii de umbre gravate în ea, nu în semnele scrise, ci de posesorii ei temporari. Unele pot dezlănţui uragane, altele războaie, câteva pot duce la nebunie ori crimă. N-am să le pot aduna niciodată pe toate, asta o ştiu. Dar atât am putut face. Fără o credinţă puternică, umbrele de aici ar putea alcătui un infern posibil, alături de atâtea altele umblând libere prin lume. Eu le-am convins să fie cuminţi, să-şi înţeleagă lumina, singurul lor Dumnezeu. Crezi că degeaba te-am chemat astăzi aici? E ziua maximei lumini. De regulă, atunci umbrele sunt mult mai nervoase, mai agitate. Simt.

Jacob ascultă. E sigur că ştia toate aceste lucruri demult şi drumul pe care va fi ajuns până la înţelegerea lor îi pare o clipă. Este o clipă a iluminării, după timpul de studiu, de înţelegere a vieţii umbrelor.

– Fiecare viaţă de om îşi duce doza suportabilă de disperare, spuse Nazarian, şi tocmai asta îndepărtează credinţa din inimi. Unii cedează, ca de o supradoză şi e păcat... Deşi s-ar părea că aici e linişte şi pace, aflǎ că nu este aşa. Duc un fel de luptă mută, surdă, doar pentru a păstra un minim control al umbrelor rătăcind haotic prin oameni, purtătorii lor. Lumea asta, dragă Jacob, este perfect echilibrată între lumină şi umbră, ca orice lume rotundă. Omul, cel singur vorbitor în cuvinte dintre toate făpturile, uneori chiar scriitor de lumini în umbre de cuvinte, este poate singura perturbaţie posibilă şi încă neînţeleasă. Îţi mulţumesc că ai venit la noi, Jacob. Nu ne mai simţim chiar atât de singuri, eu şi Vera.

Jacob se ridică, gata de plecare. Ciudat, se simte foarte uşor, fără greutate, deşi tot ceea ce aflase îi pare grav. Umbra lui lasă pe podea impresia unei aripi pe umărul drept, dar Lucas nu-i spune nimic. Îşi ia rămas bun şi pleacă, e deja destul de târziu.

Peste puţin timp, dinspre casa lui Nazarian se aud zgomote de geamuri sparte şi strigăte. Se întoarce şi priveşte. Strânşi într-un glob de lumină, doi tineri îşi simt umbrele paralizate. Jacob înţelege, fuseseră urmăriţi. Acum însă ştie că toate obiectele din casă au rămas la locul lor, neatinse, sub etajul de deasupra şi că soţii Nazarian n-au păţit nimic. Poate nici n-au observat spargerea. Oaza lor de echilibru al umbrelor era bine păzită.

Jacob se îndepărtează, tăcut. Păşind în noapte, hotărăşte să revină la colecţionarul de umbre şi la soţia lui puţin dusă din lumea aceasta. Ori poate la etajul de sus, unde locuiesc luminile unor îngeri uniţi şi vizibili, fără deosebire de religie sau veac.

Când soarele îşi va stinge razele, obiectele vor fi înghiţit pământul demult. Umbrele vor păstra atunci doar amintiri cenuşii. Ecoul îndepărtatei lumini e totuşi mai mult decât orice întuneric. În trecerea lor fără oprire vor dansa în străluciri de stele pe cer, tânjind către o nouă viaţă, se gândi Jacob pe drum. *Mişcarea e singura lor caracteristică*, îşi aminti. Lumea, fără o viaţă a umbrelor, ar fi o lume orbitor de albă. Atât de albă încât nici n-ar mai putea fi văzută.

Profeția

Doctorul psihiatru Mihail Gavril Vasilievici, M.G. pentru puținii lui prieteni, un rus emigrat în America Latină cu mai bine de treizeci de ani în urmă, își toarnă al doilea pahar de coniac al după-amiezii. A renunțat de multă vreme la duritatea de oțel a vodcii rusești și soarbe lichidul franțuzesc nu atât pentru aromele sale cât mai mult pentru frumoasa lui transparență de chihlimbar. E cald, este sfârșit de iunie și perdelele ușii larg deschise ale verandei lasă din plin razele soarelui să strălucească.

M.G. are patruzecișitrei de ani și așteaptă. Există o clipă a după-amiezelor când soarele îi răsfrânge pe cristalul candelabrului, nemișcat de foarte multă vreme de niciun curent de aer, o ploaie de lumini albastru deschis. Un vis, un fel de drog deosebit, nou, pe care doctorul îl cunoaște de puțin timp, mai cu seamă de când l-a părăsit Elvira, fosta lui soție. Rămas singur, liniștea tace în jurul său. Unica ieșire din amărăciunea unui refuz prea des amintit, din realitatea sanatoriului și a bolnavilor alături de care îmbătrânește, e acest moment de sclipire a luminilor jucăușe, vii.

Elvira: după o pasiune de studenți aproape nebuni, în care ea se simțise magnetic atrasă de emigrantul din altă lume, ca și cum ar fi fost sosit de pe o altă planetă, după ce lucraseră vreo cinci ani împreună la Sanatoriul din Santiago, îl părăsise pentru un comandant de cursă lungă. Uniformele atrag întotdeauna femeile frumoase, asta în vreme ce părul lui blond devenea din ce în ce mai deschis la culoare și al ei rămânea la fel de negru. Alesese, deși el o rugase să-i rămână alături la sanatoriu, o carieră universitară. Dacă M.G. avea multă dragoste pentru victimele

umane din clinică, Elvira avea în schimb ambiția de a ajunge cât mai sus, cât mai departe în cariera pe care şi-o începuseră împreună. Nu aveau copii şi poate de asta se îndepărtă până şi de simpatiile ei pentru comunism, probabil din cauza țării lăsate în urmă de el. Rudele lui se pierduseră cu timpul printre amintiri îndepărtate şi dureroase de gulag, iar părinții ei îl priviseră dintotdeauna cu multă răceală, deşi nu-i vorbiseră sincer şi deschis niciodată. Apreciau ambiția Elvirei şi tatăl ei, senatorul, interveni pentru ea la decanul facultății de medicină.

M.G. îşi aminteşte din ce în ce mai rar de anii lor frumoşi, dar foloseşte din ce în ce mai des paharul de coniac. Din miile de simptome împrumutate de-a lungul timpului de la pacienții săi, acum nu mai are nevoie de descărcarea atât de necesară în primii ani. Elvira nu înțelegea, poate pentru că avea un fel mult mai rațional de a privi bolnavii, ca pe nişte experimente medicale sau ca pe nişte obiecte de studiu pentru meseria ei. M.G. încă se mai întreabă dacă nu cumva Elvira alesese a fi doctor numai din pricina lui. Acum asta nu mai are niciun fel de importanță. Păstra într-un sertar ultima ei scrisoare, în care îi mărturisea că pleacă definitiv cu acel comandor. Pe alte mări, poate până în Rusia. Scrisoarea o primise după plecarea vaporului, când nu mai putea face nimic. După toate astea, se dedicase cu multă dragoste bolnavilor lui. Se simțea deodată iubit doar de ei, atât cât puteau, în universurile lor unice şi izolate.

Aşteptând clipa lui, îşi lipeşte paharul cu bulgări de gheață de fruntea asudată şi contactul cu sticla rece îl înfioară. Aerul tace, încremenit. E straniu, nimic nu se mişcă, firele de praf pe care soarele le face să pară luminoase stau pe loc, perfect imobile. Apoi, brusc, în clipa exactă, singura clipă cu această putere, cristalul candelabrului îşi lasă făpturile de lumină să-l atragă în visul lor albastru, ca şi cum ar face un salt pe tărâmul lor, dezvăluit dintr-o dată vederii lui. Nu, nu e de vină coniacul,

deşi e al doilea pahar, nici aerul aşteptând, fără respirație, fără substanță şi greutate, arzându-i fierbinte în sânge. Clipa mult aşteptată, drogul care-l ține într-un fel de vrajă de ceva vreme, îl fascinează, ca şi cum ar atinge cu adevărat undele eternității, dansând în jurul încăperii, lăsând umbre de lumini albastre până şi în strălucirea paharului cu lichid auriu. O linişte de dincolo de lume, de deasupra scoarței unui trup, fără nicio altă vibrație în afara jocului hipnotic şi viu. Respirația i se opreşte, inima la fel. Luminile îl caută, ademenindu-l cu raze albastre să le fie alături, trăind în alt fel, într-o nouă pulsație, pe care M.G. n-o cunoştea.

Apoi, dintr-o dată, visul moare. Se stinge în razele soarelui care se ascunde după castanul apusului, iar cristalul candelabrului îşi cheamă cuminte luminile înapoi. *Visele mor sau se trezesc?* se întreabă M.G. *De parcă numai morții i-ar păsa de noi, atât de mult ne iubeşte.* Se simte foarte aproape de un adevăr şi căldura devine dintr-o dată înnăbuşitoare. Îşi freacă ochii cu palmele, soarbe din paharul în care gheața s-a topit. Îi vine să-l spargă de podea, ca şi cum şi-ar aminti deodată de sângele de rus pătimaş. Uitase. *De vină e surmenajul,* îşi spune, *sau luminile astea stranii, ca o magie. Sau poate Elvira... Este acesta un pod peste lumi? De ce nu vine când îl chem? Mă cheamă el pe mine?*

Simte că se sufocă. Se ridică şi respiră adânc, în timp ce afară se întunecă.

– Îți spun un secret, doctore, o profeție, dar jură-mi că n-ai s-o spui nimănui.

– Vorbeşte, Filo. Încet, să nu ne-audă cineva.

– S-a supărat rău Dumnezeu pe oameni, doctore.

– De ce, Filo?

– Pentru că au pus pe seama Lui tot felul de lucruri străine. Nu ei au fugit de Dumnezeu, dar L-au convins pe Dumnezeu să

plece departe de ei. Să-şi ia cu El respirațiile şi să plece pentru destul timp.

– Cum adică, Filo? Dumnezeu nu mai respiră? A murit?

– Nu, doctore, e mult mai simplu: pentru multă vreme, peste pământ nu va mai adia niciun pic de vânt şi atât. Miile de respirații ale lui Dumnezeu se călătoresc de pe-aici. Dumnezeu e trist, doctore: Perfecțiunea nu mai are către ce să tânjească. Poate s-a plictisit. Dar cosmosul ăsta rotitor nu e nici pe departe indiferent la indiferența celor ce dorm liniştiți cu capul pe perna hazardului lor drag. Dimpotrivă, îi pasă, doctore...

Ciudată profeție făcută de blajinul Filo, cel care privea mai sclipitor cu un ochi, în aşa fel încât pe celălalt nu-l puteai vedea bine pentru că se ascundea sub umbra unei stufoase sprâncene.

Filo îşi priveşte mâinile subțiri, cu degete lungi. Şade încruntat, dar e numai o impresie din cauza sprâncenelor lui. E liniştit, ca şi cum ar şti bine ce spune. M.G. ascultă atent, încercând să pătrundă în realitatea lui Filo cu toată ființa. Îi e foarte drag nebunul acesta, ca şi ceilalți. A înțeles o bună parte din viețile fiecăruia, iar ei se află deja în inima lui, în acest sanatoriu unde lucrează de peste douăzeci de ani cu sufletele lor chinuite.

– Sunt atâtea miliarde de creatori jucăuşi care au alcătuit lumea, planeta, florile, vântul, cerul cu stele, continuă Filo. *Totuşi, nevăzuți, ei veghează şi îndrumă... Se amestecă, se contopesc energiile lor creatoare. Unii fac, alții desfac, doctore. Noi, oamenii: doar alți copii neastâmpărați care se avântă în această necunoscută lucrare a misterelor. Peste tot şi în toate, Perfecțiunea priveşte mută spectacolul care poate părea sferic, dar nu este aşa. Dincolo de Sferă este un tărâm necunoscut creatorilor jucăuşi. Ei nu au acces acolo, sau nu încă. Până când vor îmbătrâni în limitele lor, până când îşi vor atinge maturitatea, cerurile mai trebuie să se rotească de miliarde şi miliarde de ori, doctore... Ca şi cum totul nu ar fi decât nucleul unui atom nedezvoltat, cu energii încă latente. E*

un fel de curățenie acolo, înăuntru, spre care te îndreaptă nişte lumini albastre, ca nişte călăuze... Doctore, există rădăcini stelare şi rădăcini pământeşti, ştiai asta?

Se lasă seara. Doctorul Mihail Gavril Vasilievici nu-şi găseşte somnul, deşi e la al treilea pahar de coniac. Stele strălucesc în întuneric şi umbra lor nu aminteşte nimic din magicul dans de mai devreme, de parcă s-ar fi grăbit să fugă cât mai departe. Se gândeşte la Filo, pe care mâine îl va privi cu ochi obosiți de nesomn. A fost atât de clară profeția lui? Nicio adiere de vânt, cât de slabă, de mai bine de o lună. Aer stând, fără gust sau miros. Aproape sufocant, dar încă respirabil.

M.G. nu mai poate dormi. Aprinde candelabrul, cumpărat de Elvira când se mutaseră în casa aceasta. Becul însă e prea palid, o biată umbră, la mii de ani-lumină distanță de visul lui. Luminile nu mai vin, oricât le-ar chema ca pe nişte făpturi călăuzitoare. E trist. Ar mai bea un pahar, dar se lasă păgubaş. Îşi pregăteşte ziua la sanatoriu, când îl va privi mult mai atent pe Filo. Face asta de peste zece ani.

– Bună dimineața, Filo!

– Doctore, bună dimineața! Ştii ceva? Eu te am deja în mine, aşa cum şi dumneata mă ai pe mine. Nostim, nu?

– Ce spui, Filo? întreabă M.G.

O emoție adâncă îl învăluie cu aripile ei: în jurul lui Filo dansează luminile albastre ale apusului din cristalul candelabrului. Îşi freacă ochii cu palma. Filo îl observă mai atent ca niciodată. M.G. nu se înşeală, Filo e însoțit de aceleaşi stranii lumini albăstrui, stând ca de pază în jurul chipului său cu sprânceana stângă totdeauna ridicată.

– Ai avut o noapte grea, doctore, ştiu, pentru că te am în mine, aşa cum ți-am spus. Nu te ascunde, că e zadarnic. Întrebări te mistuie, iar eu te străvăd. Nu vezi că dacă mă ai pe

mine în dumneata ai putea avea şi răspunsurile? Nu, eşti doar ceea ce se cheamă un om normal. Sau nu? De ce boală suferă azi domnul doctor?

– De insomnii care-mi ucid visele, răspunse cu o sinceritate neascunsă M.G., simțind aceeaşi emoție aproape violentă, ca un semnal. Filo ar putea avea dreptate. L-ar lămuri cu un alt punct de vedere. Nu vede niciun motiv să nu-l creadă. Niciodată nu ştiuse de ce nebunii sunt atât de puțin ascultați.

Filo are ceva magnetic în bonomia lui, ca mai toți pacienții. Când ceilalți au crize, nu se molipseşte niciodată de curenții năvalnici ai bolnavilor şi îi priveşte curios cu ochiul lui albastru, sclipitor. Pare un copil care vede un spectacol nou. M.G. se întreabă, călăuzit de certitudinea emoției simțite, dacă Filo e cu adevărat nebun. Îl cunoaşte bine, de peste zece ani: nu pare să fi îmbătrânit, părul lui cărunt e acelaşi. Nu are vârstă, parcă stă pe loc şi urmele trecerii timpului nu i se văd pe chip. Obrazul doctorului are deja săpate multe riduri, dar ochiul lui Filo e la fel ca în urmă cu zece ani. Da, poate că are puteri de clarvedere sau de străvedere, cum spune el. M.G. se simte văzut dincolo de halatul meseriei sale.

– Cine te-a poreclit pe tine Filo, Filo?

– Cum cine? Un nebun, normal! Vine de la filozof, să ştii! Doctore, vrei să-mi îndeplineşti o dorință?

– Care, Filo?

– Respiră cât poți de adânc. O singură dată, doar atât.

M.G., curios, se supune. Aerul pare să aibă acum un fel de aromă deosebită.

– Ce ai făcut, de fapt, doctore?

– Cum, ce am făcut? Am respirat adânc, aşa cum m-ai rugat.

– Nu, doctore, te întreb ce ai făcut cu amănuntul, în detaliu.

– Întâi am tras aer în piept, apoi l-am expirat. Simplu, nu?

– Asta este, doctore! Ai simțit respirația zilei? Zilele sunt vii, doctore, inspiră prin lumină şi expiră prin întuneric. *Ceva*,

ca un hazard, aşa îi spun ei. Dar legile lui sunt atât de complicate încât căutătorilor li s-a făcut lene să le mai descopere. Dorm liniştiţi pe această pernă a hazardului, a întâmplării. Cei fără insomnii, mă înţelegi, doctore? Fără întrebări, fără căutări... Dar, fii atent: elementele care mă alcătuiesc pe mine, în forma asta de om, nu sunt o întâmplare. Dacă ar fi fost aşa, eu aş fi singur pe planeta asta, pentru că e atât de mică probabilitatea de repetare încât nici nu poate să existe. Dar vezi bine că nu sunt singur. Există *ceva* care a făcut ca toate aceste elemente, cea mai mare parte apă, câteva minerale şi gaze, să capete formă, consistenţă în ceea ce eu sunt. *Ceva*-ul acesta e în tot şi în toate, dar a deschis numai omului uşa către un tărâm plin de riscuri. Tărâmul lui *eu sunt*, doctore. *Eu sunt cel ce sunt* se exprimă astfel prin toate, dar mai cu seamă prin om. Când mă voi risipi înapoi în elemente, mai exact când *ceva*-ul mă va risipi, mă voi regăsi pe mine în acel *ceva*, care nu este numai al meu, ci al tuturor făpturilor. Asta facem, doctore, ne căutăm *ceva*-ul ăsta fără nume, fără să ştim.

Filo tăcu. M.G., psihiatrul Mihail Gavril Vasilievici, ascultă şi se gândeşte. Ar dori să bea vodcă împreună cu Filo, apoi să danseze cântând cât îi ţin glasurile, ca doi fraţi. Îşi aminteşte intuiţia descoperirii unui adevăr, cu o seară înainte şi simte că primeşte în dar viziunile acestui neobişnuit nebun. În tristeţea adâncă a sanatoriului, Filo este deosebit, prin speranţă. Îi dăruieşte un optimism care seamănă cu înviorarea adusă de o ceaşcă bună de cafea, pe care sigur că Filo nu a mai băut-o de multă vreme.

– E atât de simplu, doctore, că poate nici nu îţi vine să crezi. Oare acest *ceva* nu respiră prin noi aşa cum ai respirat dumneata adineaori, aşa cum respiră zilele, despre care am aflat că sunt vii? Am putea numi atunci timpul o fiinţă vie, nu-i aşa? Întreb: e atât de greu să-ţi găseşti *ceva*-ul tău unic, personal, care te însufleţeşte, iar asta înainte de moarte, vreau să spun înainte de

clipa risipirii în haosul elementelor? Nu de moarte se tem oamenii, ci poate de acest *ceva*... S-au ascuns de Dumnezeul lor, de *ceva*-ul lor... De-asta El a plecat departe şi şi-a luat cu El respiraţiile. Curând nici zilele nu vor mai respira şi atunci ai să vezi ce va fi.

– Eşti un înţelept, Filo, spune M.G. Atât de adâncă e înţelepciunea ta încât ai ajuns la sanatoriul ăsta. Păcat.

– Nu, doctore, nu, e mult mai bine aşa. Nu m-ar fi crezut nimeni acolo, afară. Aici stau şi filozofez liniştit. Dar să nu mă trădezi, doctore. Te rog, nu mă întoarce din drum. Nu mă da acelei părţi a lumii de dincolo de gardul ăsta, ca pe un obiect care nu merită nici măcar o reparaţie capitală.

– Fii fără grijă, Filo.

Filo îl urmăreşte cum se îndepărtează. Peste lumina reflectată de halatul alb al doctorului strălucesc mici stele albăstrii.

– Ştii, Mihail Gavril, aş vrea să-ţi spun o poveste.

– De unde îmi cunoşti numele, Filo? întrebă M.G.

– Păi, dacă te am în mine cum ai vrea să nu îţi ştiu numele? Ştiu şi câte pahare de vodcă ai băut şi câte stele albastre te-au făcut să vezi. Nu mă crezi când îţi spun că te am în mine, dar nu-i nimic. Uite: cu mulţi ani în urmă am şlefuit câteva pietre cu mâinile astea ale mele. Pietre obişnuite, peste care lumea calcă nepăsătoare. Aspre, din cele de pe drumuri. Le-am şlefuit până când au ajuns la transparenţă şi şi-au găsit acel ceva numai al lor, ajutându-mă şi pe mine să-l găsesc. Schimbându-le pe ele, mă schimbam eu. Apoi, le-am dat înapoi pământului. Sunt sigur că există şi acum pe undeva, pe vreun drum. Când le-am povestit prietenilor despre bucuria pietrelor şi a mea, au bănuit că ascund în metaforă conspiraţii tainice şi periculoase. M-au denunţat. M-au închis. M-au anchetat fără să găsească nimic şi atunci m-au izolat aici. Fără să ştie, mi-au făcut un mare bine. Îţi vorbesc, doctore, pentru că ştiu că nu rămâi

decât cu dragostea după durerile pe care le-ai trăit. Acel ceva... De asta. M-au ascuns într-un sanatoriu, iar eu m-am ascuns într-un nebun. Mi-e milă, pentru că n-au împărtăşit bucuria unor pietre poate prea aspre pentru ei.

Aproape de gardul unde stau de vorbă, pe stradă, trece un convoi funerar. Văd sicriul, caii, rudele care plâng îndurerate şi un munte de flori ce acoperă dricul. Filo şi doctorul privesc în tăcere prin gratiile groase de fier. Printre tulpinile florilor zăresc doar mâinile împreunate cenuşiu pe pieptul celui mort.

– Câte cadavre de flori însoţind un alt cadavru pe ultimul drum, spune Filo, drumul rarefierii. De parcă gândurile ăstora care-l duc n-ar fi putut să fie altele, ci puse numai în florile astea ucise. O durere înmiită cu alte mici dureri, nevăzute, tăcute, la fel de triste ori poate mai mult... O, mică moarte a florilor, ce bine însoţeşti moartea omului! strigă Filo aproape omeneşte, cu riscul de a fi auzit. Eterne regrete, egoiştilor! Să vă renaşteţi flori, spre a înţelege! Există şi *ceva*-ul florilor, nebunilor! Ca şi acela al păsărilor, al atâtor vieţuitoare! Mult vă iubeşte moartea, de-abia vă aşteaptă!... Ăsta a trecut pe tărâmul lui *eu sunt,* nu ştie decât că a fost o întrupare a respiraţiilor unei zile. Dac-am putea iubi vieţuitoarele pe cât de tăcute ne iubesc ele, numai atât şi ar fi de-ajuns... Iartă-mă că am devenit normal, doctore. Înţelegi acum de ce s-au oprit vânturile?

M.G. se gândeşte că poate Filo e un om al unui viitor pe care nu îl tace ci, dimpotrivă, îl rosteşte. Doctorului i se pare că a băut cu adevărat vodcă împreună cu Filo, ca doi fraţi, în alt timp, în altă ţară îndepărtată. Filo îşi rosteşte viitorul doctorului său, bolnav de inima lumii. El este deja acolo, mult înaintea altora. Ciudat, M.G. aproape că îl crede. Nici nu l-ar putea contrazice. Oare asta e o dovadă că Filo spune un adevăr?

Câtă simplitate, Doamne al respiraţiilor! Auzi la el, ceva...

În ziua când pe Mihail Gavril Vasilievici l-au sunat să vină de urgență la sanatoriu, vântul a început să adie din nou. Motivul pentru care-l chemaseră a fost moartea lui Filo: inima i se oprise brusc, fără niciun cuvânt, într-o tăcere desăvârşită. Nu-i cunoşteau nici măcar adevăratul nume sau data naşterii. Nu l-ar fi crezut nimeni, oricum, chiar dacă le-ar fi ştiut. O simplă fişă medicală şi nimic altceva.

Doctorul l-a privit îndelung. Era miezul zilei, aproape de prânz. Ochii îi erau limpezi, larg deschişi, cu privirea împietrită peste ultima respirație a ultimei sale zile, ca şi cum ar fi putut vedea acolo *ceva*. Deasupra trupului său se legănau câteva lumini albastre. Aceleaşi lumini albastre în acelaşi dans trist. Peste puțin timp s-au îndepărtat, risipindu-se ca şi cum n-ar fi fost.

Nopțile oglinzii

Atunci când Liu Po se hotărâse să plece din China nu ştia că viața, pe nepătrunsele căi ale destinului, îl va purta până la Paris, asta după ce mai întâi trăi câțiva ani în America, unde plecaseră mulți înaintea lui. Tărâmul viselor unei vieți mai bune nu fusese pentru el pământul acela foarte îndepărtat. Când părăsise America, ostenit de munca înrobitoare pentru care primise doar cât să-i ajungă pentru a-şi plăti biletul de vapor, un alt emigrant îi povestise despre magia oraşului-lumină pe care ei îl numeau Paris.

Liu Po era de meserie artizan. În copilăria din satul natal, departe de tărâmul dezlănțuit al lumii, învățase să alăture tot felul de mici obiecte în lucruri noi, cu un deosebit talent. Părinții îl ocrotiseră, simțind că în Liu Po trăiau adormite armonii rare; apoi, când a trebuit să plece pe cărările vieții, a lăsat în urma lui multe păreri de rău, dar şi obiecte de o rară frumusețe dăruite celor din sat. Unii le vândură pe bani buni, alții îl sfătuiră să plece departe, ştiind poate că marfa lui îşi creşte astfel valoarea. Şi aşa, hoinărind prin China de la un cap la altul, ajunse să lase urmele trecerii sale în obiecte de preț. Apoi, cineva îi vorbise despre America.

La Paris, Liu Po nu vorbea mult. Cu destule eforturi îşi deschise un mic magazin, închiriind o veche prăvălie în care se stabili, locuind modest. Doar vitrina mai amintea de ornamentele înflorite din țara lui. Trecătorii le priveau cu oarecare uimire, unii din ei cumpărau ceva şi zilele treceau astfel la Paris, iar Liu Po îmbătrânea fără să ştie.

Cu timpul, învăță limba franceză. Seara, în timpul cinei cu peşte şi orez, asculta radioul şi muzica îl ajuta să pătrundă spiritul noului său pământ. Învăța cu răbdare o expresie nouă, mai rostea de unul

singur o propoziție și reuși după o vreme chiar să obțină acte legale pentru reședința sa. Când începu să citească în limba franceză, descoperi cu uimire legende pline de romantism, de dragoste și de istorii mereu însângerate, însă pentru Liu Po mai rămânea de deslușit un mister: secole de-a rândul oamenii își arătaseră unii altora răul, ca pentru a-l descoperi sau pentru a-și descoperi lor înșiși puterile. Liu Po nu înțelegea de ce, în răbdarea cerească a naturii, omul e singura ființă care dorea din răsputeri să cunoască răul, parcă pentru a afla binele doar în eliberarea – totdeauna cu putință – de el. Găsea lucrul acesta greu de explicat, știind că naturii nu-i pasă de ceea ce gândesc oamenii despre ea. Nici nu o cunoșteau de altfel prea bine, așa cum se întâmpla de fapt cu propria lor natură. La Paris, lângă marile catedrale, respectul cuvenit unei puteri mai înalte se făcea simțit chiar și pentru străinul Liu Po, părând un exotic obiect de decor pe care francezii îl acceptau cu un zâmbet amabil. Însă căutătorul care trăia în Liu Po nu era mulțumit: ar fi avut el însuși nevoie de un călăuzitor pe care îl aștepta demult fără a-l găsi, oricât de departe și-ar fi purtat pașii umilei sale vieți. Nicăieri în lume oamenii nu erau împăcați, mulțumiți; voiau mereu mai mult, cu orice preț totdeauna mai mult.

Nu renunțase la ritualul chinez al părinților săi. În colțul de răsărit al camerei avea un mic altar cu fotografiile celor de acasă, cu candele roșii pe care le aprindea la sărbători niciodată uitate, dincolo de perdeaua ce adăpostea patul de privirile cumpărătorilor ce-i vizitau micul magazin. Îi lipseau doar un dulap și alte câteva mobile, dar Liu Po se descurca. În locul lor, căsuța-atelier cuprindea uneltele, masa de lucru și obiectele muncii lui, toate păstrate într-o desăvârșită curățenie.

Pe aceeași stradă se mai afla un magazin de mobile vechi, alături de alte prăvălii. Unele erau evreiești, altele aparțineau unor patroni aflați în strânse legături cu portăreii ce confiscau bunurile împovăraților de datorii. O piață continuă de mărfuri – care îl

încânta şi asupra căreia Liu Po se apleca totdeauna cu multă curiozitate – îl duse într-o bună zi de duminică, la ora când parizienii se întorceau de la biserică, în faţa unei vitrine unde zări dulapul pe care îl visa de ceva timp. Lucrurile lui, puţine de altfel, nu mai puteau aştepta împăturite în colţul camerei, meritând ceva mai potrivit să le adăpostească. Acest lăcaş de lemn, nu prea mare, cu două sertare largi şi un corp destul de încăpător, părea să fie potrivit şi deveni ţinta lui Liu Po pentru a doua zi, când magazinul se deschidea pentru o nouă săptămână. Socoti în palma lui preţul în bani şi îşi spuse că e o investiţie necesară.

Cumpără luni dimineaţă dulapul, apoi îl duse la prăvălie însoţit de un băiat cu cărucior. Îl privi şi îl adulmecă atent, îl şterse bine de praf şi-l lustrui cu multă grijă pe toate părţile. Era o mobilă veche, din lemn de cireş, cu încrustaţii pe margini, cu balamale galbene şi înflorite, părând de aur, pe care Liu Po le unse cu ulei din lemn de tung, adus în sticluţele sale tocmai din China. Când isprăvi, dulapul căpătase o strălucire cu totul nouă, astfel încât fostul său proprietar s-ar fi codit până şi el să-l mai vândă. Oglinda de pe uşa din stânga, ovală, cu ramă în relief şi nu mai mare decât chipul unui om, îi arătă lui Liu Po cum trecuse vremea, aşezând asupra lui urme nu îndeajuns de strălucitoare. Doar ochii migdalaţi ai chinezului Liu Po îşi sporiseră luminile, iar asta se datora poate Parisului sau unei mulţumiri neumbrite nici chiar de dorul de casă.

După această mică bucurie, scrisoarea care îl întristă îi aduse vestea morţii mamei sale, departe de el. O lacrimă străluci în ochii lui Liu Po, aprinzând o lumină la altar, lângă fotografia mamei, aşa cum se cuvenea. Pe urmă, când oftatul i se făcu auzit, în pragul prăvăliei se ivi deodată o pisică, privind curioasă înăuntru. Liu Po se gândi că e una din fiinţele prin care mama lui îl ocrotea de dincolo de hotarele lumii lor. O primi în adăpostul lui şi din clipa aceea nu se mai despărţiră. Liu Po nu

ştia despre pisici decât că prind şoareci, că sunt câteodată furioase şi pot vedea mai bine ca niciun alt animal în întuneric.

Aşezând dulapul lângă pat, Liu Po avea ocazia în timpul zilei să se vadă nu numai pe el însuşi, ci şi imaginea trecătorilor de pe stradă prin sticla vitrinei. Lumea de acolo îi părea adesea un teatru ciudat, cu decorul alcătuit din obiectele lui, prin spatele căruia treceau personaje din cele mai diferite. Doar ei se puteau mişca în lumea aceasta, obiectele plecau mai rar sau mai des, dar Liu Po le înlocuia deîndată cu altele noi.

În prima iarnă petrecută la Paris, în februarie, atunci când gerul e aspru, lui Liu Po i se întâmplă într-o noapte ceva ciudat. Fiind foarte frig, perdeaua, pe care o trăsese complet pentru a-şi încălzi mai bine încăperea, lăsă întunericul să fie desăvârşit. Liu Po se gândise atunci că astfel somnul îi va fi complet şi odihnitor, dar nu a fost aşa. În toiul nopții, în beznă, dinspre oglinda dulapului văzu umbre luminoase trecând peste apele ei adormite. Deschise ochii, crezând că îi închisese în aşteptarea somnului, şi atunci privi formele ce aparțineau vieții sale dansând în ovalul de sticlă despre care ştia, ca orice om, că în întuneric nu poate fi decât orb. Îşi revăzu copilăria, mama şi tatăl, deprinderea meşteşugului său şi alte jocuri, pe tăcute, privind uimit ceea ce i se dăruise doar lui în trecutul părând acum îndepărtat. În noaptea aceea nu dormi deloc şi a doua zi trebălui fără spor prin atelier. Pisica însă dormea foarte adânc, de parcă şi ea ar fi trecut peste o noapte albă.

În nopțile următoare pățania cu oglinda se petrecu întocmai la fel. Doar că alte imagini, alte fapte şi ființe omeneşti se lăsară trăite cu el odată, în aşa fel încât Liu Po se sperie şi oboseala de peste zi se accentuă şi mai mult. Părea că oglinda lui e fermecată, că îi dezvăluie noaptea conținutul formelor pe care le primise în timpul zilelor şi secolelor ei. Liu Po înțelese asta ca pe un răspuns, deşi somnul, o hrană a spiritului său, de altfel liniştit, îi lipsea din ce în

ce mai mult. Oglinda îi dărui şi alte splendide insomnii, lăsându-i orgoliul amar de a şti că nu doarme la fel cu toţi ceilalţi, fiind parcă anume ales să rămână treaz când ei dorm după obişnuita lege a firii. Mai apoi, se simţi de-a dreptul pedepsit, mai cu seamă când oglinda îi dezvălui valuri de sânge curgând sub un ucigaş cuţit într-o piaţă din alt veac, nu departe de locuinţa sa. Şi alte lupte neîncetate, pe lângă multe rele ale personajelor pe care nu le cunoştea, sau nu îşi amintea că le cunoaşte. Toate îl bântuiau noaptea, într-o tăcere care ar fi părut de dincolo de lume, izvorâte din oglinda ce îi tortura somnul, muşcând din bietul Liu Po cu dinţii ascuţiţi ai unor nesfârşite şi repetate istorii.

Ziua, Liu Po îşi vedea cearcănele adâncindu-se în oglinda dulapului. Ofta. Mâinile îi tremurau din ce în ce mai des în timp ce lucra. Tot în acea vreme, cumpărătorii se împuţinaseră şi sărăcia îşi arăta desăvârşirea lucrării ei în viaţa lui Liu Po.

Singura speranţă îi rămase în luminiţele aprinse în faţa altarului. Liu Po ştia deja că fără uitări şi fără frică nu ar fi putut fi un om adevărat, dar frica de fiecare noapte, ivită odată cu apusul şi închiderea magazinului, începea să devină groază, lucru care îl îngrijoră peste poate. Se gândi într-o zi să lase aprinse toată noaptea luminile altarului. Dar în noaptea aceea pisica se frământă agitată ca în nicio altă noapte şi stinse lumânările. Liu Po se gândi că e lună plină şi, temându-se de un incendiu, îşi trase pătura peste cap, dar tot nu izbuti să evadeze din lumea ce se năştea prin oglinda veghind în întuneric.

A doua zi, ale cărei zori i se părură mult îndepărtate de aşteptare, Liu Po cunoştea ca nimeni altul astrologia chineză. Ştia că februarie adusese în ţara lor un an nou, care se întâmplă a fi al dragonului de apă.

Ziua senină învăluia cu lumina ei fumul ce se înălţa alene spre cer din coşurile de cărămidă ale caselor din jur. Liu Po îl privea, simţind zădărnicia oricărei rugăciuni ce părea să se înalţe din

fiecare cămin odată cu căldura pe care o purta fumul. Aici, ei sărbătoreau totdeauna ceva. Oamenii, această singură specie vorbitoare, despre care nu aflase cât pot fi de invadatori, capabili să vândă şi să cumpere totul, să cucerească şi cel mai îndepărtat colţ de pace şi să se ucidă între ei, pe ei, cu tot felul de mijloace şi metode. Nu înţelegea decât că se repeta înmiit acelaşi zbucium al vieţii, aceleaşi dureri. Însoţite de acelaşi rău trecător, aflat mereu în urma aceluiaşi bine, de lacrimi şi uneori de zâmbete, de cântece şi mult mai des de suspine. Dragonul de apă sau orice alt semn al ciclicităţii părea a fi pentru Liu Po acelaşi, mereu acelaşi de mii de ani. Totuşi, între umbrele luminoase, care de ceva timp i se păreau a fi oameni ţâşnind din oglindă către el, erau făpturi ce iubeau totul, libere de orice durere şi mai puternice decât cei mai puternici oameni ai armelor lumii. Păreau să existe dincolo de istorii şi vreme; erau mulţi şi Liu Po se împrieteni bine cu ei. Înţelegând asta, mulţumi oglinzii, sfătuitoarea tainică a sufletului său, pentru darurile ei. Află astfel că sunt unii îngeri care se lasă a trăi pe lume prin oameni, însoţindu-se cu toate durerile lor. Obosit şi încercănat, slăbit de foame şi frig, Liu Po înţelese eterna suferinţă de a fi.

Sclipirile iernii lăsară în ochii lui numai raza unei speranţe de lumină arzând încă în altarul celor dragi lui. Ştia că atunci când luminile acelea se vor stinge, moartea îl va fi absorbit în apele oglinzilor ei, eliberat de orice fărâmă de uitare pe singurul om pedepsit cu insomnia de a trăi, purtându-i în el însuşi pe toţi oamenii. Atunci istoria aceasta se va fi frânt.

Liu Po ştia la fel de bine că undeva, sus, cineva alcătuia rotirea semnelor şi anilor într-o nesfârşită oglindă, arătându-se oricui în această rotire ce cuprindea în mod egal stele, îngeri şi demoni sau planete locuite de lumi războinice şi mici. Că razele acestei oglinzi pătrundeau răbdătoare totul, chiar şi pe oameni. Ar fi putut lăsa impresia unei indiferenţe, dar el înţelese că nu este aşa. Avusese, fără să ştie, curajul de a vedea nopţile oglinzii. Pentru Liu Po urma să înceapă adevărata istorie.

Cuprins

Alte povestiri

În colecția **PROZĂ CONTEMPORANĂ**
a Editurii **Bibliotheca** au apărut:

- Alecu Vaida Poenaru - *Pavană pentru dragoste şi adevăr*
- Alexandru George - *Dimineața devreme*
- Mircea Horia Simionescu - *Târgovişte - scurt excurs sentimental*
- Alexandru George - *Caiet pentru...*
- Mircea Horia Simionescu - *Cum se face*
- Virgil Necula - *Medic în lumea contemporană*
- George Coandă - *Clipa şi istoria*
- Alecu Vaida Poenaru - *Şansa*
- Alexandru George - *În treacăt, văzând, reflectând*
- Ioan Vişan - *Capcane pentru ochi deschişi*
- Theodor Nicolin - *Târgoviştea mea*
- Alexandru George - *Consemnări în curs şi la fine*
- Mihai Stan - *Clone*
- Alecu Vaida Poenaru - *Între două lumi*
- Dumitru Radu Luca - *Poveste simplă şi duioasă*
- Mihai Gabriel Popescu - *Scrieri din trecut*
- Gheorghe Penciu - *Nemuritorii*
- Costache Olăreanu - *Fals manual de petrecere a călătoriei*
- Emil Stănescu - *Cameleonul*
- Theodor Nicolin - *Periplu târgoviştean (vol I şi II)*
- Victor Davidoiu - *Destin şi pasiune*
- Mircea Horia Simionescu - *Asediul locului comun*
- Rodica Anca - *Dedelhi jurnal*
- Emil Stănescu - *Strada Quinet şi eu sau Între Litere şi Arhitectură*
- Alecu Vaida Poenaru - *Firava lumină a zorilor*
- Mihaela Ciocodeică - *Mixtum compositum sau Cum se fabrică un roman cu Dracula*
- Corneliu Popescu - *Bulevardul Castanilor*

- Gheorghe Petcu - *O viață de preot*
- Corin Bianu - *Zidul cel mai lung (roman de dragoste)*
- Mircea Horia Simionescu - *Vârstele*
- Dan Gîju - *Fantomele nu răspund la salut*
- Gheorghe Duță-Micloşanu - *Masa „hoților”. Povestirile vânătorului*
- Corin Bianu - *Agremin şi încă ceva (metaroman)*
- Mihail Iurcu - *În umbra cortinei politice. Dulce şi amar*
- Dan Gîju - *Şi pace va fi în inima mea*
- Alexandru George - *Simplex*
- Mihail Iurcu - *În umbra cortinei politice. Confesiuni neterminate*
- Victor Davidoiu - *Tatina. O cronică de familie*
- Nicolae Neagu - *Apologia preludiului*
- Niculae Ionel - *Scrisori din toate zilele anului*
- Valerică Nițu - *Plouă în hohote*
- Grigore Dominte - *Pelerin într-o lume nebună*
- Mircea Bădoiu - *Dincolo de Arcadia*
- Viorica Vlad-Ghica - *Zoopovestiri*
- Ion Sorin Ivaşcu - *În suavul azi*
- Victor Davidoiu - *Mona*
- Mihail Iurcu - *În umbra cortinei politice. Valet cu dame. Jocuri murdare*
- Victor Davidoiu - *Focul aspirațiilor înalte*
- Dan Gîju - *Femeia ca obiect de studiu*
- Ionuț Cristache - *Emo-kids şi efectul de lac în America*
- Mihai Stan - *Exodul. Clone 2*
- Mihai Gabriel Popescu - *Amintirea amintirilor*
- Constantin P. Popescu - *Marmură neagră*
- Felix Iancu Brezoianu - *Portretul arhitectului echilibrist pe o sârmă roşie ghimpată sau Visul cel frumos şi oraşele de aer*
- Mihail Iurcu - *Decăderea condiției umane*
- Corin Bianu - *Văcăreştii la amiază*

• Rodica Anca - *Jurna Lamar*
• Adrian Melicovici - *Noaptea speranțelor*
• Mihai Stan - *Paradis • Ieşirea din Paradis, ediția a II-a*
• Mihai Gabriel Popescu - *Amintirea amintirilor, vol. II*
• Constantin P. Popescu - *Marmură albă*
• Ina Mar - *Şotronul*
• Ionuț Cristache - *Rumegând între antilope*
• George Toma Veseliu - *Colonia. vol. I Sărutul copacilor, vol. II Noi exilați la Pontul Euxin, vol. III Moartea unui preşedinte*
• Victor Davidoiu - *Iasmina. o cronică de familie*
• Adrian Melicovici - *Pribeag pe drumul viselor*
• Adrian Munțiu - *Praful de pe tobă. Cartea Mamei*
• Aurel Iordache - *Nimeni nu trebuia să moară (schițe, evocări, nuvele)*
• Corin Bianu - *Hannah şi zidul...*
• Mihai Stan – *Clone. Invazia. Exodul*
• Kotzbacher Erich – *Conacul*
• Savian Mur – *Povestea unui marginal*
• Iarman Popaart – *Uncubus*
• Armani Apparto – *Excubus*
• Inmaar Popaart – *Dæcubus*
• Corin Bianu – *Roaba cu motor*
• Mircea Bădoiu – *Reflux în oglindă*
• Samson Iancu – *Țiganii, aurul şi diamantele*
• Savian Mur – *Lut*

EDITURA Bibliotheca Târgovişte

N. Radian, KB 2/3, Târgovişte, 130062
tel/fax: 0245 212 241; mobil 0761 136 921
e-mail: biblioth@gmail.com • www.bibliotheca.ro

• Acreditată CNCS în anul 2012, pe domeniile CNATDCU:
Filologie, Teologie, Istorie şi studii culturale,
• Prezentă în lista B – edituri clasificate de CNCS pe domeniile:
Istoria economiei, istoria ştiinţei şi a tehnologiei.
Istorie socială, economică şi politică. Istorie militară.
Limba şi literatura română. Mituri, ritualuri, reprezentări
simbolice, teologie şi studii religioase. Etnografie
cod depunere PN-II-ACRED-ED-2011-0095;
PN-II-ACRED-ED-2011-0096; PN-II-ACRED-ED-2011-0097.
• Atestată de Ministerul Culturii şi Cultelor cu avizul nr. 4363/27.05.1997
• Membru al Societăţii Editorilor din România – SER
(Romanian Publishers Society – RPS)

Tiparul BIBLIOPRINT Târgovişte
Tel. 0765 464 304 • fax 0245 212 241
e-mail: biblioprint@yahoo.com